

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PEDAGOGICKÁ
Katedra psychologie

**PERCEPCE ŠKOLNÍHO KLIMATU
ŽÁKY, UČITELI A RODIČI**

JIŘÍ ŠÍŠA
Učitelství pro SŠ, PS-TV

Vedoucí práce: PhDr. Alena Szachtová

Plzeň, 2017

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou prací vypracoval samostatně s použitím zdrojů informací a literárních pramenů, které uvádím v příloženém seznamu literatury.

V Plzni dne 26.6. 2017

.....

vlastnoruční podpis

Děkuji vedoucí diplomové práce PhDr. Aleně Szachtové za odborné vedení, které mi při zpracovávání práce poskytla, za trpělivost a vstřícný přístup.

ZADÁNÍ DP

OBSAH

ÚVOD	6
1 TEORETICKÁ ČÁST.....	7
1. 1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	7
1. 2 KLIMA ŠKOLY	9
1. 2. 1 CHARAKTERISTIKA KLIMATU ŠKOLY	9
1. 2. 2 TYPY ŠKOLNÍHO KLIMATU	12
1. 3 KLIMA ŠKOLNÍ TŘÍDY	15
1. 3. 1 CHARAKTERISTIKA KLIMATU ŠKOLNÍ TŘÍDY	15
1. 3. 2 TYPY KLIMATU ŠKOLNÍ TŘÍDY	16
1. 4 KLIMA UČITELSKÉHO SBORU.....	19
1. 5 AKTÉŘI KLIMATU.....	20
1. 5. 1 UČITEL.....	20
1. 5. 2 ŽÁCI.....	22
1. 5. 3 RODIČE.....	23
1. 6 HODNOCENÍ ŠKOLNÍHO KLIMATU	25
1. 6. 1 ZJIŠŤOVÁNÍ KLIMATU ŠKOLY.....	26
1. 6. 2 VÝZNAM ZJIŠŤOVÁNÍ ŠKOLNÍHO KLIMATU	29
1. 7 VÝZKUMY KLIMATU ŠKOLY.....	31
2 PRAKTICKÁ ČÁST	35
2.1 VYMEZENÍ VÝZKUMNÉHO CÍLE.....	35
2.2 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO SOUBORU	36
2.3. POPIS POUŽITÝCH METOD.....	38
2. 3. 1 CHARAKTERISTIKA DOTAZNÍKU PRO ŽÁKY.....	38
2. 3. 2 CHARAKTERISTIKA DOTAZNÍKU PRO UČITELE.....	39
2. 3. 3 CHARAKTERISTIKA DOTAZNÍKU PRO RODIČE.....	40
2. 3. 4 VYHODNOCOVÁNÍ VÝSLEDKŮ	41
2.4 VÝSLEDKY ŠETŘENÍ.....	42
2. 4. 1 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU PRO ŽÁKY.....	42
2. 4. 2 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU PRO UČITELE.....	59
2. 4. 3 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU PRO RODIČE	74
2. 4. 4 CELKOVÉ POROVNÁNÍ NÁZORŮ CÍLOVÝCH SKUPIN.....	88
2. 4. 5 POROVNÁNÍ ODPOVĚDÍ NA VYBRANÉ POLOŽKY	92
3 ZÁVĚR.....	99
SEZNAM LITERATURY	101
RESUMÉ.....	101
PŘÍLOHY (POČET STRAN).....	9

ÚVOD

Jako téma diplomové práce jsem zvolil problematiku školního klimatu. Již několik let pracuji na základní škole a vím, že klima školy má dopad na spokojenost žáků ve škole i na jejich duševní a fyzické zdraví. Na školách, kde panuje dobré klima, se vyskytuje méně případů šikany a žákovské agrese. Tam, kde vládne dobré klima, žáci i učitelé rádi chodí. Tam, kde vládne dobré klima, se žáci raději učí a učitelé raději pracují.

V rámci diplomové práce bych rád zodpověděl otázku, zda žáci, učitelé a rodiče vnímají klima školy úplně stejně, protože jej pomáhají tvořit. Cílem diplomové práce je proto zmapovat klima školy z pohledu žáků, učitelů a rodičů.

Diplomovou práci rozdělím na část teoretickou a praktickou. V rámci teoretické části nejdříve vymezím základní pojmy, jako jsou atmosféra, klima a prostředí. Dále budu z pohledu různých autorů charakterizovat klima školy a jeho typy. Zaměřím se také na klima školní třídy a krátce pojednám i o klimatu učitelského sboru. V dalších částech teorie se zamyslím nad tím, jaká je role žáků, učitelů a rodičů při utváření školního klimatu a jak lze školní klima zjišťovat a měřit.

V praktické části provedu výzkumné šetření na základní škole, ve kterém všechny spolutvůrce školního klimatu oslovím a porovnávám hodnocení školního klimatu žáky, učiteli a rodiči. Jako nástroj sběru dat použiji dotazníky.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

V souvislosti se zaměřením diplomové práce se v odborné literatuře setkáváme se třemi pojmy: prostředí, klima a atmosféra.

- **Prostředí**

Prostředí lze považovat za pojem nejobecnější, který vedle sociálně psychologických charakteristik zahrnuje také architektonická, ergonomická, estetická, hygienická, akustická a další hlediska. Prostředí školy se týká stavebních propozic školy, tzn. velikosti a řešení učeben, rozmístění nábytku a celkového vybavení. Z ergonomického pohledu je důležité optimální uspořádání pracovních míst žáků i učitelů. Prostředí na jedince působí také z estetického hlediska, např. použité barvy na stěnách, nástěnky apod. Hygienické hledisko se týká vytápění, větrání a osvětlení. Důležitá je také míra hluku a akustika učeben (Čapek, 2010, s. 11).

Jan Lašek (2001, s. 9) doplňuje, že prostředí školy zahrnuje také její umístění v regionu a stupeň i typ školy. Do hry vstupuje to, zda se jedná o školu venkovskou nebo městskou, zda se jedná o školu základní, střední, vysokou, popř. školu s nějakým typem zaměření.

- **Klima**

Termín „sociální klima“ označuje jevy dlouhodobé, typické pro danou třídu a daného učitele po několik měsíců či let (Čapek 2010, s.16). Jedná se o trvalejší sociální a emocionální naladění žáků ve třídě, které prožívají učitelé a žáci ve vzájemné interakci (Lašek 2001, s. 40).

Pojem „klima“ má své pevné místo především v přírodních vědách. Pojmy „klima školy“ a „klima školní třídy“ se zpočátku používaly jako jakési metaforické označení toho, co je pro danou školu nebo školní třídu typické z dlouhodobého hlediska. Původně se nejednalo o odborné termíny.

Podle Tye (1974) a Dellara (1999) je výraz „klima“ v zásadě zprůměrované vnímání toho, co jedinci vidí na sociálním prostředí, v němž pracují. Vycházejí z

pojetí klimatu v meteorologii, které představuje zprůměrované atmosférické podmínky v daném místě za delší časové období. V přeneseném významu je tedy klima jev sociální, skupinový, který je vázán recipročně na své tvůrce, je jimi vytvářen a zároveň na ně působí (Tye, Dellard in Lašek 2001, s. 42).

Mareš (1998, s. 5) se zaměřil na roviny hodnocení sociálního klimatu v souvislosti se školou.

- Rovina ekologická - prostředí školní budovy, učebny, laboratoře, studovny apod.
 - Rovina jedinců – jednotliví učitelé, jednotliví žáci.
 - Rovina malých sociálních skupin - školní třídy.
 - Rovina větších sociálních skupin - klima školy.
 - Rovina velkých sociálních skupin - úroveň školství daného státu, kultura země.
-
- Atmosféra

Atmosféru lze přiblížit jako krátkodobé emoční naladění v sociální skupině (Mareš, Ježek, 2012). Atmosféra ve školní třídě se rychle mění, protože je situačně podmíněná. Jiná atmosféra bude panovat před písemnou prací, jiná o přestávce, jiná např. při suplované matematice apod. Atmosféra zřídka trvá déle než jednu nebo několik vyučujících hodin. Atmosféra je tedy proměnlivá a bývá i emočně vypjatější. Vzájemný vztah atmosféry a klimatu je variabilní. Klima může, ale nemusí na aktuální atmosféru působit. V sociální skupině např. panuje dlouhodobé klima charakterizované týmovým duchem a dobrou spoluprací až do zkouškové situace. Pak nastoupí soutěživost.

1. 2 KLIMA ŠKOLY

1. 2. 1 CHARAKTERISTIKA KLIMATU ŠKOLY

Sackney (Sackney in Thapa, 2013, s. 358) definuje klima školy jako „relativně stálou kvalitu vnitřního prostředí školy vyznačující se těmito znaky:

- prožívají ji ti, kteří ke škole patří (žáci, učitelé, vedoucí pracovníci školy, administrativní zaměstnanci, poradenští pracovníci, školníci, údržbáři),
- ovlivňuje jejich chování,
- může být popsána v termínech hodnot, norem a přesvědčení o souboru charakteristik, které má škola mít“.

Jedná se soubor objektivních i subjektivních znaků, které vyjadřují celkový pocit nebo dojem, který člověk o dané škole nabývá.

Klima školy je vnímané fyzikální i psychologické prostředí školy vedením školy, učiteli, žáky, rodiči, komunitou. Týká se řízení výukových i mimovýukových aktivit a podmínek pro školní aktivitu. Výrazně ovlivňuje rozvíjení školních i společenských hodnot u žáků.

Podle Hoye a Feldmana (Hoy, Feldman in Mareš, 2003) se jedná o relativně stálou kvalitu celé školy, kterou vnímají a prožívají její subjekty. Charakterizuje jejich kolektivní percepci rutinního chování, ovlivňuje jejich postoje a chování ve škole.

Z uvedených definic vyplývá, že klima školy je velmi složitý jev a ke klimatu školy lze přistupovat z různých hledisek. Na školu lze pohlížet jako na prostředí, tzn. jako na budovu, která stojí v určitém vymezeném území a je místopisně a zeměpisně ovlivňována. Škola je zároveň formální institucí, jež má své cíle, pravidla, roli, hierarchii a je součástí vnějšího prostředí, se kterým komunikuje. Z tohoto pohledu je hlavním cílem školy vzdělávat a vychovávat. Škola je ale také sociálním prostředím. Je místem setkávání skupin různých generací, je pracovním prostředím pro učitele a je místem, kde žáci rozvíjí své sociální chování.

Pokud chápeme školu jako organizaci, budovu nebo prostředí, jsou si všechny školy v mnohém podobné. Odlišují se však ve svém klimatu. Klima školy je projevem jejího prostředí zahrnujícího ekologickou, demografickou, sociální i kulturní dimenzi. Klima vnímají, prožívají a hodnotí všichni ti, kterých se týká, tzn. žáci, rodiče, učitelé a veřejnost. Klima školy představuje klima třídy, klima učitelského sboru, komunikační, organizační či školní klima (Grecmanová 2008, s.33).

Klima školy zahrnuje dlouhodobé vnímání, hodnocení a prožívání toho, co se ve škole děje, co se stalo v minulosti, nebo co se má stát v nejbližších dnech nebo i ve vzdálenější budoucnosti.

Také autoři Grecmanová, Dopita, Vaš'átková a Skopalová (2012) považují klima školy za projev celého školního prostředí (kulturní, sociální, personální a ekologické oblasti) ve vnímání, prožívání a hodnocení žáků, učitelů, rodičů a dalších aktérů školního života.

Pro klima školy je významné vnímání a hodnocení:

- firemní kultury v hodnotovém systému školy, image školy apod.,
- sociálních vztahů mezi jednotlivými lidmi i skupinami ve škole,
- personálního složení školy, např. kompetentnost a osobnostní vlastnosti pracovníků,
- ekologických aspektů, tzn. architektonických znaků, materiálního vybavení, estetického uspořádání (Renata Tagiuriho, 1968 a Richarda Bessotha, 1989).

Klima školy není na výše uvedených činitelích závislé odděleně, nýbrž na jejich působení ve vzájemných vazbách. Důležitou roli hraje také věkové a vzdělanostní rozvrstvení učitelů, jejich interpersonální kontakty včetně prostorového rozmístění. Pak lze např. hovořit o klimatu sborovny (Lašek 2001, s. 42).

V souladu s výše uvedeným Čáp, Mareš (2001, s. 568 - 9) úrovně vnímání školního klimatu shrnuli následovně.

- Úroveň ekologie - charakteristika budovy, v níž se výuka odehrává.
- Úroveň prostředí - charakteristiky učitelů a charakteristiky žáků.
- Úroveň sociálního systému - vztahy mezi klíčovými účastníky, sociální komunikace, podíl na rozhodování, příležitost k účasti na sociálním dění ve skupině.

Z hlediska sociálního systému je pro klima rozhodující to, co vedení školy, učitel, žáci a jejich okolí dělají a jak je jejich činnost determinována podmínkami a pracovním kolektivem. Fend (Fend in Grecmanová, 2003) rozlišují obsahové, interakční a vztahové prvky sociálního systému školy. Obsahové prvky zahrnují uplatňované hodnotové systémy ve vztazích žák-učitel, učitel-učitel a ředitel-učitel. V interakci jde o způsob, jakým spolu učitel a žáci, nebo učitelé mezi sebou vzájemně vycházejí. Vztahové hledisko zohledňuje, kdy mezi nimi dochází k navázání neformálních kontaktů a vzájemné sympatie. Do úrovně sociálního hlediska školního klimatu zřejmě nejvíce vstupují individuální znaky učitelů a žáků, jako jsou pohlaví, věk, zkušenosti, sociální kompetence, sebevědomí, sebeúcta apod.

- Úroveň kultury - hodnoty a hodnotové systémy, učitelova zaangažovanost na rozvoji žáků, důraz na kooperaci, důraz na činnosti související se školou, očekávání účastníků, jasnost a konzistentnost cílů.

Pojem kultura školy pronikl do pedagogiky z teorií řízení organizací (Průcha, Walterová, Mareš, 2003). Z vnitřních charakteristik zahrnuje specifické rysy konkrétní školy, sdílené hodnoty, postoje, normy, symboly, rituály a chování lidí ve škole, které jsou ovlivněny především řízením školy, tzn. vztahy k jejím zaměstnancům.

Z vnějších hledisek se kultura školy projevuje ve vztazích k okolí, zejména k sociálním partnerům, jako jsou rodiče. Složky kultury mají hmatatelnou a nehmatatelnou podobu. Do kategorie hmatatelných složek patří všechny verbální symboly, jako jsou cíle a kurikulum, vizuální symboly, tj. vybavení školy, pořádek, logo školy, symboly chování, čili proces vyučování, pravidla a řád školy, komunikace s okolním prostředím. Nehmotná stránka kultury školy obsahuje sdílené hodnoty, normy a především povahu vztahů. Kultura konkrétní školy se projevuje v kultuře práce, kultuře rozhodování, kultuře řešení problémů apod. Kultura školy je pojmem v zásadě neohrazením.

Podle Havlínové (2001, s. 5) je klima souborem zobecněných postojů, schopností vnímat procesy odehrávající se ve škole, ve třídě či v pedagogickém sboru, emocionálního reagování žáků a učitelů na ně.

Mareš (2003) za stěžejní výstup klimatu školy považuje výsledky žáků a míru spokojenosti rodičů s danou školou, které jsou však ovlivněny širokou škálou proměnných. Důležitými vstupy jsou např. sociodemografické složení žáku dané školy, kapacita školy, podíl žáků na jednoho učitele, kvalifikovanost učitelů a délka jejich praxe, vybavení školy, vstřícnost a pomoc ze strany učitelů, pocity jistoty a bezpečí, zahrnutí rodičů do chodu školy, podpora žákovského učení při výuce, spokojenost rodičů s prací školy a další.

Školní klima se však nejvíce projevuje ve třídách. Jeho spolutvůrci jsou žáci celé třídy, skupinky žáků v dané třídě, jednotliví žáci, dále všichni učitelé vyučující v dané třídě a konečně učitelé jako jednotlivci (Čapek 2010, s.16).

1. 2. 2 TYPY ŠKOLNÍHO KLIMATU

Každá škola se vyznačuje specifickým klimatem. Friedrich Oswald (1989) rozdělil klima škol z hlediska cílů školy, chování učitelů v konfliktních situacích, výchovných stylů, způsobu vedení školy a spokojenosti učitelů. Podle výchovných stylů vymezil klima autoritativní, demokratické a liberální.

- Autoritativní klima

Autoritativní klima školy se vyznačuje špatnými vztahy mezi učiteli a žáky. Žáci mají malou možnost zapojovat se do diskuzí. Interakce je zaměřena především na výkon a tvrdou disciplínu. Mezi žáky panuje rivalita a primárně konfrontační interakce. Často to u nich vede k nedůvěře vůči učitelům a ke strachu ze školy. Učitelé se příliš sociálně neangažují.

- Demokratické klima

Demokratické klima školy provází vzájemná tolerance. Učitelé jsou často v roli pomocníků, kteří dobře reagují na individuální potřeby žáků. Žáci jim důvěřují. Dobré jsou i vztahy mezi žáky navzájem. Požadavky jsou žákům srozumitelně vysvětlovány a ti pak mají vyšší motivaci k učení. Učitelé v tomto klimatu vyjadřují spokojenost se svým zaměstnáním.

- Liberální klima

V případě liberálního klimatu se učitelé málo angažují a mají na žáky minimální požadavky. Výsledkem je nechuť ke škole a nízká motivace k učení, tak jako u autoritativního typu, Vztahy mezi učiteli a žáky jsou prožívány negativně, ke spolužákům jsou však obvykle pozitivní. Mezi zaměstnanci školy se vyskytují ve vztahu k pracovním cílům negativní hodnoty.

Školní klima lze dle jeho dopadů na všechny účastníky rozdělit na pozitivní a negativní (Petr Piřha a Zdeněk Helus, 1993, s. 23).

- Pozitivní klima

Pozitivní klima školy prospívá žákům, rodičům, učitelům i vedení školy. Vede k pracovní i studijní motivaci a celkové spokojenosti. V dlouhodobém horizontu příznivě ovlivňuje výsledky výchovně-vzdělávacího procesu a chod celé školy.

- Negativní klima

Negativní klima působí na veškeré dění ve škole nepříznivě. Způsobuje ztrátu motivace a horší školní výsledky. Ve vyhrcoené podobě se výrazně podílí na vzniku neurotických poruch a jiných zdravotních obtíží.

Někteří autoři hovoří o tzv. otevřeném a uzavřeném klimatu školy (Mareš, 2003). Obsahově se překrývají s výše uvedeným členěním.

- Otevřené klima

Otevřené klima vychází ze vzájemné důvěry, zaujetí pro práci, otevřené komunikaci, spolupráci a zřetelnosti pravidel.

- Uzavřené klima

Uzavřené klima je opakem předchozího. Lidé jsou k výsledkům své práce lhostejní, neangažují se. Typické jsou neosobní vztahy, důraz je kladen na byrokracii.

V souvislosti s výše uvedenými rozděleními doplňujeme ještě pohled F. Oswalda, který zahrnuje do své publikace Grecmanová (2003). Studie F. Oswalda vyčleňuje typy školního klimatu, které lze považovat za pozitivní. Jedná se o školní klima s edukativním cílovým zaměřením, sociálně – integrativní školní klima, osobnostně orientované školní klima, progresivní školní klima, klima školy vedené demokraticky životu blízkým způsobem a pluralitní otevřené školní klima.

- Pro školní klima s edukativním cílovým zaměřením je charakteristické osobní nasazení a zaujetí učitelů, primární orientace na rozvoj žáka a profesionální jednání zahrnující otevřenost vůči veřejnosti. V takových prostředích panuje tvořivost, spontánnost a samostatnost při utváření školního života.
- Sociálně – integrativní školní klima silně integruje mladé lidi, skupiny, třídy, podněcuje kooperaci a vzájemnou kritiku a otevřené vztahy mezi lidmi. Žáci mají obvykle důvěru ke svým učitelům.
- Osobnostně orientované školní klima se vyznačuje tolerancí, podporou a pomocí žákům. Učitelé minimálně vyvolávají stresové situace a vztahy žáků k učitelům, vzájemné vztahy mezi žáky a vzájemné vztahy mezi učiteli jsou pozitivní.
- Progresivní školní klima je charakteristické demokratickými vztahy mezi učitelem a žáky. Mocenské pole je odosobněné a ruší nadvládu učitele. Konflikty se řeší racionálně.
- Ve škole vedené demokraticky životu blízkým způsobem je výrazná spolupráce mezi všemi zúčastněnými. Pedagogický sbor je přesvědčený o tom, že v procesu učení žáků se také učí. Pro tento typ školy je typické neustálé hledání nových metod a forem vyučování.
- Pluralitní – otevřené školní klima se zaměřuje na individualitu osobnosti, individuální pomoc, entuziasmus, myšlenkové procesy a emoce žáků.

Při pozitivním školním klimatu má žák z učení radost, požadavky na něho kladené odpovídají jeho schopnostem a podporují rozvoj jeho osobnosti. Je akceptován a může zažít úspěch.

Učiteli se dobře spolupracuje se žáky, rodiči a kolegy. Může prožívat pocity sounáležitosti a seberealizace, a to také na základě demokratického chování ředitele. Rodiče vnímají vstřícnost učitelů, jejich kvalifikovanost a kompetentnost.

1. 3 KLIMA ŠKOLNÍ TŘÍDY

1. 3. 1 CHARAKTERISTIKA KLIMATU ŠKOLNÍ TŘÍDY

Školní třída je vedle rodiny nejvýznamnější malou sociální skupinou, která jedince formuje. Prostřednictvím života ve třídě si žák uspokojuje širokou škálu sociálních potřeb.

Podle Laška (2001, s. 8) se z původně formálně stanovené struktury školní třídy postupně stává neformální tým, že se žáci ve třídě sdružují do referenčních skupin a získávají kamarády i nepřátele. Dítě do školy vstupuje s rozdílným statutem, daným socioekonomickými podmínkami rodiny, pohlavím, rasou. Právě postupná participace na sociálním životě ve třídě může přinášet změny tohoto statusu a z něho vyplývajících rolí.

Definice sociálního klimatu školní třídy je velké množství a zahrnují environmentální, sociálně-psychologické, sociologické a kulturní souvislosti (Čapek 2010).

(Fraser, 1998; Dunn, Harris, 1998; Mareš, 2001; Průcha, 2002) psychosociální klima školní třídy charakterizují jako ustálené postupy vnímání, prožívání, hodnocení toho, co se ve třídě už odehrálo anebo právě odehrává, V zásadě to jsou jednotlivých aktérů školního vyučování.

Klima školní třídy má následující znaky (Ježek, 2003, s. 25-26).

- Je to skupinový jev, týká se všech účastníků.
- Je to jev sociálně konstruovaný. Vzniká osobní zkušeností, tak komunikací.
- Je to jev sociálně sdílený.
- Klima školní třídy je ovlivňováno širším sociálním kontextem, např. klimatem školy.

Klima školní třídy se projevuje v několika oblastech: spokojenost ve třídě, konflikty mezi žáky, soutěživost ve třídě, obtížnost učení, soudržnost třídy a pořádek při výuce.

Klima třídy spoluvytvářejí všichni žáci, jednotlivci i skupiny žáků a učitelé, kteří v dané třídě učí. Klima školních tříd se vytváří nejen při vyučování a o přestávkách, ale i na výletech a společných akcích třídy a školy.

Každá třída má své zvláštnosti, vytváří zvláštní klima pro učitelovu práci a tvoří tím i pověst třídy v učitelském sboru.

1. 3. 2 TYPY KLIMATU ŠKOLNÍ TŘÍDY

Mareš (1998) shrnul typy klimatu třídy podle stupně školy, typu školy, koncepce výuky, specifik žáků, učitelů, vyučovacích předmětů, prostředí a komunikace.

Stupeň školy rozděluje klima školních tříd na klima třídy v mateřské škole, klima třídy na prvním stupni základní školy, klima třídy na druhém stupni základní školy, klima třídy na střední škole a klima ve studijní skupině na vysoké škole.

Podle typu školy se můžeme setkávat s klimatem třídy na gymnáziu, na střední odborné škole, na středním odborném učilišti a z hlediska vlastnictví školy s klimatem třídy na státní nebo nestátní škole.

Koncepce výuky může třídní klima členit na klima třídy v tzv. tradiční škole a klima třídy v alternativní škole.

Další členění jsou zaměřena na určitá specifika a zvláštnosti. Z hlediska specifik žáků se může jednat o:

- klima třídy, v níž dominují běžní, neproblémoví žáci,
- klima třídy, kde učitel musí pracovat s „problémovými žáky“,
- klima třídy podle převládající orientace žáků.

Zvláštnosti učitelů třídy klima na:

- klima třídy, v níž vyučuje začátečník, nováček,
- klima třídy, v níž vyučuje zkušený učitel,
- klima třídy, v níž vyučuje vynikající učitel,
- klima třídy, v níž vyučuje zdravý učitel,

- klima třídy, v níž vyučuje učitel s patologickými rysy,
- klima třídy, v níž vyučují učitelé s rozdílnými vyučovacími styly.

Odišné klima bude jistě panovat při naukových předmětech, při výchovách a v rámci dalších typů vyučovacích předmětů. Do hry vstupuje i prostředí, kde se výuka odehrává, tzn. klima v tradiční učebně, klima v odborných učebnách.

Podle formy komunikace, jež zprostředkovává kontakt, Mareš rozlišuje:

- klima při přímé mezilidské komunikaci,
- klima při učení pomocí počítače,
- klima ve společenství žáků, které je zprostředkované moderní komunikační technikou, FB apod.

George Geréba (Geréba in Lašek 2001) charakterizoval čtyři základní typy školních tříd, přičemž za klíčové kritérium považoval pracovní klima.

- Vyrovnaná třída

V případě vyrovnané třídy se jedná o harmonický celek s klidnou, pozitivní pracovní a sociální atmosférou.

- Rapsodická třída

Tzv. rapsodická třída je roztříštěná, je v ní velká variabilita vztahů, jako celek je intelektuálně a pracovní pasivní.

- Lhostejná třída

Lhostejná třída je spíše nesourodá skupina bez pozitivní pracovní motivace.

- Opoziční třída

Opoziční třída se vyznačuje častými konfliktními situacemi mezi učiteli a žáky.

Prokop (1996, s. 41-43) klasifikoval pouze tři typy tříd. Bližší charakteristiku předkládá tabulka.

Tabulka č. 1 – Klasifikace tříd. Zpracováno volně dle Prokop (1996).

	Třída orientovaná na výkon	Třída orientovaná na spolupráci	Třída orientovaná na pořádek
Převažující forma vyučování	frontální	individualizovaná	frontální
Sociální struktura třídy	centrální	týmová	malé skupinky

Kritérium sociální preference	školní výsledky	skupinová práce, kamarádství	nejednotné
Zaměření učitele	standardsy a disciplína	sociální a duševní život žáků	školní řád, traduce
Převažující role učitele	specialista, odborník	vychovatel	zástupce instituce, řídicí role
Charakter klimatu	klima neosobní profesionality	klima interpersonální shody	

Průcha, Walterová, Mareš (2003) rozlišují ještě klima fakticky existující a klima preferované, které by si žáci a učitelé přáli.

1. 4 KLIMA UČITELSKÉHO SBORU

Pro charakteristiku sociálního klimatu školy jsou nejdůležitější interpersonální vztahy a sociální procesy, které v dané škole fungují a které vnímají, prožívají a hodnotí všichni učitelé, žáci a další pracovníci školy. Vedle celkového prostředí školy a klima školních tříd je do sociálního klimatu školy zahrnuto i klima učitelského sboru. Podle Mareše (2001) je sociální klima školy nejvíce ovlivněno systémem organizace chodu školy a způsobem jejího řízení. Při jednoduché organizační struktuře školy si učitel převážně sám zajišťuje vyučování předmětů a řešení případných výchovných a vzdělávacích problémů žáků. V případě složitější struktury školy jsou však tyto činnosti více diferencované. Je oddělena např. poradenská činnost nebo školní a mimoškolní práce žáků a rozčleněna je i práce učitelů podle předmětových komisí. Organizace školy je více náročná a tím více se v sociálním klimatu školy projevuje způsob jejího řízení. Světlík (1996, s. 112-117) charakterizoval dva základní přístupy k řízení škol: mechanistický typ s hierarchizovaným byrokratickým řízením a organický typ s komunikativním nebyrokratickým řízením.

- Mechanistický způsob řízení se orientuje na přesné definování úkolů, postupů a jejich plnění. Tento typ často přináší chyby v komunikaci a doslovné plnění příkazů může způsobit i nefunkčnost systému a odmítání osobní odpovědnosti.
- Organický způsob řízení naopak zvyšuje osobní odpovědnost lidí a iniciativu a vytváří prostor pro komunikaci.

Nepříznivé vztahy v učitelských sborech jsou jednou z hlavních příčin stresu učitelů a podle Urbánka a Chvála (2012) je úroveň klimatu učitelského sboru poměrně relevantním indikátorem klimatu celé školy.

Autoři Urbánek s Chválem (2012) konstruovali dotazník KUS, který se zaměřuje na pět dimenzí klimatu pedagogického sboru: podpora sboru vedením školy, pevnost vedení školy, angažovanost učitelů, frustrace učitelů, přátelské vztahy ve sboru.

Klima sboroven základních škol se logicky odlišuje od klimatu pedagogického sboru středních škol a na žáky různých typů škol má i rozdílné důsledky.

Bohužel je problematika interpersonálních vztahů a sociálního klimatu sboroven dosud spíše opomíjena.

1.5 AKTÉŘI KLIMATU

Aktéry sociálního klimatu školy jsou všichni zúčastnění, přičemž nejdůležitější úlohu mají tři základní skupiny. Jsou to zejména všichni žáci dané školy, třídy jako celek, skupinky žáků ve třídách, žáci jako jednotlivci. Žáci jsou nejen členy třídního i školního společenství, ale jsou také těmi, kteří klima spoluvytvářejí (Čapek 2010, s.17).

Dále jsou to učitelé jednotlivých předmětů, třídní učitelé. Podle Vykopalové (1992, s.6) je „utváření sociálního klimatu jednou ze základních úloh učitele“

Třetí významnou skupinou jsou rodiče žáků, kteří sice nejsou přímým tvůrcem klimatu, ale velkou mírou jej ovlivňují. Školu neustále pozorují a přináší své názory a připomínky. Důležitá je i role vedení školy.

1.5.1 UČITEL

Pracovním prostorem pro učitele je v zásadě celá škola. Učitelé pracují ve třídách, dílnách, tělocvičnách, laboratořích, kabinetech, sborovnách, ale i na chodbách školy v rámci dozoru o přestávkách. Ve všech těchto prostorách dochází k interakci a komunikaci učitelů s kolegy a žáky. Vedle obecných norem chování vyplývajících z role učitele a žáka se však do komunikace výrazně promítá osobnost učitele. Ta je určena zejména věkem, pohlavím, temperamentem, zkušenostmi, selfkonceptem a dalšími osobnostními charakteristikami. Některý učitel v hodinách hodně mluví, jiný hovoří méně, některý žáky často chválí a jiný je častěji napomíná.

Podle Průchy (2002, s. 52) každý učitel právě prostřednictvím interakce a komunikace se žáky vytváří specifické psychosociální klima. Průcha používá termín „edukační klima“, které považuje za klíčový ukazatel kvality konkrétního učitele.

(Mareš, Ježek, 2013) rozlišují dva základní typy komunikačního klimatu .

- Při komunikačním klimatu suportivním se účastníci navzájem respektují, podporují, otevřeně si sdělují své pocity a potřeby.
- Komunikační klima defenzivní znamená soupeření a pasivní odpor.

Pro efektivnost práce učitele je důležité kvalitní řízení práce třídy spojené s kvalitním hodnocením a poskytováním zpětné vazby žákům. Instrukce musí učitel poskytovat jednoznačně a pochopitelně na základě porozumění individualitám žáků (Creemers a Tillema in Lašek 2007, s. 129-138).

Andersonová (1988) v tomto ohledu identifikovala čtyři učitelské přístupy.

- Tzv. vyučovatelský učitel využívá především globální metody a tradiční postupy. Je rigidní a je hodně zaměřen na přesné definování pojmů.
- Interaktivní učitel vybízí žáky ke komunikaci a jeho zpětná vazba není tolik negativně orientována.
- Řídící typ je direktivní, nepřetržitě kontroluje.
- Supervizor na aktivity žáků spíše dohlíží a ponechává žákovi možnost osobního tempa a růstu.

Klima je učitelem ovlivňováno také prostřednictvím jeho preferencí a sebesplňujících předpovědí.

- Preferenční postoje učitelů k žákům

Preferenční postoje učitele lze charakterizovat jako zvýšenou zaměřenost učitele na určité žáky ve třídě. Ti jsou učitelem častěji nadhodnocováni nebo podhodnocováni. Tyto učitelovy postoje jsou zdrojem očekávání o výkonech žáků.

- Sebesplňující předpověď

Domněnka o budoucím výkonu žáka může být správná nebo nesprávná. Platí to jak v případě pozitivní, tak negativní domněnky. V odborné literatuře se setkáváme s pojmy Pygmalion nebo Golem efekt.

Podle Průchy (2002) žáci na svých učitelích oceňují přátelskost a smysl pro humor. Dobrý učitel si dle vyjádření žáků dokáže ve třídě udržet kázeň, klid a pořádek a vytváří příjemnou pracovní atmosféru. Nikoho nezesměšňuje a je spravedlivý.

V zásadě ke obdobným závěrům dospěl Bendl (2001), přičemž jako nejčastěji zmiňované vlastnosti ideálního učitele shledal přísnost, lásku a zajímavou výuku.

- Obecně je tedy preferován učitel sociálně zdatný, schopný diskuze se žáky, spíše dohlížející, než direktivní a rigidní (Lašek, 2007, s. 129-138). Robert Čapek v roce 2010 formuloval desatero dobrého učitele následujícím způsobem:
- Buďte učiteli svých žáků.
- Buďte spravedliví a vyvarujte se zbytečného vyhrožování a hněvu.
- Buďte zábavní.
- Buďte přesní a dochvilní.
- Buďte partnery žáků v jejich vzdělávání.
- Buďte dobrými motivátory a iniciátory zajímavých činností.
- Buďte pečliví, pořádní a důslední.
- Buďte dobrými komunikátory.
- Buďte pravými pedotropy – učiteli, mějte žáky rádi.
- Buďte připraveni na všechno.

1. 5. 2 ŽÁCI

Jak již bylo naznačeno, za hlavní tvůrce školního klimatu jsou nejčastěji považováni učitelé. Podle některých odborníků jsou to ale právě žáci, kteří klima ovlivňují nejvýrazněji. Každá třída má své „fluidum“. Jednu mají učitelé nejraději a jednu nejméně. Prakticky neexistují dvě třídy, kde by to bylo stejné (Klusák 1994).

Mareš, Ježek (2012, s. 5) definovali okolnosti ze strany žáků, které klima školy a školních tříd ovlivňují:

- celkový počet žáků
- zastoupení chlapců a dívek ve třídách
- věk žáků
- dosavadní znalosti žáků
- ochota učit se
- vůdčí žakovské osobnosti

Tyto charakteristiky působí na klima konkrétní třídy bez ohledu na učitele.

Čapek (2010, s. 20 - 21) při zkoumání žáků jako spolutvůrců sociálního klimatu školy zohlednil především vývojové hledisko.

- V předškolním věku a na počátku mladšího školního věku ještě nejsou vrstevnické vztahy pevně utvářeny. Největší závislost je v této vývojové etapě na matce.
- Během mladšího školního věku závisí struktura třídy a vztahy mezi žáky především na učiteli. Učitel je velmi důležitou autoritou, někdy téměř až na úrovni rodičů.
- Pro střední školní věk je typický požadavek na respektování dospívající osobnosti ze strany dospělých i odpoutání se od nich. Tato rostoucí nezávislost žáků se odráží v kritičtějším hodnocení učitele. V tomto období může učitel funkčně formovat třídu především na základě dobrých interpersonálních vztahů, neformálního přístupu a vlastní přirozené authority.
- Ve starším školním věku vrcholí vývoj třídy jako sociální skupiny. Prohlubují se tím odlišnosti mezi třídami jedné školy. Ještě více roste potřeba autonomie, nezávislosti, sebeprosazení. Žáci posuzují učitelův přístup k řízení třídy, ale i učitelovy odborné a osobnostní kompetence a třídní kolektiv je dokonce schopen společného postupu proti učiteli.

1. 5. 3 RODIČE

Rodiče nejsou přímými tvůrci školního nebo třídního klimatu, ale více či méně do něho zasahují. Mají vůči škole a učitelům různá očekávání a podle jejich naplňování školu hodnotí.

Petlák (2006, s. 68) tato rodičovská očekávání sumarizoval:

- rovné a spravedlivé zacházení
- podpora dítěte ve vzdělávání
- pomoc a vstřícnost při řešení studijních problémů
- zodpovědný a individuální přístup k dětem
- objektivní hodnocení
- vysoká kvalifikovanost
- zapojení emocí
- zájem o neformální spolupráci s rodiči

Čapek (2010, s. 24) se zaměřil na nepřímé působení rodičů na školní klima prostřednictvím formování žáka, přičemž charakterizoval především vlivy negativní.

- Rodič může na dítě přenášet své ambice a klást přehnaný důraz na domácí přípravu, úkoly a jejich dokonalé plnění. Může tím dítě i přetěžovat.
- Rodiče mohou špatně mluvit o učiteli a o škole.
- Rodiče mohou mít a přenášet na dítě neopodstatněné obavy a strach ze školy.
- Rodiče se starají o oblékání a vybavení dítěte, které ostatní děti hodnotí.
- Rodiče nepřímo ovlivňují vztahy ve třídě svými názory na řešení konfliktů, spokojeností s výběrem kamarádů apod.
- Emoční problémy v rodině často vedou ke zhoršení prospěchu a nezájmu o učení.
- Rodiče v dítěti podporují určitý typ chování.

1.6 HODNOCENÍ ŠKOLNÍHO KLIMATU

K hodnocení klimatu lze přistupovat z různých hledisek. Čáp a Mareš (2001) tyto přístupy přehledně shrnuli.

- Sociometrický přístup

Tento přístup hodnotí klima z hlediska sociálních skupin. Ke sběru dat se používá například sociometrický dotazník. Výsledkem je zjištění, jak je škola nebo třída strukturována a jak se vyvíjejí sociální vztahy.

- Interakční přístup

Důraz je kladen na interakci mezi učitelem a žáky v průběhu hodiny. Zjišťovací metodou je standardizované pozorování.

- Pedagogicko-psychologický přístup

Výzkum je zaměřen na spolupráci žáků ve třídě a na skupinové a kooperativní učení. Použít lze např. posuzovací škálu.

- Vývojově-psychologický přístup

V centru pozornosti je osobnost žáka v kontextu sociální skupiny.

- Sociálně-psychologický přístup

Tento přístup je nejrozšířenější. Objektem je školní třída jako prostředí pro učení.

Používají se posuzovací škály, ve kterých sami aktéři sdělují své osobní vidění klimatu.

- Organizačně-sociologický přístup

V tomto přístupu je klíčová třída jako organizační jednotka a učitel jako řídicí pracovník. Výzkum se provádí standardizovaným pozorováním.

- Školně-etnografický přístup

Předmětem sledování je zde nejen školní třída, ale i učitelé a celý přirozený život školy. Zajímáme se o to, jak klima funguje, jak jej vnímají a svými slovy popisují jeho aktéři. Jako diagnostická metoda se využívá zúčastněné pozorování.

Podle tématického zaměření na užší oblasti života školy Mareš (2001, s. 585-591) upřesňuje, že pozornost může být primárně zaměřena na:

- na práci vedení školy a na organizační aspekt fungování školy;

- na učitelský sbor a vztahy v něm;
- na vztahovou dimenzi všech nebo jen některých aktérů;
- na komplexněji pojaté sledování klimatu.

Komplexní přístupy zkoumají klima celé školy. Podle Mareše však nejsou příliš praktické, neboť je takový diagnostický nástroj obtížné sestavit.

K analýze klimatu školy lze přistupovat také z různých úrovní. Mikroúroveň znamená zjišťování klimatu v jedné škole. Makroúroveň se naopak zaměřuje na mapování stavu v celém státě. Charakterizovat mezouroveň není zcela jednoduché. Důležité je zvolené kritérium volby škol. Může se jednat např. o region, specializace škol apod. Podle Andersonové, však nelze informace zjištěné z jedné úrovně zkoumání školního klimatu přenášet do dalších (Andersonová, 1982, s. 386).

Indikátory školního klimatu mohou mít objektivní i subjektivní charakter. Mezi objektivní ukazatele lze dle výčtu Mareše (2003, s. 44) zařadit např. stáří budovy, osvětlení, počet žáků školy a jejich sociální složení, průměrný roční příjem učitele apod. Jako příklad subjektivních indikátorů Mareš uvádí spokojenost, afiliaci, vnímanou sociální oporu, pocity bezpečí, vztahy mezi žákem a učitelem, vliv ředitele na dění ve škole a další. Většina zjišťovacích metod je zaměřena na subjektivní ukazatele.

1. 5. 1 ZJIŠŤOVÁNÍ KLIMATU ŠKOLY

Pro zjišťování klimatu školy je nutné propojit informace od všech různých aktérů, kteří školní klima vnímají a prožívají delší dobu. Měření klimatu by mělo také zahrnovat všechny stěžejní složky, tzn. názory všech aktérů na prostředí školy, organizaci a obsah výuky, práci učitelů, chování žáků, přístup vedení školy atd. Havlíková (2001) uvádí, že pro diagnostiku sociálního klimatu ve školní praxi lze využít v zásadě tři možnosti.

- První možnost vychází ze standardizovaného pozorování činností učitelů, žáků a vedení školy během vyučování i mimo něj, přičemž tento způsob zahrnuje zaznamenávání a vyhodnocování nezávislým pozorovatelem.

- Druhá možnost je nepřímá. Používají se různé dotazníky a posuzovací škály.
- Třetí možností je autoevaluace. Ta nemusí být založená na standardizované metodě, ale jednotliví aktéři klimatu sami popisují ukazatele, které signalizují pozitivní klima a naopak ty, které indikují, že klima má negativní dopady. Hodnotí se především pozitivní nebo negativní změny.

Podle Havlínové se druhá a třetí metodika opírá o jiné předpoklady než vnější standardizované pozorování. Klima třídy je posuzováno přímo jeho aktéry a spolutvárci, vychází z jejich pocitů, zážitků, postojů, zkušeností a jevů, které nejsou přímému pozorování přístupné.

Zjišťování klimatu v minulosti vycházelo především z kvantitativního přístupu. Používali se různé typy dotazníků, posuzovacích škál a sociometrických metod. Zadávány byly žákům, učitelům, rodičům a dalším aktérům klimatu školy. V zájmu snížení subjektivismu byly výsledky těchto skupin vzájemně porovnávány.

Grecmanová et al. (2012) některé z kvantitativních nástrojů předkládají:

- School Climate Profile – Profil klimatu školy od Roberta H. Foxe, Ronalda Lippetta a Richarda Schmucka.
- Klima-Skalen – Škály Helmuta Fenda.
- Fragebogen für Lehrer, Schüler und Eltern – Dotazníky pro učitele, žáky a rodiče Friedricha Oswalda.
- Linzer Fragebogen zum Schul – und Klassenklima – Linecký dotazník ke klimatu školy a ke klimatu třídy. Autorem je Ferdinand Eder.
- Soziales Klima an Schulen aus Lehrer, Schulleiter und Schülerperspektive (KESS 4) – Sociální klima na školách z perspektivy učitelů, vedení školy a žáků od Nike Janke.

Kvalitativní přístup ke zkoumání klimatu školy se v zásadě teprve rozvíjí. Jako kvalitativní metody sběru dat mohou být využívány např. rozhovor, pozorování, etnografické pozorování, žákovské deníky, žákovské kresby, fotografie pořízené žáky, videozáznamy dění ve škole, učitelské deníky, analýza produktů, analýza stavu a vybavení budovy.

Měření klimatu školy naráží na množství procesních problémů. První úskalí může spočívat již v důvodech ke zjišťování klimatu. Mareš (2003) tři základní důvody pojmenoval jako rutinní šetření, autodiagnostiku a výzkum vědeckých pracovníků.

- Cílem rutinního šetření je zjištění aktuálního stavu v zájmu navržení různých opatření. Obvykle ho provádí někdo mimo školu.
- Autodiagnostiku klimatu si realizuje sama škola z důvodu zlepšení kvality své práce.
- Výzkum vědeckých pracovníků se používá pro publikování v odborné literatuře. Většinou zahrnuje rozsáhlejší a podrobnější postupy.

Nalezení správného modelu zkoumání školního klimatu je obtížné, protože každý z autorů zahrnuje do klimatu školy různě velikou skupinu jevů. Je pak problematické rozlišit, co je a co už není klimatem školy. Mareš podotýká, že se ale v minimální míře setkáváme s výzkumy školních psychologů a poradců, kteří by mohli hranici reálného a vnímaného klimatu posunout blíže k teoretické metodologii a výzkumu.

Dalším problémem je rozdíl ve vnímání a posuzování klimatu jednotlivými aktéry, čímž vznikají metodologicky a statisticky významné rozdíly. Učitelé obvykle vnímají sami sebe příznivěji než jejich žáci. Mohou se lišit např. mírou porozumění pedagogicko-psychologickým situacím.

Zjišťování a měření klimatu školy navíc vyžaduje na požadavek souhlasu a spolupráce s vedením školy, které se může cítit ohroženo a vyžaduje také spolupráci a otevřenost učitelů, kteří se tím také mohou cítit ohroženi. Měření klimatu může z hlediska kompetencí zasahovat do sféry školní inspekce. Obtížné je také nalezení a způsob použití vhodných diagnostických nástrojů a výsledky je složité vztáhnout k normám a standardům školy. Zároveň pokud není klima prokazatelně zjištěné, není nutné nic měnit.

1. 6. 2 VÝZNAM ZJIŠŤOVÁNÍ ŠKOLNÍHO KLIMATU

Klima školy lze zkoumat v souvislosti s psychickým stresem žáků a učitelů, školní neúspěšností žáků, problémovým chováním žáků, zdravotně rizikovým chováním, sociálními problémy a nejzávažnějšími projevy násilí a kriminality ve škole (Mareš, 2003).

Např. šikanování lze chápat ve vztahu k sociálnímu klimatu podle Havlínové (2001) dvojitým způsobem. Je významným ukazatelem sociálního klimatu, ale nejde jej s klimatem přímo ztotožňovat. Je také ukazatelem efektivity ochrany dětí před šikanou, neboť pozitivní sociální klima školy je součástí systému prevence.

Zkoumání klimatu školy není spojeno jen s negativními jevy, ale má i pozitivní zdroje. Podmínky pro pozitivní vývoj jedince lze charakterizovat vstřícným sociálním chováním učitelů a žáků, fungujícím vrstevnickým učením a ochotou žáků, kvalitou přátelských vztahů a pocitem bezpečí a jistoty (Mareš, 2001).

Pozitivní klima je individuální pojem. Pokud nejsou známé nároky na pozitivní klima, pak nemůže škola efektivně fungovat. Grecmanová (2008, s. 19) pozitivní klima školy vystihla z pohledu učitelů a žáků.

Podle žáků k pozitivnímu klimatu přispívá:

- umožnění objevení učiva, které žáky zajímá a baví,
- požadavky kladené na žáka jsou přizpůsobeny jeho osobnosti a schopnostem,
- jistota, že bude pochopen a akceptován,
- možnost dosažení úspěchů,
- pocity bezpečí a svobody.

Z hlediska učitelů je pozitivní školní klima chápáno jako:

- pracoviště, na kterém učitel rád pracuje, setkává se a spolupracuje se žáky, rodiči a ostatními pedagogy,
- místo, kde zažívá úspěch ve svém pracovním oboru a pocit seberealizace, pocit svobody a samostatnosti.

Hoy a Feldman in Mareš (1998, s. 48) říkají, že pozitivní klima školy nastává, pokud jsou všechny její složky (institucionální, manažerské a technické) v harmonii.

Podle Havlínové (2001) zaměřením na vytvoření bezpečného sociálního klimatu škola zvyšuje efektivitu vzdělávání.

- Bezpečné klima posiluje motivaci a zlepšuje neuropsychické předpoklady žáků i učitelů k plnění úkolů.
- Bezpečné klima navozuje pozitivní prožívání, snižuje riziko stresu a úzkostných stavů a posiluje vyrovnané sebevědomí žáků.
- Podmínky a procesy, jimiž se daří bezpečné sociální klima ve škole vytvářet, působí na žáky i učitele formativně.
- Bezpečné prostředí zvyšuje otevřenost a spolupráci žáků, rodičů a učitelů a vytváří předpoklady pro to, aby škola dokázala včas řešit výskyt nežádoucích jevů mezi dětmi.

Soňa Kořátková (2006) podotýká, že pozitivní klima školy nevznikne automaticky, ani je nelze nařídit a vyžadovat direktivními prostředky, které produkují často strach, zlobu a působí kontraproduktivně.

Klima školy lze ovlivňovat a měnit, přestože se jedná o proces obtížný a dlouhodobý.

Má – li jít o plánovanou intervenci, je nezbytné si nejdříve položit otázky formulované Ottmarem Hankem (Hank in Mareš, 2012).

- Vyplatí se náklady na realizaci zkvalitnění klimatu školy?
- Čeho dosáhneme?
- Bude možné projekt zlepšovat?
- Podaří se přesvědčit kolegy a vedení školy?
- Poroste spokojenost učitelů, žáků a dalších účastníků školního života, když zjistí, že došlo k pozitivním změnám ?

1. 7 VÝZKUMY KLIMATU ŠKOLY

Výzkumů zabývajících se klimatem školy je na světě obrovské množství. Zejména v posledních 20 letech došlo k masivnímu rozvoji studování této problematiky. Pro popis dosavadních výzkumných zjištění byla využita rozsáhlá metaanalytická zpráva „*A Review of School Climate Research*“ od autorů Thapa, Cohen, Guffey a Higgins-D'Alessandro, která současné výzkumy shrnuje.

Autoři uvádějí, že pocity sociálního, emočního, intelektuálního a fyzického bezpečí jsou jednou ze základních lidských potřeb, kterou vymezil již Maslow.

Mnozí žáci a studenti se však ve školách necítí fyzicky a psychicky bezpeční. Jsou vystavováni násilí a vrstevnické viktimizaci. Dospělí ve školní komunitě, jako jsou školní personál a rodiče výskyt šikany a sociálního násilí potvrzují. V důsledku toho se množí i počet závažných represivních disciplinárních opatření.

Existuje také stále více důkazů o tom, že ani pedagogové se ve školách necítí bezpečně. Roste počet případů napadení učitelů ze strany studentů a studentských hrozeb bombovými útoky na školy.

Bylo zjištěno, že méně bezpečně se cítí personál a žáci ve velkých školách, a to převážně v důsledku interpersonálních a kontextových proměnných, které definují školní klima.

Výzkumy citované ve studii Thapa, Cohena, Guffeye a Higgins-D'Alessandra souhrnně považují pozitivní klima školy za ochranný faktor působící na proces učení a pozitivní životní rozvoji mladých lidí.

Vedoucí pracovníci škol a učitelé by se proto měli snažit, aby jasně definovali normy, cíle a hodnoty, které vyučovací prostředí formují. Bezpečné, pečující, participativní a citlivé školní klima povzbuzuje větší identifikaci se školou a poskytuje optimální základ pro sociální, emocionální, a školní učení.

- Výzkumy potvrzují, že kvalitní prostředí školy podporuje a zlepšuje kooperativní vyučování, skupinová soudržnost, vzájemný respekt a důvěra.
- Klima má silný vliv na motivaci k učení a podporuje schopnost se učit.

- Pozitivní klima školy také silně koreluje se sníženou absencí na střední a vysoké škole a nižší mírou přerušování střední školy.
- Klima ve škole zásadně ovlivňuje sebevědomí a sebepojetí studentů.
- Výzkumy rovněž ukázaly to, že ve školách, které studenti vnímají jako lépe strukturované, z hlediska disciplinární praxe spravedlivé a kde jsou spíše pozitivní vztahy mezi žáky a učiteli, je menší výskyt problémů s chováním. Vzájemná interakce učitelů a žáků přímo ovlivňuje chování a citovou angažovanost žáků ve třídě. Žáci mají větší šanci být zapojeni a chovají se vhodně.
- Je-li vztah mezi učitelem a žákem negativní a konfliktní již v mateřské škole, je pravděpodobnější, že žák bude mít problémy s chováním a učením i později na vyšším stupni vzdělávání.
- Pro studenty se speciálními vzdělávacími potřebami je pozitivní klima školy klíčové. Jen v v tom případě se mohou cítit součástí komuniky a respektováni ostatními.
- Pozitivní klima školy je také velmi důležité pro studenty etnicky odlišné a chudé. Negativní rasové klima působí jako inhibiční faktor pocitu sounáležitosti. Výzkumy prokazují, že při prosazování pozitivní meziskupinové interakce jsou proaktivní přístupy úspěšnější než pasivní a reaktivní přístupy.

Prostřednictvím mnoha výzkumů v rámci výchozí studie bylo prokázáno, že klima školy má hluboký dopad i na duševní a fyzické zdraví studentů.

- Pozitivní klima je zásadní podmínkou efektivní prevence zdraví ohrožujícího a rizikového chování.
- Na školách s dobrým klimatem se vyskytuje méně případů násilí, šikany a sexuálního obtěžování. Mnohé výzkumy prokázaly, že pozitivní školní klima má potenciál agresivitu snižovat, naopak negativní ji zvyšuje. Některé studie však odhalily, že vztah mezi školním klimatem a mírou agresivity a viktimizace je závislý na pocitech každého studenta a jeho sounáležitosti se školou.
- Klima školy souvisí s frekvencí zneužívání návykových látek žáků. Pozitivní klima školy je spojeno s nižší mírou užívání drog.

- V rané pubertě pozitivní školní klima predikuje lepší psychickou pohodu.
- U studentů středních a vysokých škol se v případě pozitivního školního klimatu vyskytuje méně subjektivních psychických problémů. Obecně pokud žáci a studenti vnímají podporu ze strany učitelů, zvyšuje to jejich sebeúctu, školní výsledky a následně snižuje příznaky deprese (Thapa, Cohen, Guffey a Higgins-D'Alessandro, 2012).

Zkoumání školního klimatu v českých podmínkách dlouho naráželo na malý zájem ze strany pedagogů z praxe Kraus (1994, s. 75). V současné době jsou výzkumy klimatu školy v České republice spojovány se jmény Lašek, Havlínová, Mareš, Ježek, Kašpárková a Grecmanová.

Mareš, Lašek (1990) adaptovali dotazník „Moje třída“ na české podmínky. Průcha (2001) charakterizoval školní sociální klima z pedagogického hlediska. V roce 2004 Mareš s Ježkem publikovali Diagnostiku psychosociálního klimatu školy.

M. Havlínová (1998) realizovala opakované výzkumy na pěti základních školách, přičemž se zaměřila na žáky 2. – 4. ročníků. Zkoumala především žákovské projevy stresu a úzkostného prožívání školních situací ve vztahu k ohrožujícímu klimatu ve škole. Vyčlenila dvě skupiny škol, které se lišily z hlediska sociálního klimatu i z hlediska sociálních podmínek.

- První typ se vyznačoval tím, že učitelé mohli učit podle svých představ a nebylo rozhodující, zda bez pravidel nebo organizovaně v návaznosti na další sebevzdělávání v moderní didaktice.
- Pro druhý typ škol bylo typické direktivní řízení ze strany ředitele, z něhož měli někteří učitelé strach.

Grecmanová (2008) se zaměřila na charakteristiky klimatu na 2. stupni městských základních škol v období transformace školské soustavy. Zásadní výstupy jsou shrnuty v následujícím výčtu.

- Klima sledovaných škol celkově vykazovalo vyšší počet znaků, které odpovídají pozitivnímu klimatu školy, než znaků, které naznačují negativní klima školy.
- Nelze však považovat klima na těchto školách za jednoznačně pozitivní.

- Nedostatky byly shledány zejména v materiálním vybavení škol a ve formálních vztazích mezi školou a rodinou.
- Některým učitelům chyběla důslednost i dostatečná iniciativa.
- Ředitelé měli často problémy s autoritou.
- Stále častější je výskyt dětí citově a morálně nerozvinutých.
- Mezi žáky je také více individualistů.
- Bylo zjištěno i nedostatečné zohledňování potřeb žáků.
- Jedním ze závěrů byla i preference tradičních vyučovacích metod a forem a s nimi spojená nízká aktivita žáků.
- Učitelé posuzují prostředí školy pozitivněji než žáci.

O zjištění, jak charakterizují klima školy žáci, učitelé a rodiče, což je cílem diplomové práce, usilovala dizertační práce Jany Kašpárkové (2007). Ta se však nezaměřovala na základní školu, ale na gymnázium a střední pedagogickou školu.

2 PRAKTICKÁ ČÁST

2.1 VYMEZENÍ VÝZKUMNÉHO CÍLE

Každá škola se vyznačuje specifickým klimatem. Podle Grecmanové (2008, s.33) je klima školy projevem jejího prostředí zahrnujícího ekologickou, demografickou, sociální i kulturní dimenzi. Klima vnímají, prožívají a hodnotí všichni ti, kterých se týká, tzn. žáci, rodiče, učitelé a veřejnost. Všichni tito aktéři se také na tvorbě klimatu spolupodílejí.

Cílem diplomové práce je v souladu s jejím názvem zmapovat klima vybrané školy z pohledu žáků, učitelů a rodičů a porovnat shodu a rozdílnost v jejich hodnocení.

Na základě studia odborné literatury byly stanoveny následující předpoklady:

- Percepce a hodnocení školního klimatu je u žáků, učitelů a rodičů odlišná.
- Nejhůře klima školy hodnotí žáci.
- Nejlépe klima školy hodnotí učitelé.
- Rozdíly ve vnímání žáků, učitelů a rodičů se vyskytují ve všech sledovaných složkách školního klimatu.

Pozn.: Kriterialem potvrzení předpokladu bude meziskupinový rozdíl průměrného váženého skóre $\geq 0,4$ b.

Za účelem naplnění tohoto cíle byl stanoven následující postup činností:

- výběr základní školy a kontakt s vedením školy,
- volba vhodné metodiky pro měření školního klimatu,
- příprava organizace sběru dat,
- realizace sběru dat (žáci, učitelé, rodiče),
- vyhodnocení jednotlivých dotazníků,
- analýza získaných dat za jednotlivé cílové skupiny,
- porovnání dat u cílových skupin,
- vypořádání předpokladů interpretace výsledků.

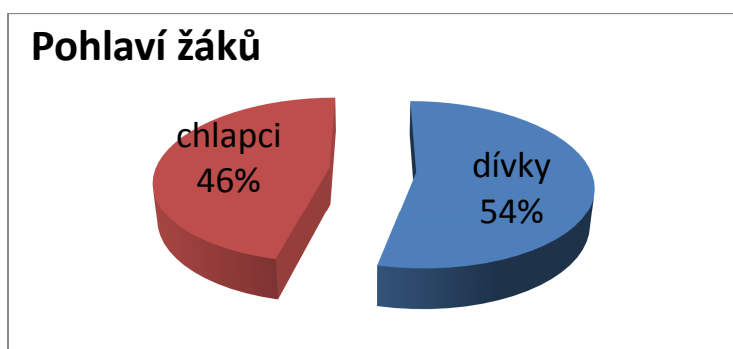
2.2 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO SOUBORU

Výzkum školního klimatu byl realizován na základní škole běžného typu. Škola zajišťuje výuku od 1. do 9. ročníku. Navštěvuje ji celkem 325 žáků, kteří jsou rozřazeni do 13 tříd. Ve škole pracuje 18 učitelů. Z důvodu interní povahy informací bylo s vedením základní školy dojednáno, že v diplomové práci nebude uváděn její název.

- **Žáci**

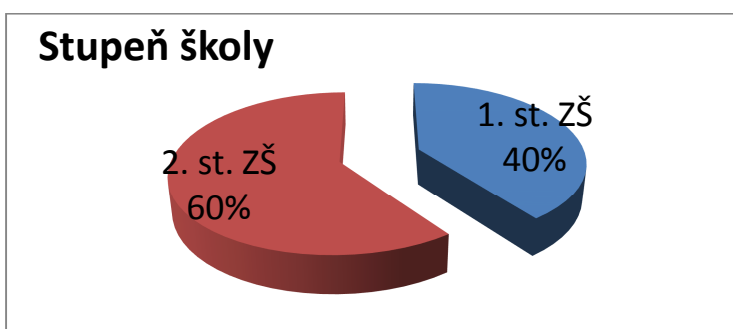
Do výzkumného souboru bylo zahrnuto celkem 261 žáků. Jako metoda sběru dat byl použit dotazník, proto nebylo možné mezi respondenty zařadit žáky 1. a 2. třídy. Přestože se paní učitelky pokoušeli dotazníkové položky těmto žákům číst, bylo pro děti obtížné jim porozumět. Do výzkumu také nemohli být zařazeni žáci dlouhodobě nemocní.

Z hlediska pohlaví se jednalo o 140 dívek a 121 chlapců.

Graf č.1 – Pohlaví žáků

104 žáků navštěvovalo 1. stupeň ZŠ, 157 žáků 2. stupeň ZŠ.

Graf č.2 – Stupeň základní školy

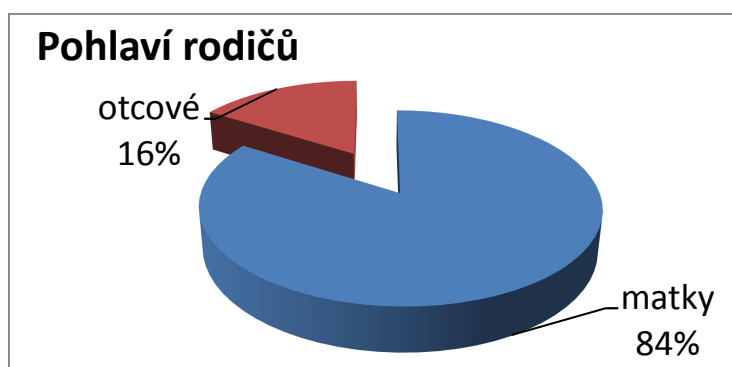
- Učitelé

Na doporučení p. ředitelky dotazník vyplnili všichni učitelé zvolené základní školy, tj. 18 učitelů. Jednalo se převážně o ženy. Na škole pracuje pouze jeden učitel – muž.

- Rodiče

Rodiče byly o vyplnění dotazníku požádány na třídních schůzkách a třídní učitelé jim to průběžně připomínali prostřednictvím žáků. Přesto se podařilo získat vyplněné dotazníky jen od 194 rodičů, tzn. 74, 3 % žakovských respondentů. Pozn.: Za 1 žáka stačil 1 dotazník a rodiče se sami rozhodovali, zda dotazník vyplní matka, či otec.

Dotazník vyplnilo 163 matek, 31 otců.

Graf č.3 – Pohlaví rodičů

2.3. POPIS POUŽITÝCH METOD

Jako nástroje sbětu dat byl použit soubor evaulačních nástrojů „Klima školy“ od autorů Grecmanová, Dopita, Poláchová Vašátková a Skopalová (2012).

Jedná se tři dotazníky komplexně mapující základní oblasti školního klimatu: dotazník pro žáky, dotazník pro učitele, dotazník pro rodiče.

Dotazníky jsou koncipované tak, že žáci, učitelé i rodiče vyjadřují míru souhlasu s tvrzeními v rámci čtyř bodové posuzovací stupnice (rozhodně souhlasím, spíše souhlasím, spíše nesouhlasím a rozhodně nesouhlasím).

Dle příručky nástroje jsou výsledky vyhodnocovány v podobě váženého skóre: rozhodně souhlasím – 1 bod, spíše souhlasím – 2 body, spíše nesouhlasím – 3 body, rozhodně nesouhlasím – 4 body. U negativně formulovaných položek je bodování obrácené.

Pro přehlednost byla vážená skóre u jednotlivých cílových skupin zprůměrována a vážené průměrné porovnávány. Aby ale pouhým aritmetickým průměrem nedošlo k redukovaní důležitých informací, každá položka je prezentována také jako graf procentového rozložení voleb.

2. 3. 1 CHARAKTERISTIKA DOTAZNÍKU PRO ŽÁKY

Dotazník pro žáky obsahuje celkem 53 položek, které zjišťují celkový dojem, školní prostředí, odbornost učitelů, vztah učitelů k žákům, vztahy ke spolužákům, vztah rodičů ke škole, školní sebepojetí, informovanost a stravování ve školní jídelně. Počet a bližší zaměření jednotlivých otázek ve sledovaných oblastech předkládá následující výčet.

- Celkový dojem (2 otázky): vztah ke škole, celková image školy.
- Školní prostředí (9 otázek): stav budovy, vnitřní dispozice, výzdoba, velikost školy, okolí školy, úklid, prostory na ukládání věcí, hygienické zařízení a nábytek.

- Odbornost učitelů je rozčleněna na hodnocení oborové odbornosti (2 otázky) a posuzování pedagogicko - didaktické odbornosti (10 otázek). Oborová odbornost: úroveň znalostí, nové informace. Pedagogicko – didaktická odbornost: příprava na soutěže, příprava školních projektů, vysvětlování učiva, schopnost zaměstnat, vedení ke spolupráci, výsledek učení, hodnocení, schopnost zaujmout, možnost diskutovat, vedení k samostatnosti. Vztah učitelů k žákům (9 otázek): pochopení pro problémy, favoritismus, dodržování slibů, respektování žáků, strach z učitelů, pomoc se školními problémy, pomoc s učením, pomoc při osobních problémech, přiměřenost trestů.
- Vztahy ke spolužákům (7 otázek): možnost se svěřit, spoleh, vzájemné uznání, možnost přiznat chybu, strach ze spolužáků, půjčování sešitů, poskytování rad.
- Vztah rodičů žáka ke škole (3 otázky): zájem o školní výsledky, docházka na třídní schůzky, úcta k učitelům.
- Školní sebepojetí (4 otázky): vlastní aktivita, školní úspěšnost, osobní snaha, možnost sebe prezentace.
- Informovanost (3 položky): suplování, očekávání, akce školy.
- Stravování ve školní jídelně (1 otázka): chutnost jídel v ŠJ.

2. 3. 2 CHARAKTERISTIKA DOTAZNÍKU PRO UČITELE

Dotazník pro učitele zahrnuje 46 otázek z těchto oblastí školního klimatu: celkový dojem, školní prostředí, vztahy s kolegy, vztahy s vedením školy, vztahy se žáky, vztahy s rodiči, vztahy žáků navzájem, hodnocení vlastní odbornosti, podmínky pro výuku, pracovní motivace, stravování ve školní jídelně.

- Celkový dojem (3 otázky): osobní vztah ke škole, vztah kolegů ke škole, pověst školy.
- Školní prostředí (5 otázek): budova, výzdoba, pracovní zázemí, úklid, hygienické zařízení.
- Vztahy s kolegy (6 otázek): konflikty, důvěry, přátelství, strach z kolegů, požadavky, dodržování pravidel.

- Vztahy s vedením školy (3 otázky): komunikace, postoj k potřebám, podpora inovací,
- Vztahy se žáky (8 otázek): spoleh na žáky, stach ze žáků, ochota žáků pomoci, spokojenost s výsledky učení, hodnocení snahy, možnost objevovat, dodržování pravidel, přiměřené trestání.
- Vztahy s rodiči (2 otázky): kontakt s rodiči, úcta rodičů.
- Vztahy žáků navzájem (2 otázky): vzájemná pomoc, vzbuzování strachu.
- Vlastní odbornost (3 otázky): znalosti, individuální přístup, porozumění,
- Podmínky pro výuku (5 otázky): specializované učebny, pomůcky, didaktická technika, informační zdroje, vybavení sborovny.
- Pracovní motivace (3 otázky): finance, rozvrh, seberealizace.
- Stravování ve školní jídelně (1 otázka): spokojenost.

2. 3. 3 CHARAKTERISTIKA DOTAZNÍKU PRO RODIČE

Dotazník pro rodiče má celkem 48 otázek, které se týkají celkového dojmu z klimatu školy, školního prostředí, odbornosti učitelů, smysluplnosti výuky, přístupu učitelů k žákům, vztahy se spolužáky, vztah rodiče a školy, postoj žáka ke škole, stravování ve školní jídelně.

- Celkový dojem (3 otázky): vztah ke škole 1, vztah ke škole 2, pověst školy.
- Školní prostředí (5 otázek): budova školy, výzdoba, úklid, hygienické zařízení, nábytek.
- Odbornost učitelů (5 otázek): úroveň znalostí, nové oinformace, individuální přístup, vysvětlování učiva, rozvoj myšlení,
- Smysluplnost výuky (5 otázek): zajímavé akce, příprava na život, příprava na přijímací zkoušky, výsledky učení, představa budoucnosti.
- Přístup učitelů k žákům (5 otázek): favoritismus, pochopení, střídání učitelů, střídání třídních učitelů, starch z učitelů.
- Vztahy se spolužáky (5 otázek): Strach ze spolužáků, vzájemné ubližování, ochota poradit, donáška úkolů, poskytování informací.

- Vztah rodičů a školy (7 otázek): úcta k učitelům, schopnosti vedení školy, přístup vedení k dítěti, komunikace s vedením, jednání učitelů, informace od třídního učitele, znalost plánů školy.
- Postoj žáka ke škole (9 otázek): vztah ke škole, zájem o učení, ochota se zapojit, školní pracovitost, prožití úspěchu, snaha, přetěžování, otevřená komunikace, sebe prezentace.
- Stravování ve školní jídelně (1 otázka): spokojenost.

2. 3. 4 VYHODNOCOVÁNÍ VÝSLEDKŮ

Výše uvedené dotazníky byly respondentům zadávány v písemné podobě. Žákům je zadávali třídní učitelé. Výsledky byly přepsány do MS excel a vyhodnoceny z hlediska následujících kategorií:

- realitní četnost voleb u každé položky,
- průměrné vážené skóre každé položky,
- průměrné vážené skóre každé sledované oblasti,
- průměrné celkové vážené skóre jednotlivých cílových skupin.

V diplomové práci jsou výsledky prezentovány graficky a slovně komentovány.

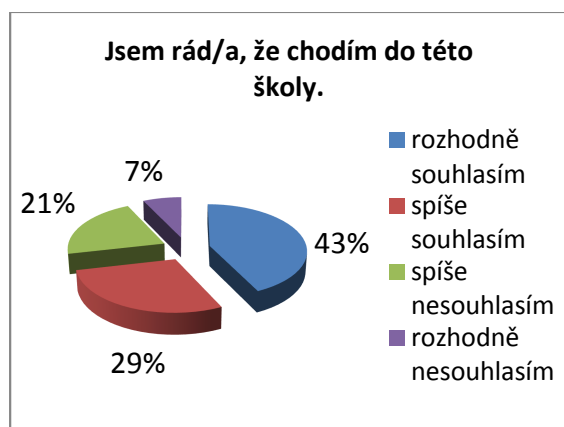
Kriteriem potvrzení výzkumných předpokladů stanovených v kapitole 2.1 je rozdíl průměrného váženého skóre $\geq 0,4$ b. mezi jednotlivými skupinami.

2. 4 VÝSLEDKY ŠETŘENÍ

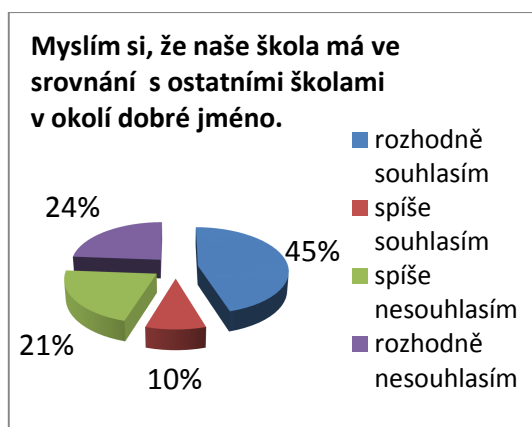
2. 4. 1 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU PRO ŽÁKY

- Celkový dojem

Celkový dojem zjišťují 2 položky, které se dotazují na vztah žáka ke škole a žákem vnímanou pověst školy.

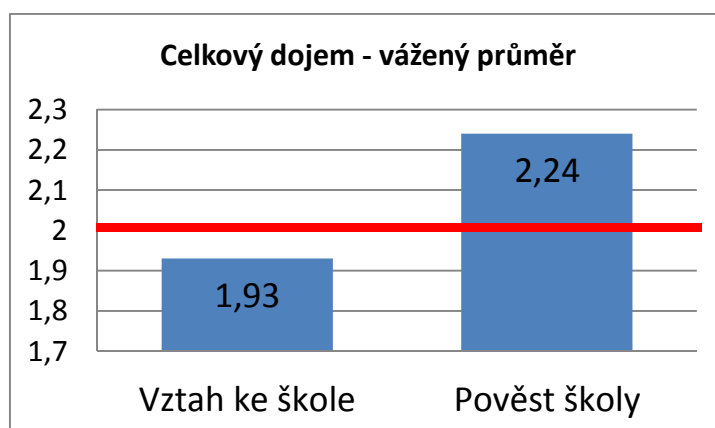

Graf č. 4 – Vztah ke škole (žáci)

Graf č. 5 – Pověst školy (žáci)

Téměř 3/4 žáků je rádo, že navštěvuje svoji školu a 43 % z celkového počtu vyjádřilo tento názor jednoznačně. Více než čtvrtina však zaujímá záporný postoj ke škole, do které chodí. Pověst školy jako pozitivní hodnotilo 55 %, 45 % žáků ji v porovnání s dalšími školami v regionu vnímá negativně.

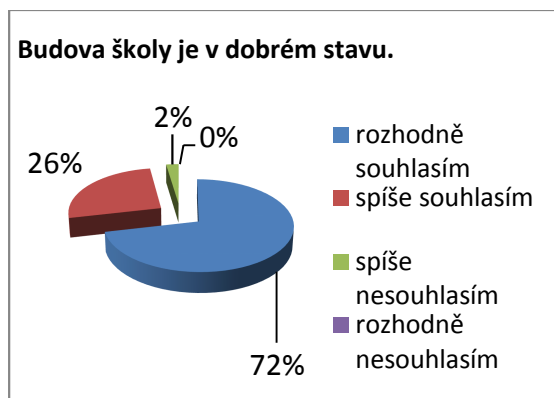
Graf č. 6 – Celkový dojem (žáci)

S výše uvedenými zjištěními souvisí i porovnání vážených průměrů obou položek. Vztah k navštěvované škole se pohybuje v kladných hodnotách, vnímaná pověst

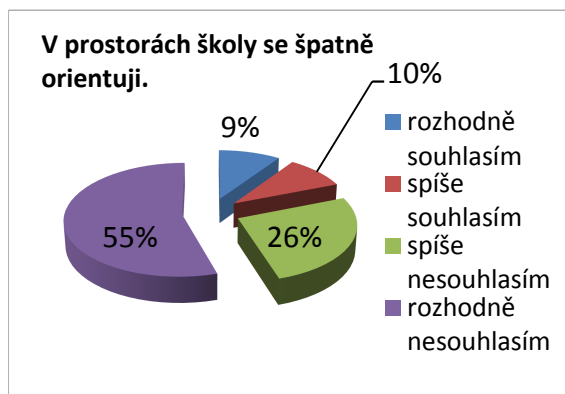
školy v záporných. Průměrný koeficient za celou sledovanou oblast celkového dojmu odpovídá hodnotě 2,09, tzn. průměrnému až negativnímu hodnocení.

- Školní prostředí

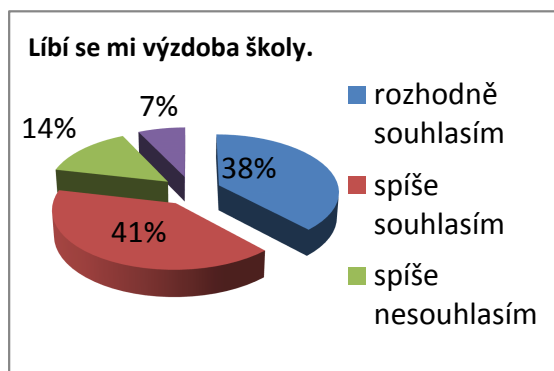
Žáci hodnotili školní prostředí prostřednictvím 9 dotazníkových položek. Vyjadřovali se ke stavu budovy, vnitřním dispozicím, výzdobě a velikosti školy, okolí školy, úklidu, prostorám na ukládání věcí, hygienickému, zařizení a nábytku.

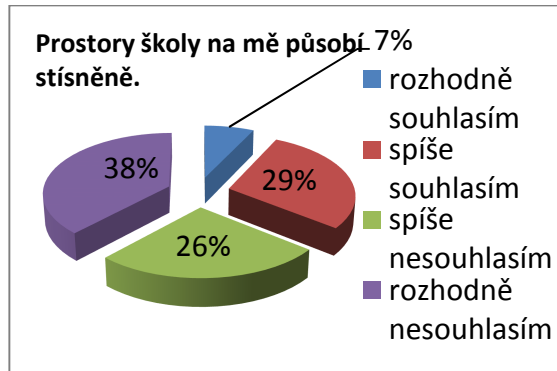
Graf č. 7 – Budova školy (žáci)

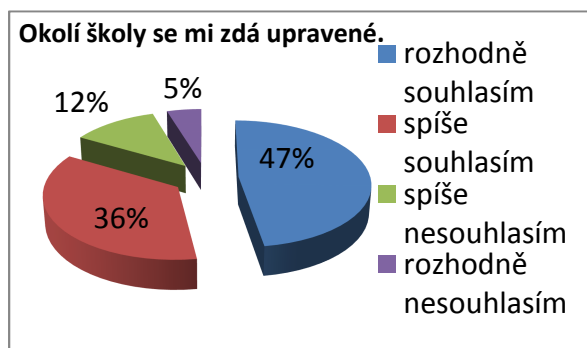
Graf č. 8 – Orientace ve škole (žáci)

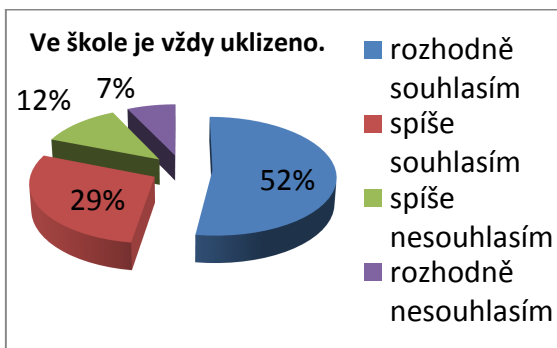
Graf č. 9 – Výzdoba (žáci)

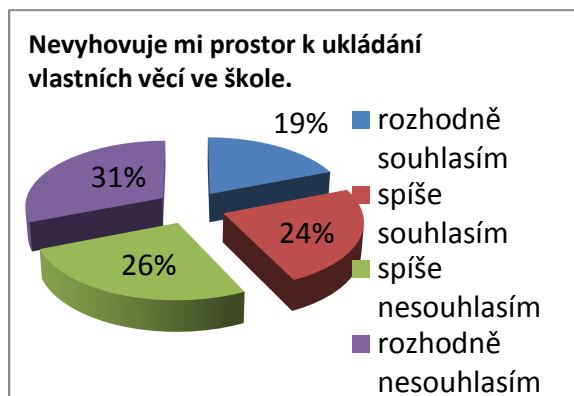
Graf č. 10 – Velikost školy (žáci)

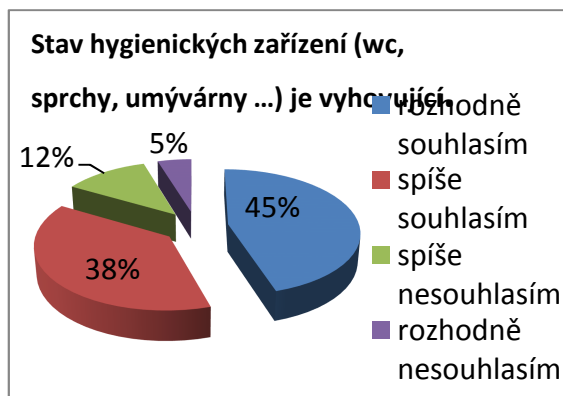
Graf č. 11 – Okolí školy (žáci)

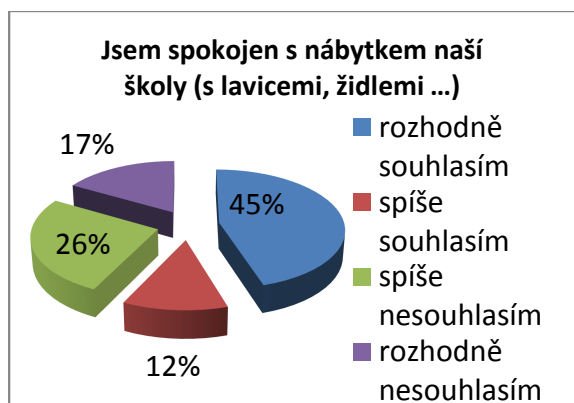
Graf č. 12 – Úklid (žáci)

Graf č.13 – Ukládací prostory (žáci)

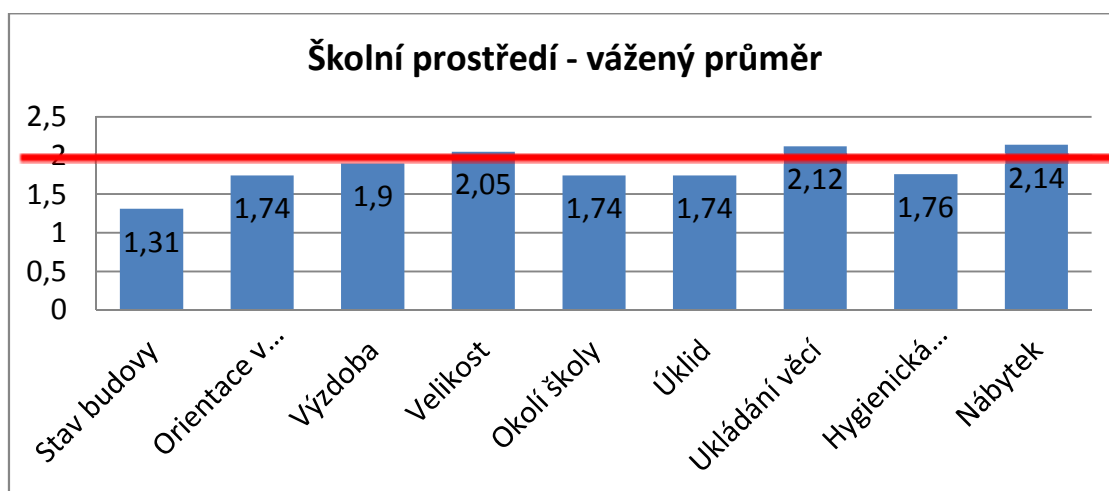

Graf č. 14 – Hygienická zařízení (žáci)

Graf č. 15 – Nábytek (žáci)

Téměř všichni žáci (98 %) považují stav budovy za dobrý, více než 80 % pozitivně hodnotí stavební dispozice školy z hlediska orientace v budově a 83 % žáků se líbí úprava okolí školy a úklid v jejích prostorách. Žákům v zásadě vyhovuje i stav hygienických zařízení (83 %) a pozitivně byla hodnocena i výzdoba školy (79 %). Většina by však uvítala jiné prostory pro ukládání vlastních věcí (57 %) a necelá polovina lepší nábytek (43 %). Někteří žáci se cítí ve škole stísněně (36 %).

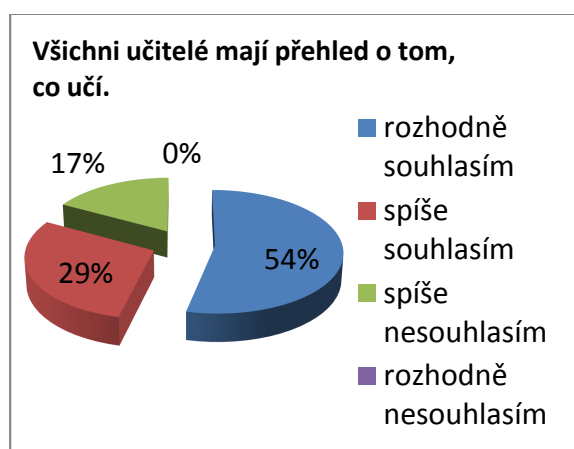

Graf č. 16 – Školní prostředí (žáci)

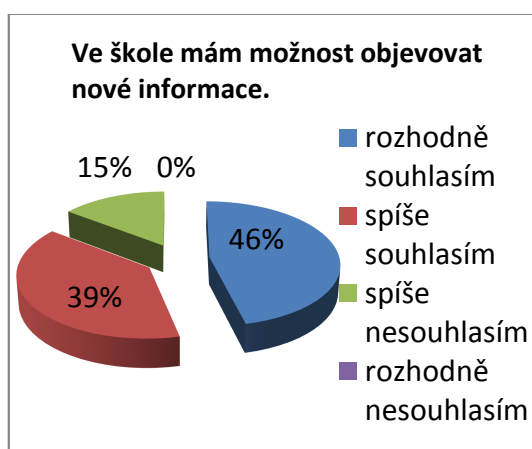
Celkový průměrný koeficient za oblast “školní prostředí” se pohybuje v pozitivní polaritě (1,83). Nejlépe je hodnocen stav budovy, výrazně pozitivně orientace v budově, okolí školy, úklid a hygienická zařízení. Pozitivně je vnímána i výzdoba. Žáci mají výhrady k velikosti školy, prostorám pro ukládání osobních věcí a nábytku.

- Odbornost učitelů

Žáci se vyjadřovali jak k předmětové (oborové), tak k pedagogicko–didaktické odbornosti učitelů. Oborovou odbornost v dotazníku sytily 2 položky. Na pedagogicko-didaktickou odbornost byly zaměřeno celkem 10 položek.

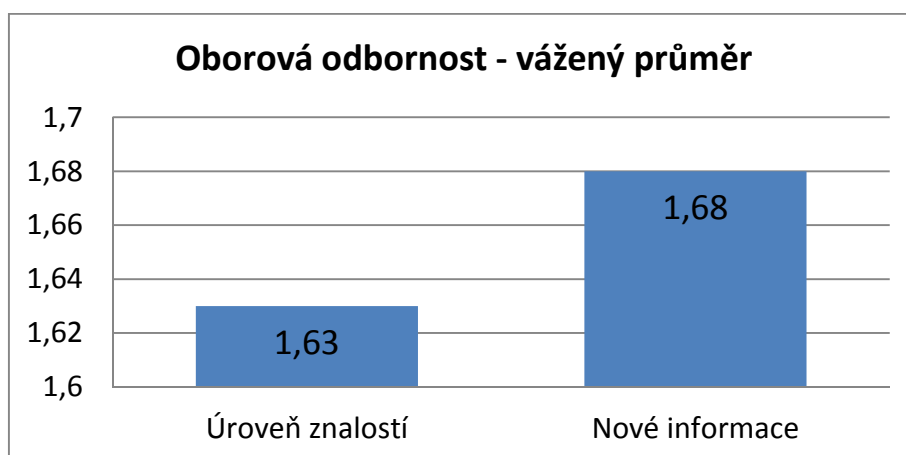

Graf č. 17 – Úroveň znalostí (žáci)

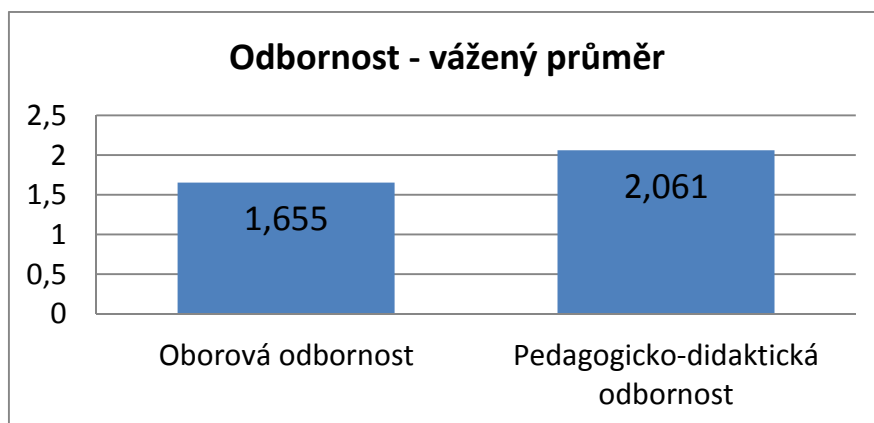
Graf č.18 – Nové informace (žáci)

Podle žáků mají učitelé dobré znalosti o oboru, který učí. S tímto tvrzením rozhodně souhlasí 54 % z dotázaných a 29 % spíše souhlasí. Nevyskytl se ani jeden žák, který by jednoznačně vyhodnotil odborné znalosti některého z učitelů jako nedostatečné. Pro valnou většinu (85 %) je obsah výuky znalostně a vědomostně obohacující.

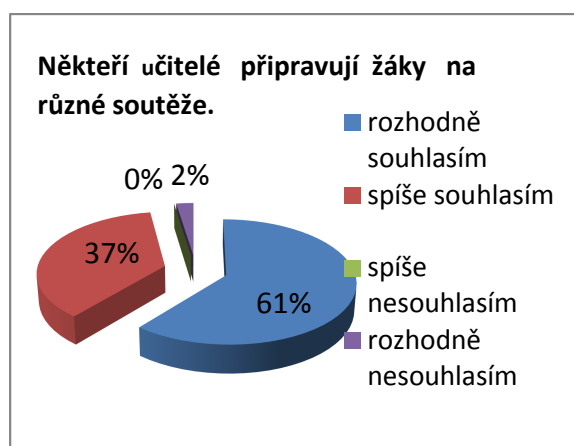

Graf č. 19 – Oborová odbornost (žáci)

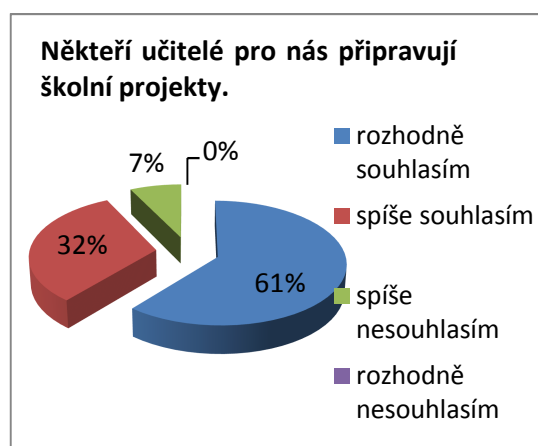
Mezi žáky posuzovanou úrovní odborných znalostí učitelů a novostí informací, které se ve škole dozvídají, byl z hlediska váženého průměru shledán minimální rozdíl. Celkové hodnocení oborové odbornosti učitelů je výrazně pozitivní. O něco hůře žáci vnímají pedagogicko- didaktickou odbornost učitelů. Následující graf předkládá zprůměrované koeficienty otázek za obě sledované oblasti.

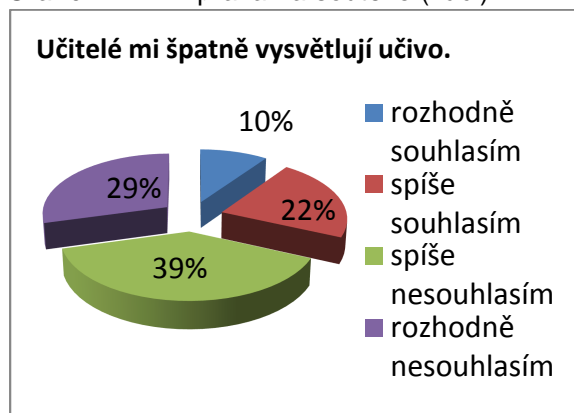
Graf č. 20 – Odbornost (žáci)

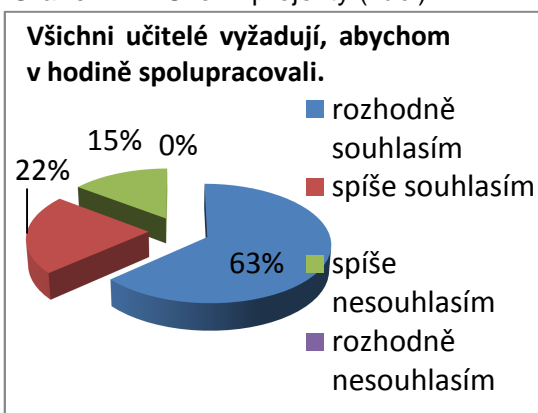
Graf č. 21 – Příprava na soutěže (žáci)

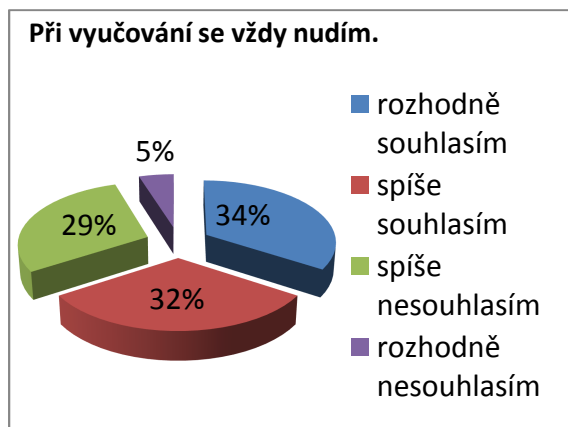
Graf č. 22 – Školní projekty (žáci)

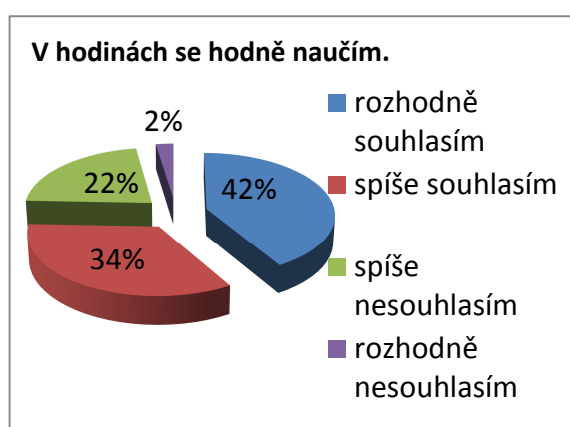
Graf č.23 – Vysvětlování (žáci)

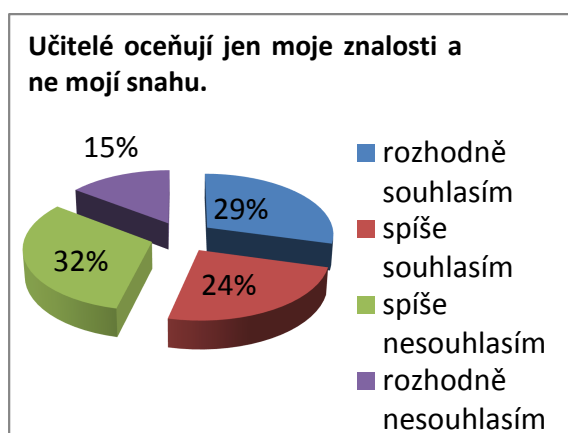
Graf č. 24 – Spolupráce (žáci)

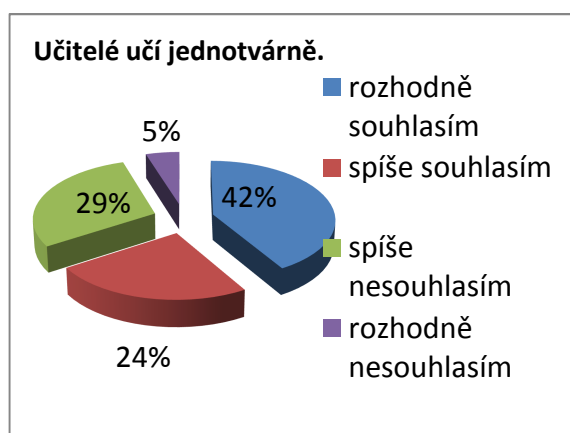
Graf č. 25 – Nuda (žáci)

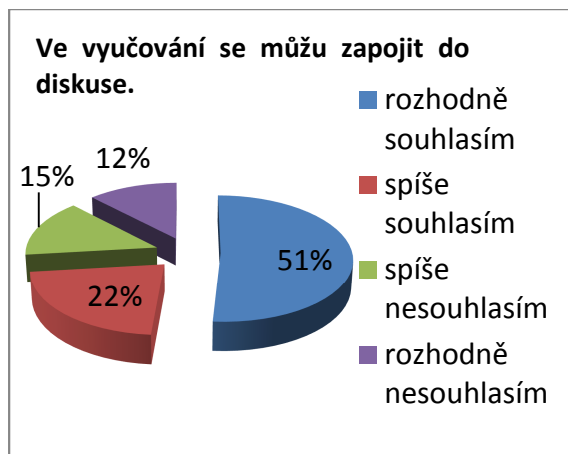
Graf č. 26 – Výsledky učení (žáci)

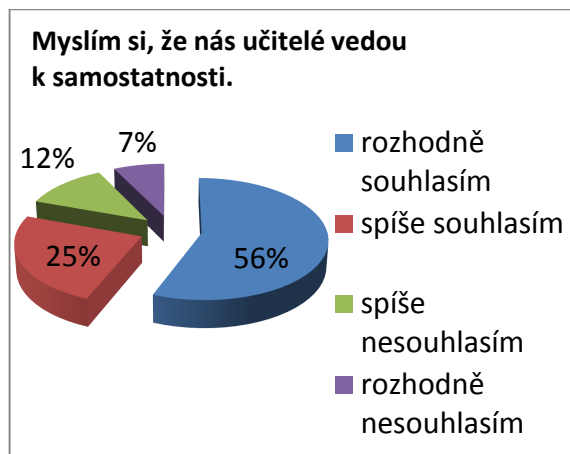
Graf č. 27 – Ocenění snahy (žáci)

Graf č. 28 – Jednotvárný výklad (žáci)

Graf č. 29 – Zapojení do diskuse (žáci)

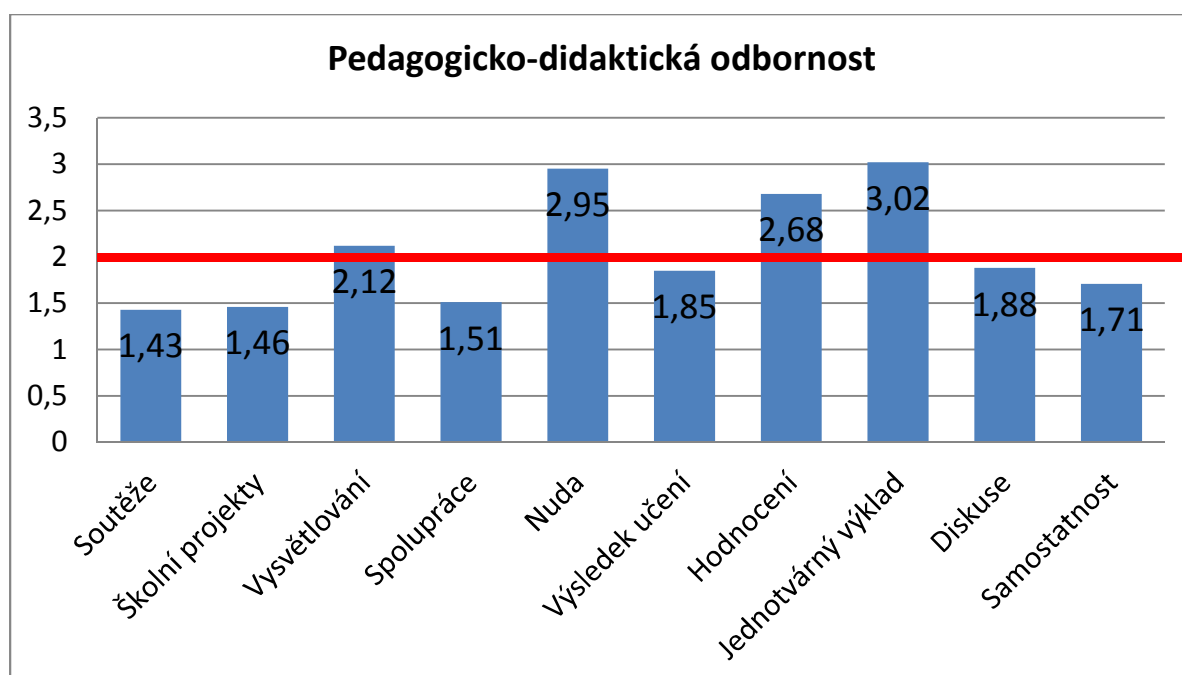

Graf č. 30 – Vedení k samostatnosti (žáci)

Téměř všichni žáci (98 %) se setkávají s tím, že je učitelé připravují na různé soutěže a připravují pro ně projekty (93 %). Třetina žáků se však domnívá, že jim učitelé špatně vysvětlují učivo. Většina žáků registruje, že je učitelé vedou ke spolupráci (85 %) a k samostatnosti (81 %). Vítají také možnost se zapojit do diskuse (73 %).

67 % respondentů však uvedlo, že se při vyučování vždy nudí. Podle nich je výklad jednotvárný. Subjektivně se ale přesto 76 % žáků domnívá, že se v hodinách hodně naučí. Více než polovina se také domnívá, že učitelé neoceňují jejich snahu a zajímají je jen znalosti.

V kategorii pedagogicko – didaktické odbornosti je u jednotlivých položek poměrně velký rozptyl vážených průměrů. Z grafu lze zřetelně identifikovat pořadí hodnocených kategorií. Červeně je znázorněna hladina, která rozděluje výsledky na významově pozitivní a negativní.

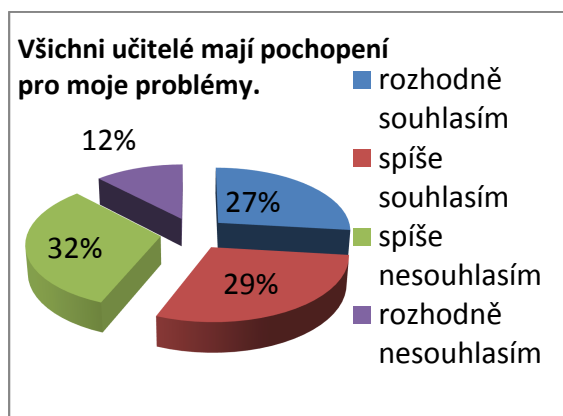

Graf č. 31 – Pedagogicko-didaktická odbornost (žáci)

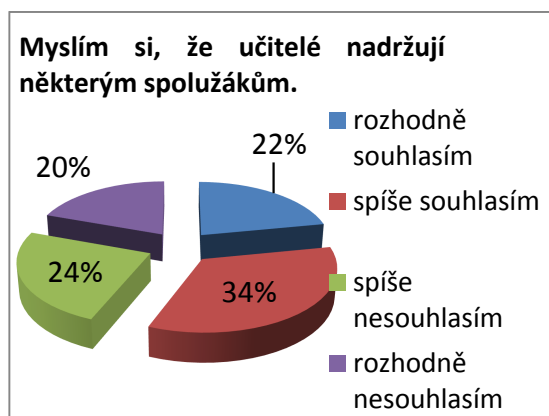
Za pozitivní výsledek žákovského hodnocení lze považovat to, že učitelé připravují žáky na různé soutěže a školní projekty, vedou žáky ke spolupráci a k samostatnosti. Potěšujícím zjištěním je také to, že žáci mají dojem, že se toho hodně v hodinách naučí a že mají prostor k diskusím v hodinách. Jako hraniční žáci hodnotili způsob výkladu a vysvětlování látky. Problematickým ukazatelem se z pohledu žáků jeví jednotvárnost vyučování a s tím související nuda v hodinách. Negativní je také výkonově zaměřené hodnocení.

- Vztah učitelů k žákům

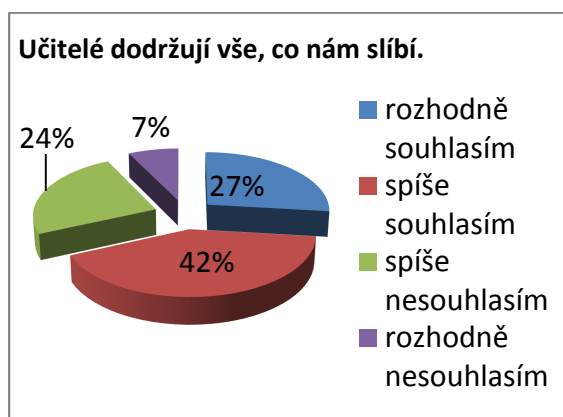
Vztah učitelů k žákům mapovalo celkem 9 položek, které se zaměřovaly na pochopení pro problémy, favoritismus, dodržování slibů, respektování žáků, strach z učitelů, pomoc se školními problémy, pomoc s učením, pomoc při osobních problémech a přiměřenost trestů.

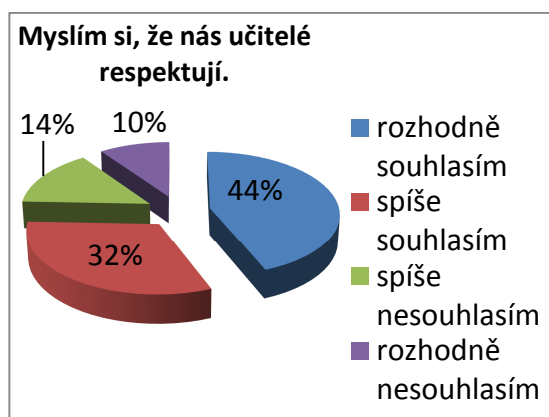
Graf č. 32 – Pochopení pro problémy (žáci)

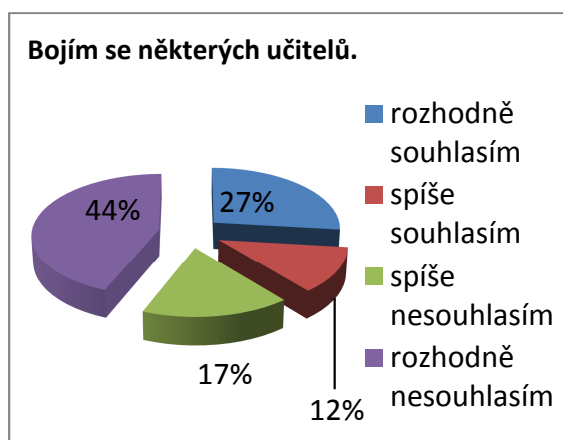
Graf č.33 – Favoritismus (žáci)

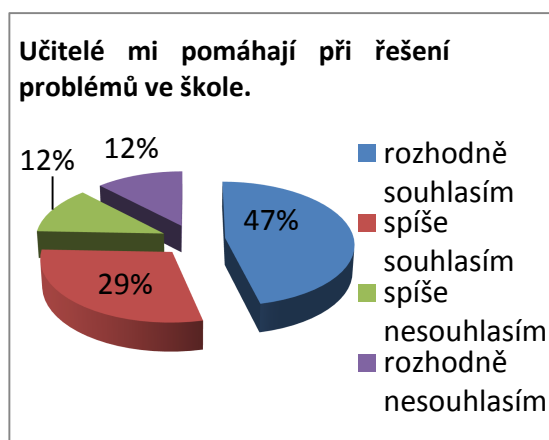
Graf č. 34 – Dodržování slibů (žáci)

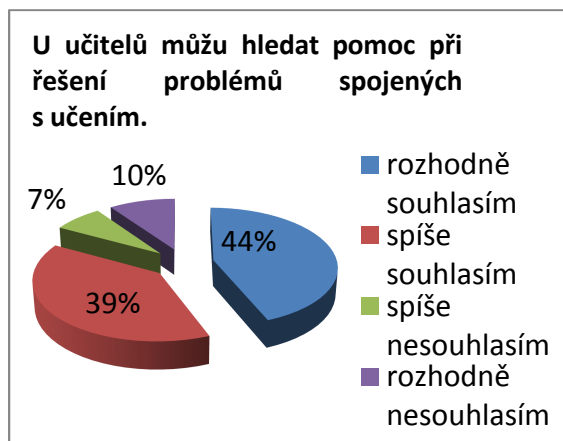
Graf č. 35 – Respekt (žáci)

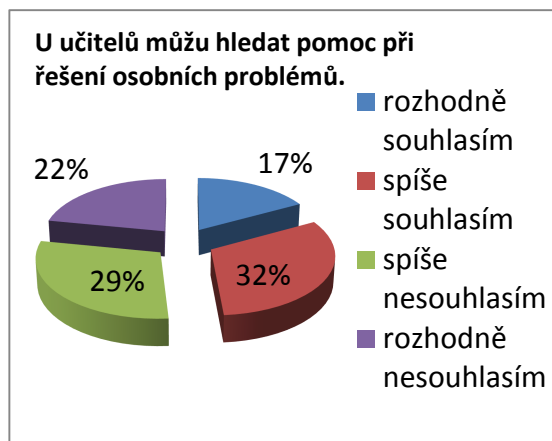
Graf č. 36 – Strach z učitelů (žáci)

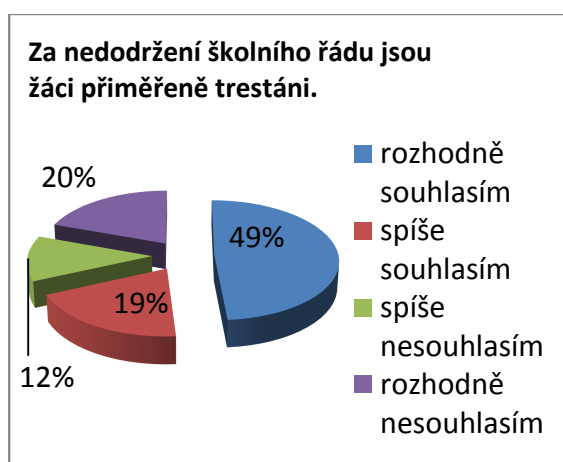
Graf č. 37 – Pomoc se školními problémy (žáci)

Graf č. 38 – Pomoc s problémy s učením (žáci)

Graf č. 39 – Pomoc s osobními problémy (žáci)

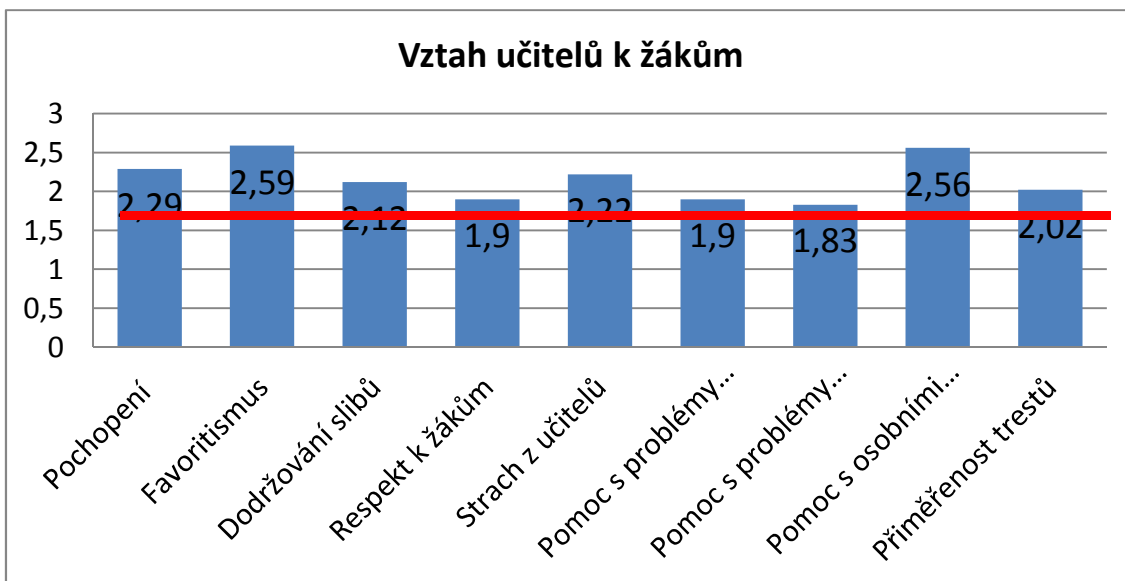

Graf č. 40 – Přiměřenost trestů (žáci)

Tři čtvrtiny z dotázaných žáků si připadá svými učiteli respektována. Učitelé žákům pomáhají s problémy ve škole (76 %), s problémy s učením (89 %) a s osobními problémy (49 %). Co se týká dodržování slibů učitelů, téměř 70 % žáků je v zásadě spokojených. Tresty za nedodržení školního řádu většina žáků vnímá jako přiměřené (68 %).

44 % žáků však uvedlo, že ne všichni učitelé mají pochopení pro jejich problémy a dokonce 56 % se domnívá, že učitelé některým žákům nadržují. Znepokojující je také to, že 39 % žáků se některých učitelů bojí.

Následující graf znázorňuje porovnání koeficientů jednotlivých položek charakterizujících žákovské posuzování vztahu učitelů k žákům. Průměrný vážený koeficient za celou sledovanou oblast je 2,16.

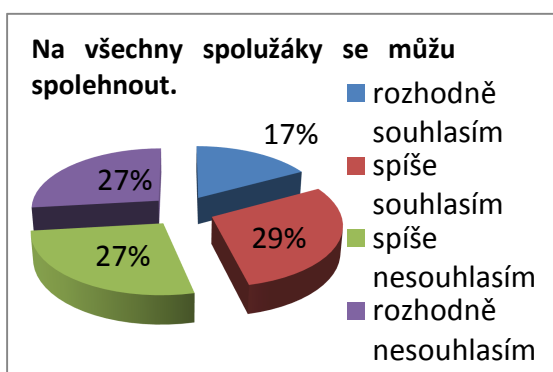

Graf č. 41 – Vztah učitelů k žákům (žáci)

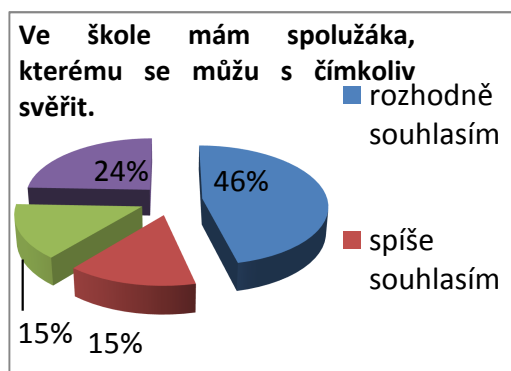
Podle žáků jsou učitelé nejvíce ochotni pomoci v případě problémů s učením a jiných školních problem. Pozitivně je vnímán také respekt, který učitelé k žákům chovají. Za přiměřenou celkově považují i volbu trestů v případě porušování pravidel. Negativně jsou vnímány především favoritismus a preferování některých žáků, menší ochota učitelů pomáhat s osobními problémy a objevil se i strach z některých učitelů.

- Vztahy ke spolužákům

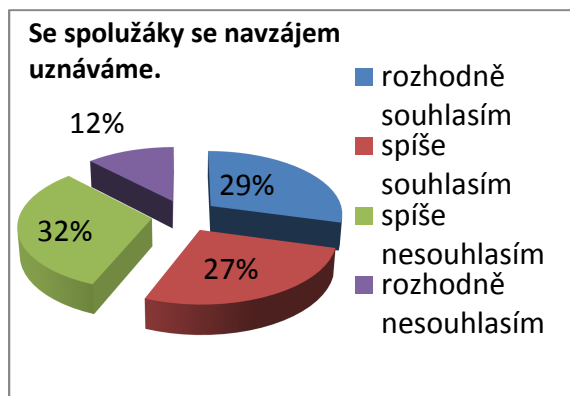
Vztahy ke spolužákům sleduje celkem 7 dotazníkových položek, které zjišťují možnost se svěřit, spoleh, vzájemné uznání, možnost přiznat chybu, strach ze spolužáků, půjčování sešitů a poskytování rad.

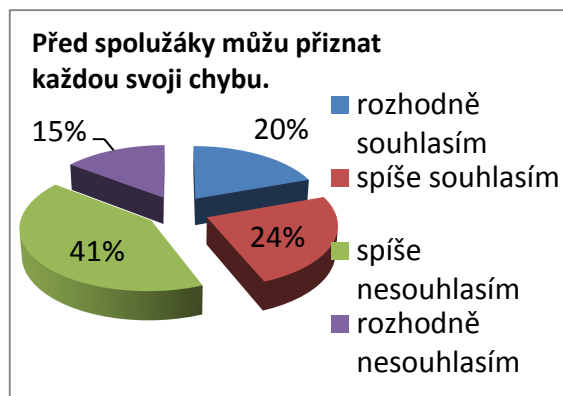
Graf č. 42 – Spoleh na spolužáky (žáci)

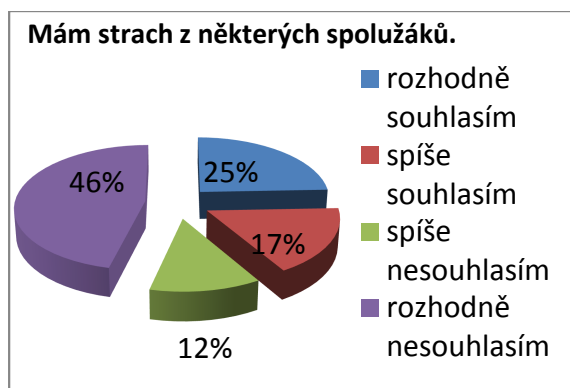
Graf č. 43 – Důvěra ke spolužákům (žáci)

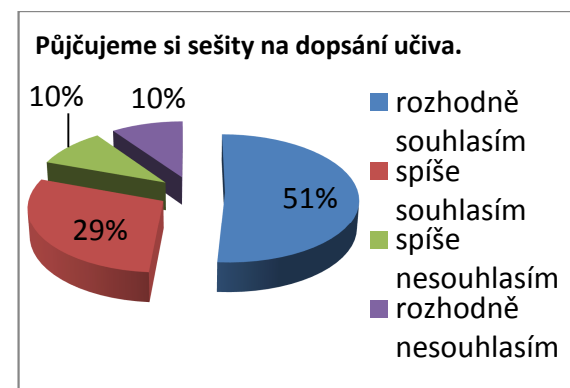
Graf č. 44 – Uznání (žáci)

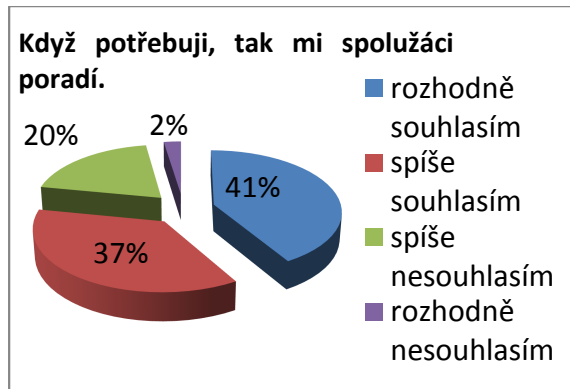
Graf č. 45 – Přiznání chyby (žáci)

Graf č. 46 – Strach ze spolužáků (žáci)

Graf č. 47 – Půjčování sešitů (žáci)

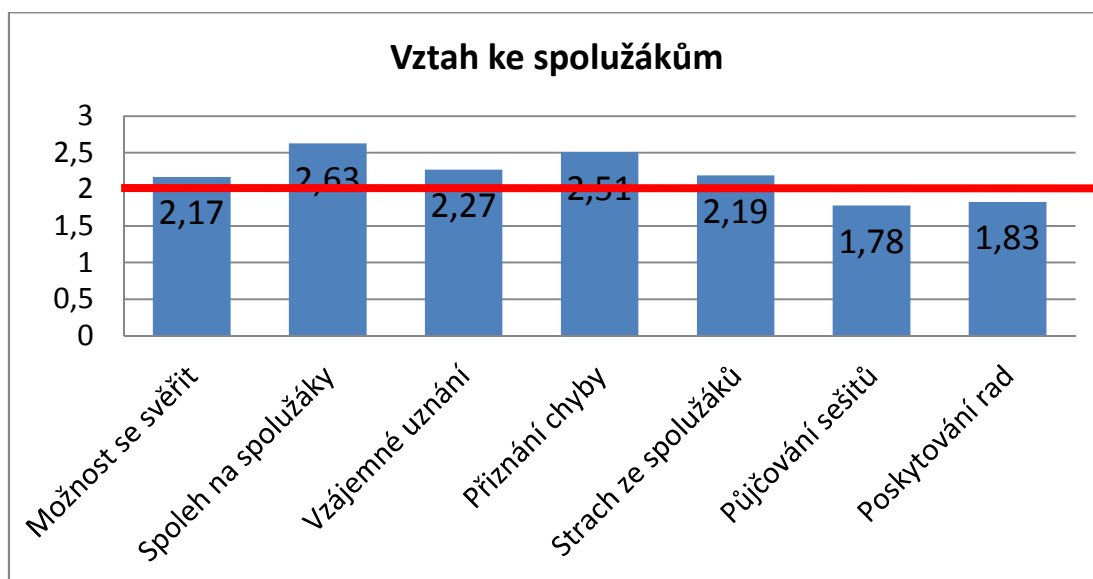

Graf č. 48 – Rady od spolužáků (žáci)

Více než polovina žáků vnímá ze strany spolužáků respekt a uznání (56 %) a necelá polovina se nebojí před spolužáky přiznat chybu (44 %). 46 % procent se dokonce může spolehnout na všechny své spolužáky. Většinou dobře funguje půjčování sešitů na dopsání učiva (80 %) a poskytování rad v případě potřeby (78 %).

Za alarmující lze považovat to, že celých 42 % žáků se některých svých spolužáků bojí a 39 % žáků nemá ve škole spolužáka, kterému by se mohlo svěřit.

Také hodnocení vztahu ke spolužákům podrobíme srovnávací analýze. Průměrný vážený koeficient za celou sledovanou oblast je 2,20.

Graf č. 49 – Vztah ke spolužákům (žáci)

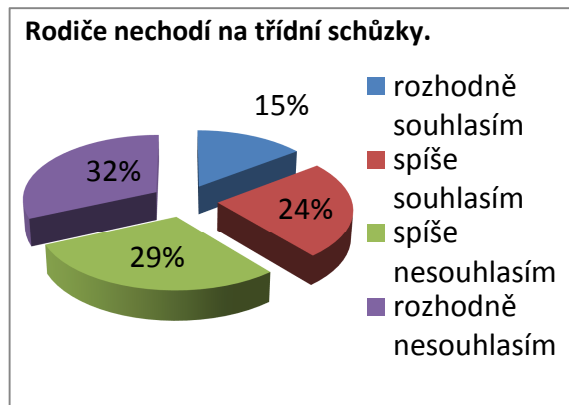
Vůči výše uvedenému rozboru je hodnocení prostřednictvím vážených koeficientů mírně odlišné. Jako nejkritičtější oblasti se jeví možnost se na své spolužáky spolehnout a možnost otevřeně přiznat chybu. V obou případech se pravděpodobně jedná o přirozený vývojový fenomén. Do této důvodové kategorie bychom mohli zařadit i vzájemné uznání. Nepříznivý dopad na emoce žáka však může mít to, pokud má ze svých spolužáků strach a pokud mezi nimi nemá nikoho, komu by se mohl/a svěřit. Mezi žáky však většinou dobře funguje půjčování sešitů a poskytování rad týkajících se učiva.

- Vztah rodičů žáka ke škole

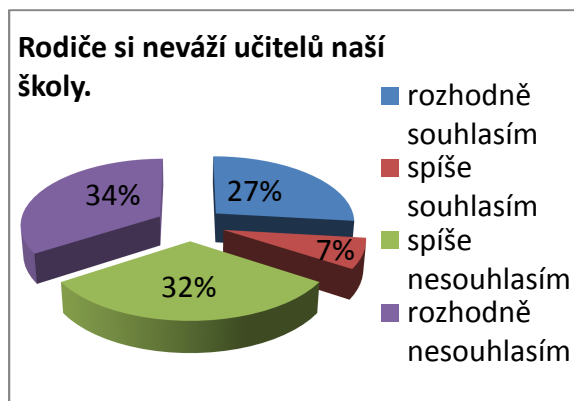
Vztah rodičů žáka ke škole zachycují 3 dotazníkové položky zaměřené na zájem o školní výsledky, docházku na třídní schůzky a úctu k učitelům.

Graf č. 50 – Dotazy rodičů (žáci)

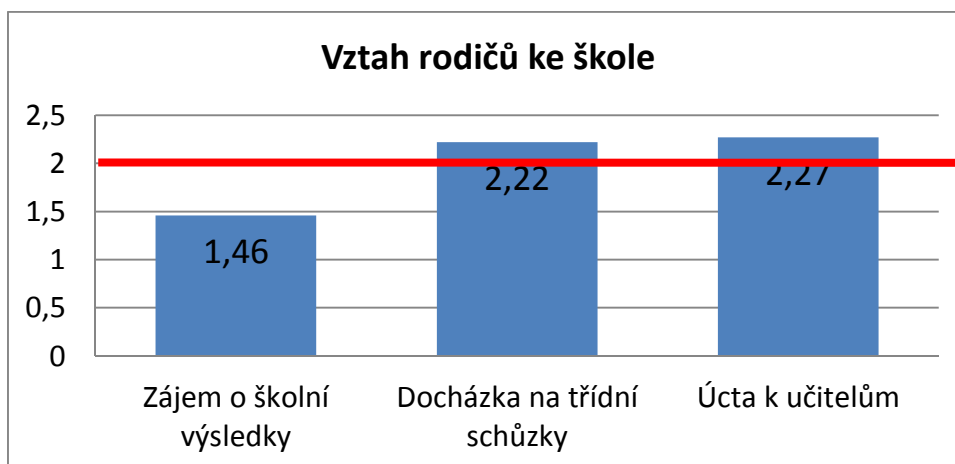

Graf č. 51 – Účast na třídních schůzkách (žáci)

Graf č. 52 – Úcta rodičů k učitelům (žáci)

Celkem 39% procent oslovených sleduje, že jejich rodiče většinou nechodí na třídní schůzky. Ze žakovského průzkumu také vyplynulo, že se rodiče většinou pravidelně dotazují svých dětí na školní výsledky (88 %). Velmi znepokojujícím zjištěním ale je, že více než třetina z dotázaných žáků vnímá, že si jejich rodiče příliš neváží učitelů, kteří je učí. Jak si jich pak mají vážit žáci samotní?

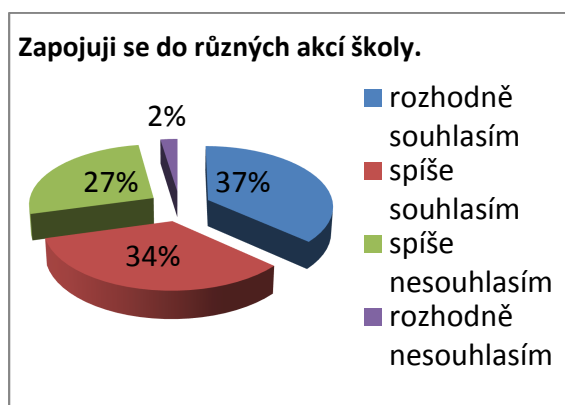

Graf č.53 – Vztah rodičů ke škole (žáci)

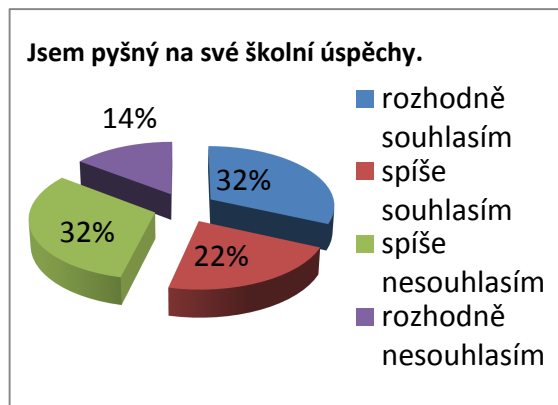
Z porovnání všech tří položek je zřejmé, že se rodiče o školní výsledky svých dětí velmi zajímají. Bohužel se nedostatečně dostavují na třídní schůzky a nejkritičtější jsou projevy úcty/neúcty vůči učiteli, které před svými dětmi prezentují. Průměrný vážený koeficient za celou sledovanou oblast je 1,98, tzn. stále pod kritickou hladinou 2.

- Školní sebepojetí

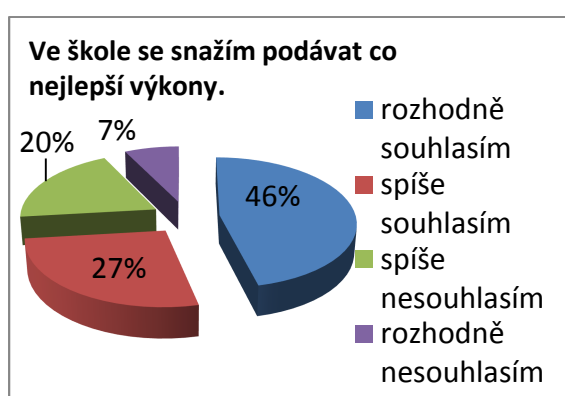
Školním sebepojetím se zabývají 4 položky. Jsou to vlastní aktivita, školní úspěšnost, osobní snaha a možnost sebe prezentace.

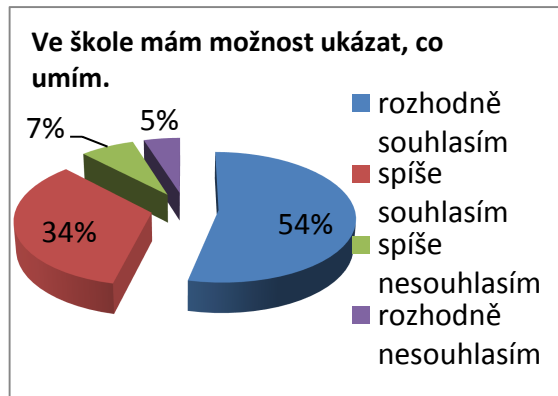
Graf č. 54 – Akce školy (žáci)

Graf č. 55 – Pyšnost na úspěchy (žáci)

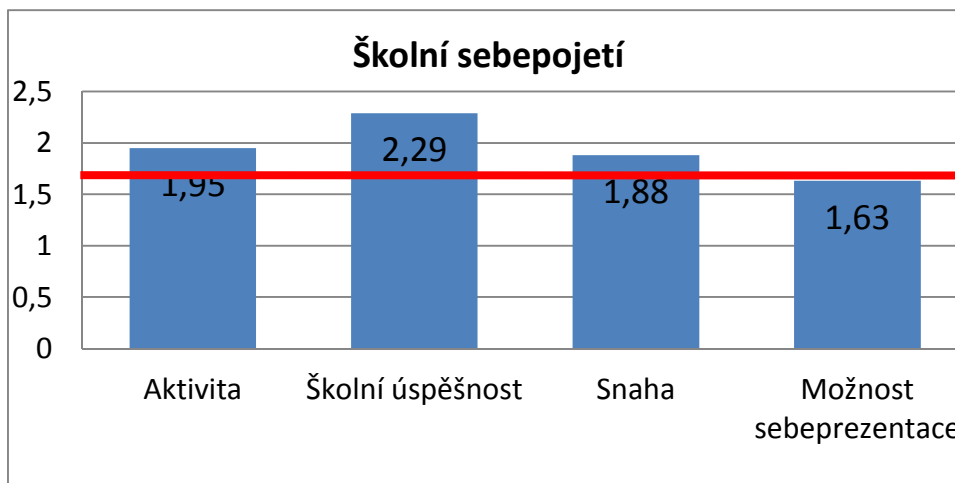

Graf č. 56 – Podávání dobrých výkonů (žáci)

Graf č. 57 – Možnost se ukázat (žáci)

71 % žáků se zapojuje do různých akcí školy a celých 88 % má možnost ve škole ukázat, co umí. 77 % z oslovených respondentů se ve škole snaží podávat co nejlepší výkony, ale téměř polovina (46 %) není pyšná na své úspěchy.

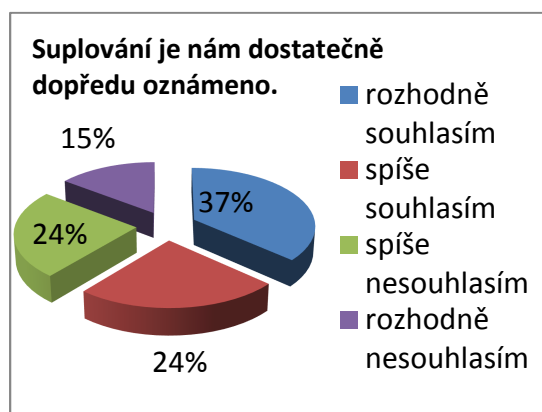

Graf č. 58 – Školní sebepojetí (žáci)

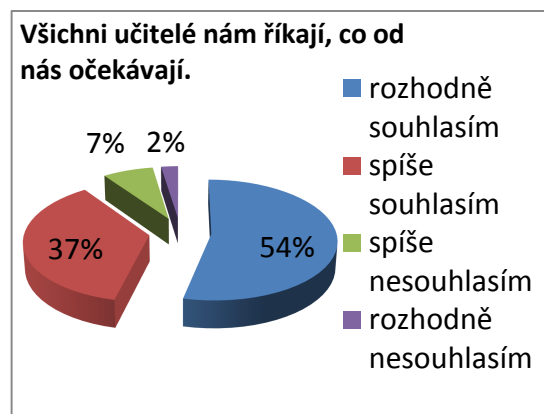
Průměrný vážený koeficient za celou sledovanou oblast je 1,94 a koeficienty položek korespondují s výše uvedeným rozbohem. Žáci mají v zásadě dojem, že ve škole mohou předvést, co umí, že se snaží podávat, co nejlepší výkony a že se mohou aktivně zapojovat do školních akcí. Slabší je podíl těch, kteří mohou být pyšní na své úspěchy.

- Informovanost

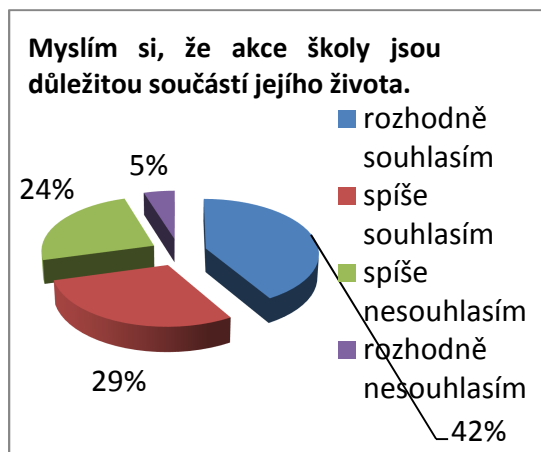
Informovanost žáků naplňují 3 dotazníkové otázky. Jsou zaměřeny na včasné informování o suplování, o očekávání učitelů a o akcích školy.

Graf č. 59 – Informace o suplování (žáci)

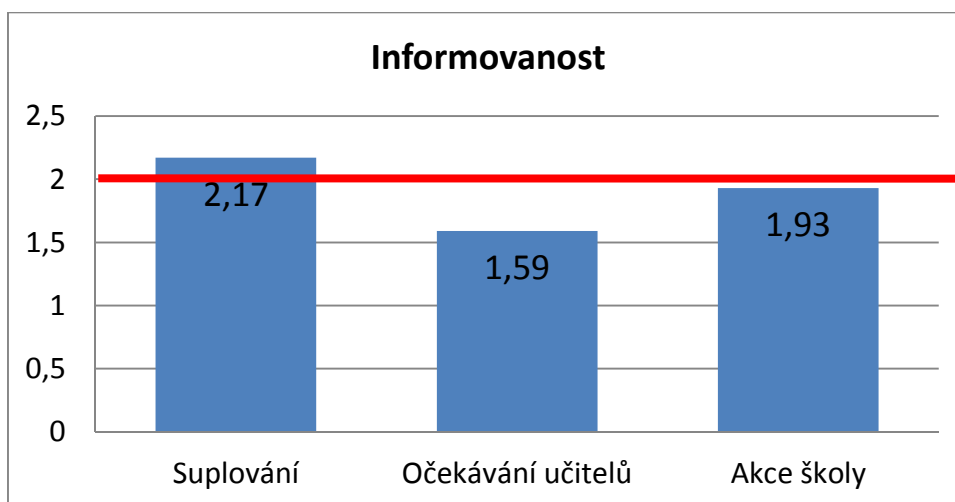

Graf č. 60 – Očekávání (žáci)

Graf č. 61 – Školní život (žáci)

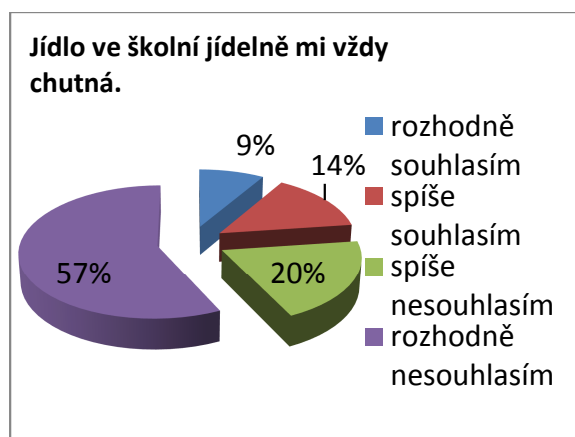
Valná většina (91 %) se vyjádřila ve smyslu, že učitelé žákům sdělují, co od nich očekávají. Podle 71 % žáků jsou školní akce důležitou součástí školního života, které rozumí. 39 % si však připadá nedostatečně informováno o suplování.

Graf č. 62 – Informovanost celkem (žáci)

Průměrný vážený koeficient za celou sledovanou oblast je 1,90. Žáci jsou dobře informováni o tom, co od nich učitelé očekávají a chápou i význam školních akcí. Nejsou však předem informováni o suplování, což však na základních školách zatím tak často nebývá.

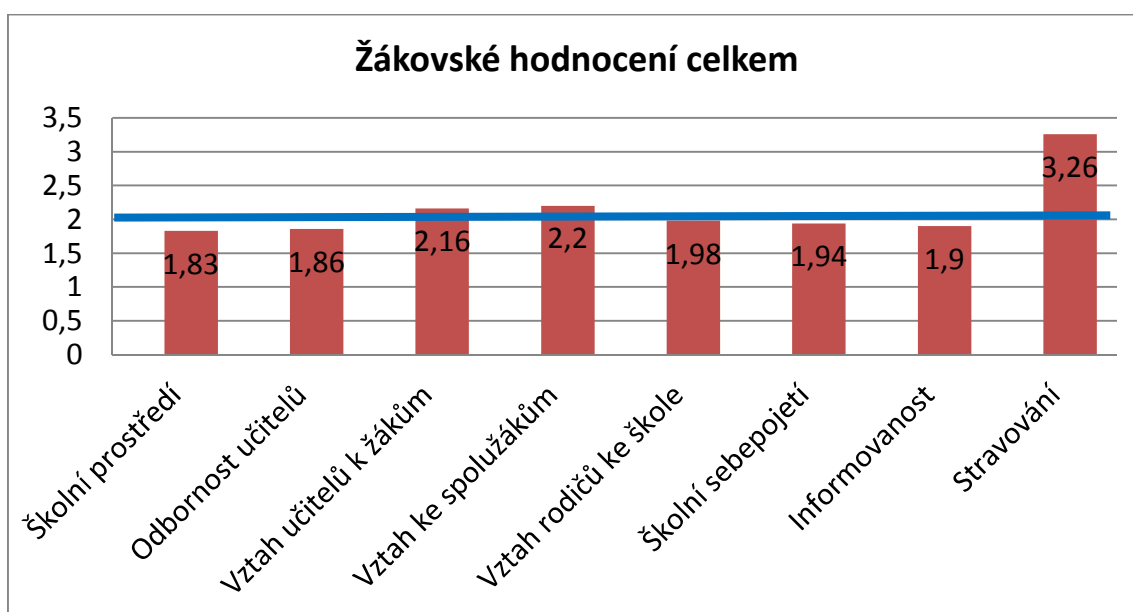
- Stravování ve školní jídelně

Graf č. 63 – Jídlo v ŠJ (žáci)

Z grafu je patrné, že 77 % žáků má výhrady k chutnosti jídel ve školní jídelně. Tomu odpovídá i koeficient položky = 3,26, tzn. výrazně negativní polarita.

- Sumarizace sledovaných oblastí školního klimatu

Graf č. 64 – Žákovské hodnocení všech oblastí školního klimatu

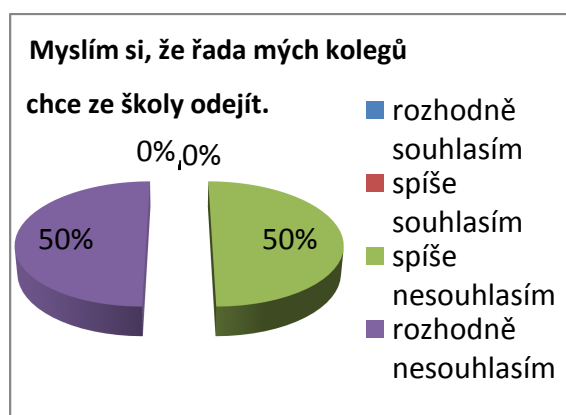
Předložený graf znázorňuje žákovské hodnocení ve všech sledovaných oblastech klimatu. Žáci se velmi kriticky vyjádřili ke stravování ve školní jídelně a negativních hodnot dosahují také vzájemné vztahy se spolužáky a vztahy učitelů k žákům. Ostatní oblasti (školní prostředí, odbornost učitelů, informovanost, školní

sebepojetí, vztah rodičů ke škole) vykazují mírně kladný názor, přičemž nejlépe na žáky působí školní prostředí a odbornost učitelů.

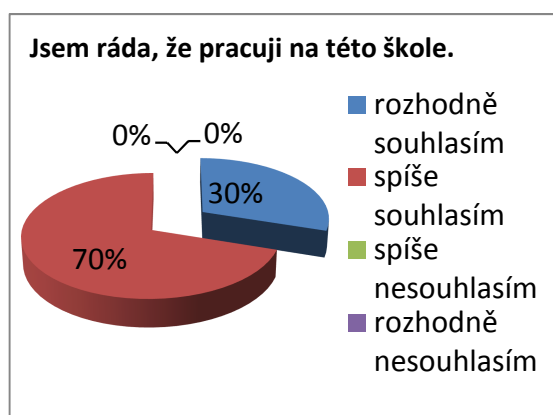
2. 4. 2 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU PRO UČITELE

- Celkový dojem

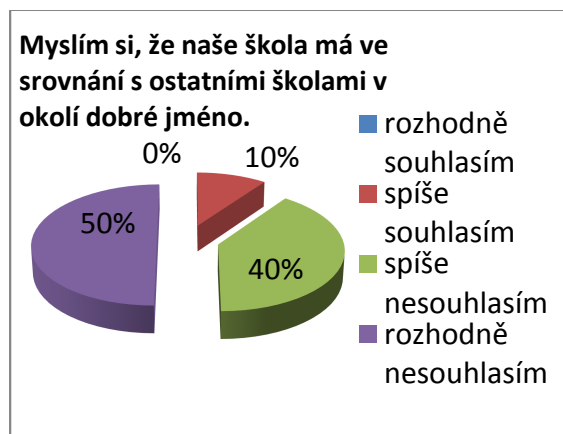
Celkový dojem hodnotí 3 otázky v dotazníku pro učitele. Jsou zaměřené na osobní vztah ke škole, vztah kolegů ke škole a pověst školy.

Graf č. 65 – Vztah kolegů ke škole (učitelé)

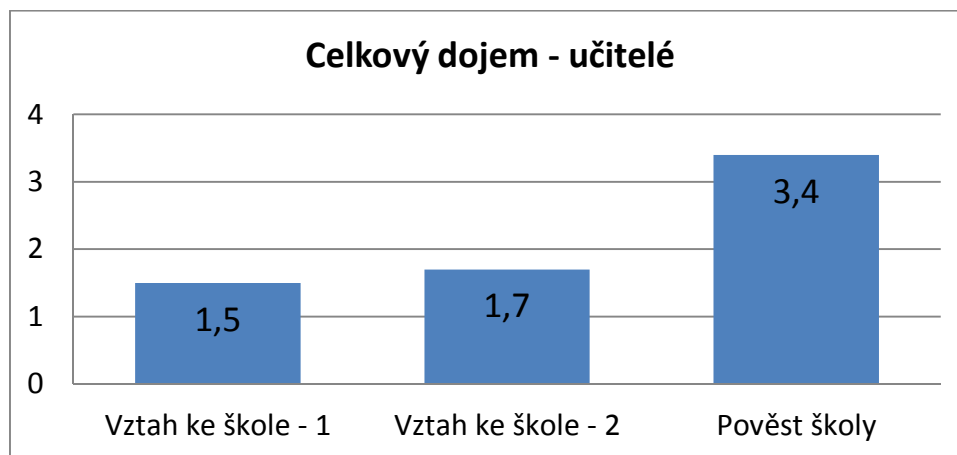
Graf č. 66 – Vztah ke škole (učitelé)

Graf č. 67 – Pověst školy (učitelé)

Všichni dotázaní učitelé jsou v zásadě rádi, že učí právě na své škole, 30 % se v tomto smyslu vyjádřilo jednoznačně. V souladu s tím také žádnému z učitelů není známo, že by jejich kolegové chtěli školu opustit. Zajímavé ale je, že 90 % nevnímá pověst školy jako dobrou.

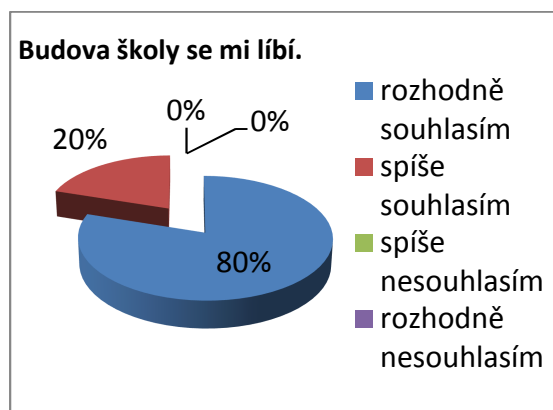
Průměrný koeficient za celou oblast byl zjištěn 2,2. Negativní průměrnou polaritu způsobuje především vnímaná negativní pověst školy. Subjektivní vztahy učitelů ke škole jako celku jsou výrazně pozitivní. Vážené průměrné hodnoty za jednotlivé položky znázorňuje graf.

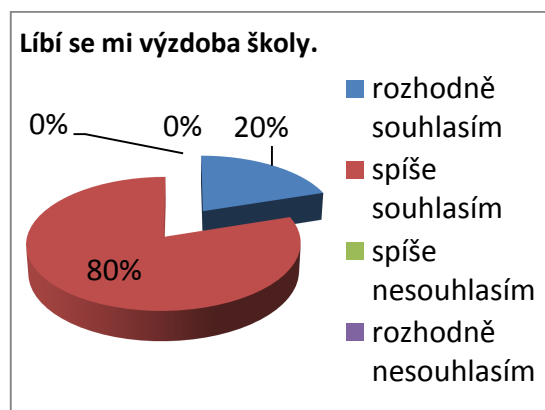
Graf č. 68 – Celkový dojem (učitelé)

- Školní prostředí

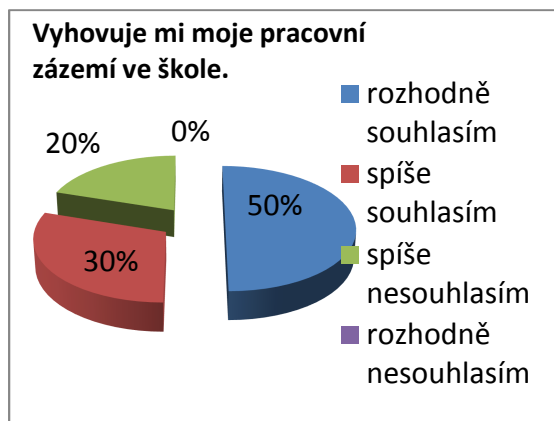
Na školní prostředí je v dotazníku pro učitele zaměřeno 5 otázek. Učitelé posuzovali stav budovy, výzdobu, pracovní zázemí, úklid a hygienické zařízení.

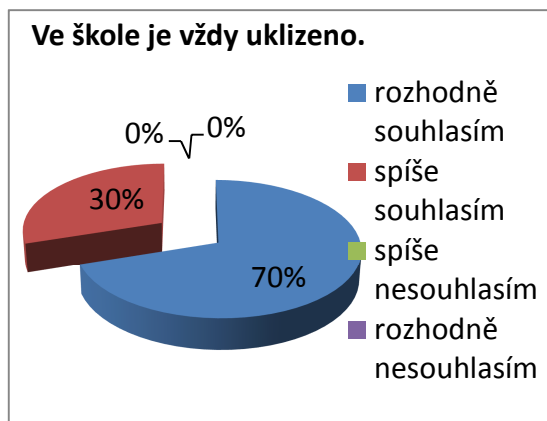
Graf č. 69 – Budova (učitelé)

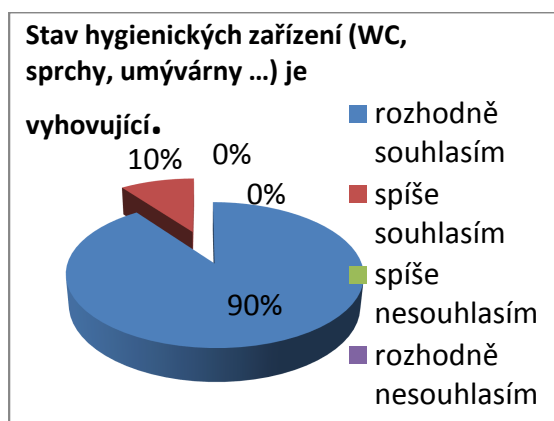
Graf č. 70 – Výzdoba (učitelé)

Graf č. 71 – Pracovní zázemí (učitelé)

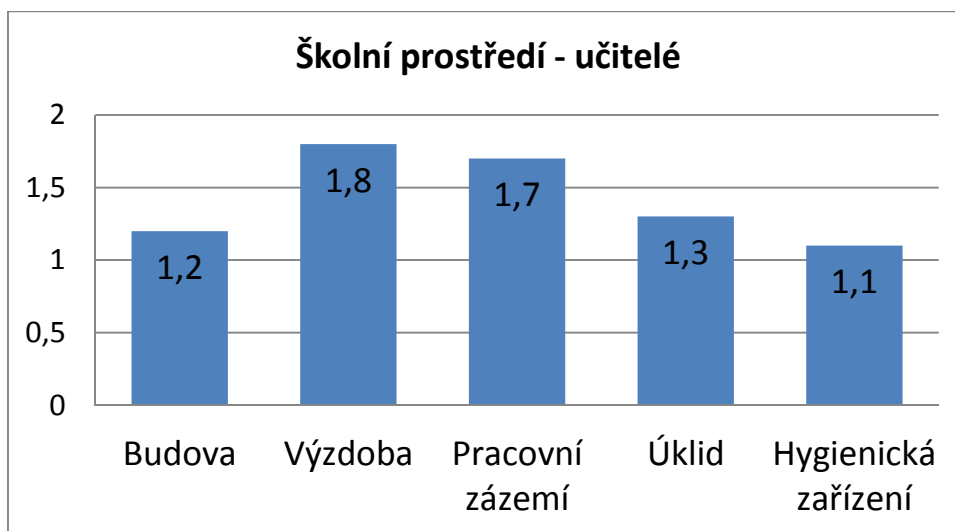

Graf č. 72 – Úklid (učitelé)

Graf č. 73 – Hygienická zař. (učitelé)

Všem učitelům se budova školy líbí a v zásadě se jim líbí i výzdoba školy. Všichni učitelé vyjádřili souhlas s tím, že ve škole je vždy uklizeno a stav hygienických zařízení školy je vyhovující. Co se týká pracovního zázemí učitelů, výhrady k němu má 20 % z nich.

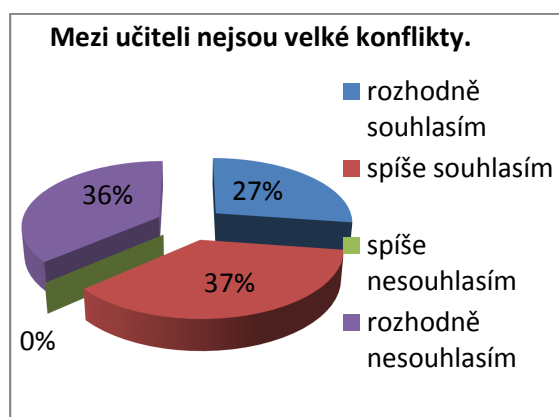

Graf č. 74 – Školní prostředí (učitelé)

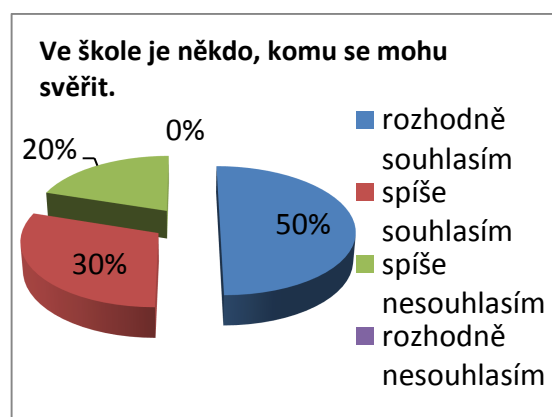
Zhledska váhy byly nejlépe hodnoceny stav a funkčnost hygienického zařízení, stav budovy a úklid. Pracovní zázemí a výzdoba hůře, stále však kladně. Celkově je ale školní prostředí učiteli hodnoceno velmi pozitivně, neboť průměrný koeficient položek za celou oblast je 1,42.

- Vztahy s kolegy

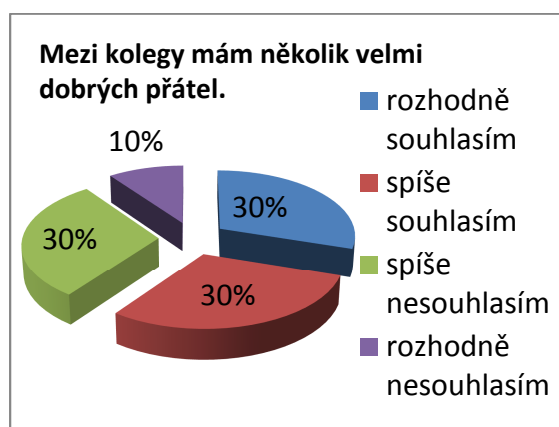
6 položek z dotazníku sleduje hodnocení vztahů s kolegy. Jsou zaměřeny na konflikty, vzájemnou důvěru, přátelství, strach z některých kolegů, jejich požadavky a dodržování pravidel.

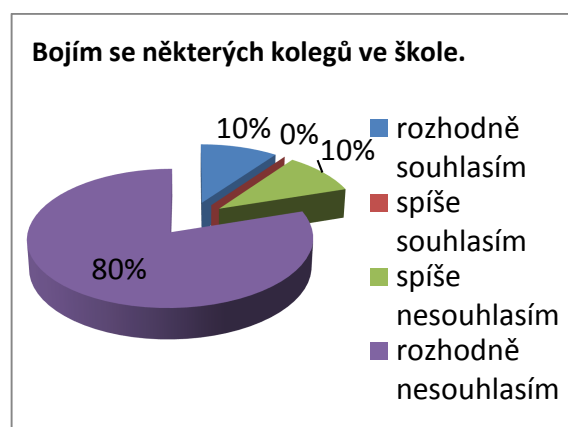
Graf č. 75 – Konflikty (učitelé)

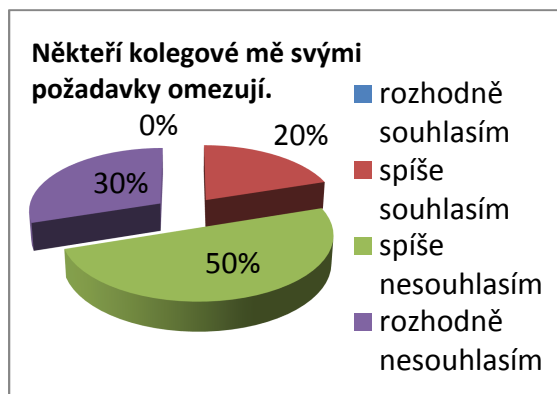
Graf č. 76 Důvěra (učitelé)

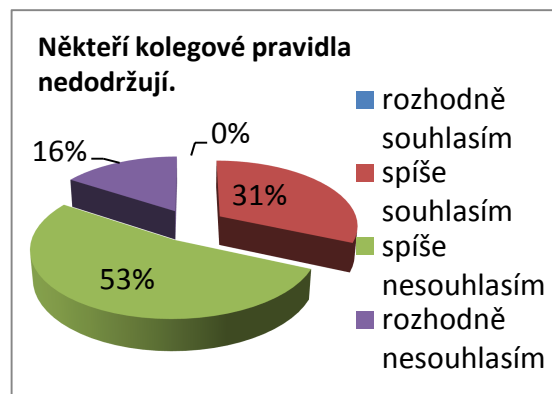
Graf č. 77 – Přátelské vztahy (učitelé)

Graf č. 78 – Strach z kolegů (učitelé)

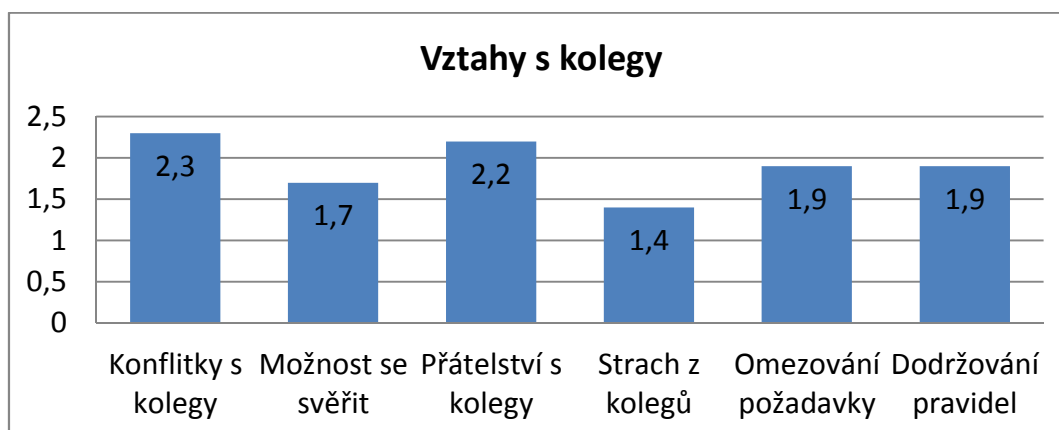

Graf č. 79 – Požadavky kolegů (učitelé)

Graf č. 80 – Dodržování pravidel (učitelé)

Většina (64 %) neregistruje velké konflikty, více než třetina učitelů je však vnímá. 60 % má mezi kolegy dobré přátele, 20 % se ale nemá komu ve škole svěřit a připadají si požadavky svých kolegů omezování. 10 % z dotázaných učitelů se dokonce některých svých kolegů bojí. 31 % má také výčitky k tomu, že někteří kolegové nedodržují pravidla.

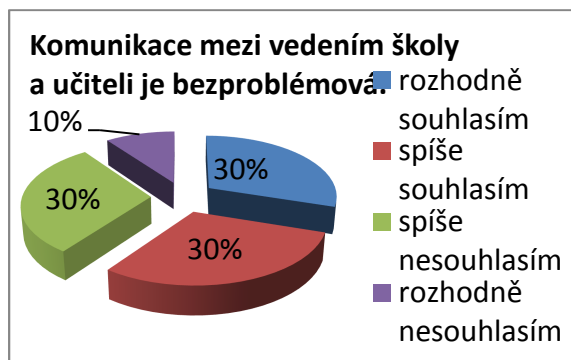

Graf č. 81 – Vztahy s kolegy (učitelé)

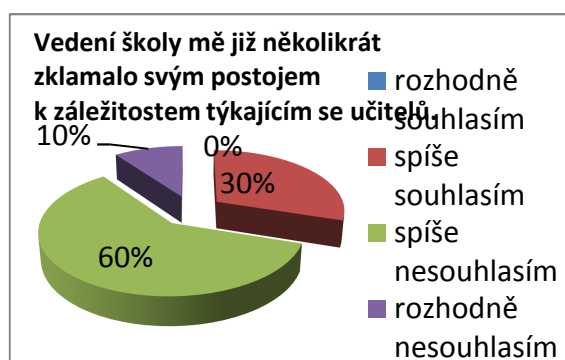
Průměrný vážený koeficient za oblast vztahů je 1,9, což je celkově pozitivní polarita. Nejlépe byl hodnocen strach z kolegů, dále možnost se svěřit, dodržování pravidel a omezování požadavky kolegů. Spíše negativně byl hodnocen výskyt konfliktů s kolegy a přátelské vztahy na pracovišti.

- Vztahy s vedením školy

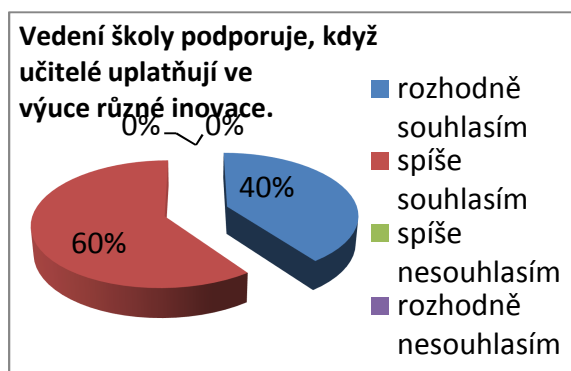
Vztahy učitelů s vedením školy mapují tři položky, které sledují vzájemnou komunikaci, postoj k potřebám učitelů a podporu inovací.

Graf č. 82 – Komunikace s vedením (učitelé)

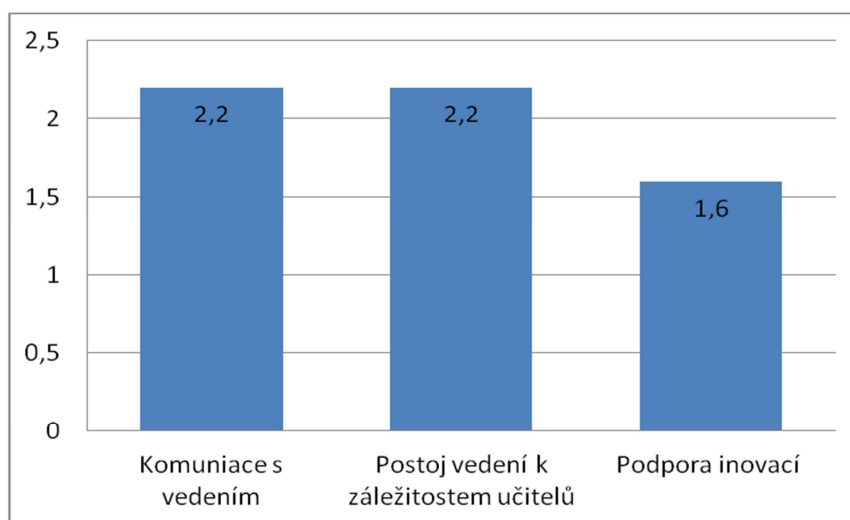

Graf č. 83 – Postoje vedení (učitelé)

Graf č. 84 – Podpora inovací (učitelé)

60 % učitelů považuje komunikaci s vedením školy za bezproblémovou, 40 % ne. Podle většiny (70 %) vedení dobře řeší záležitosti týkající se učitelů, 30 % ale postoj vedení školy zklamal. Všichni však shledávají pozitivní postoj vedení k inovacím.

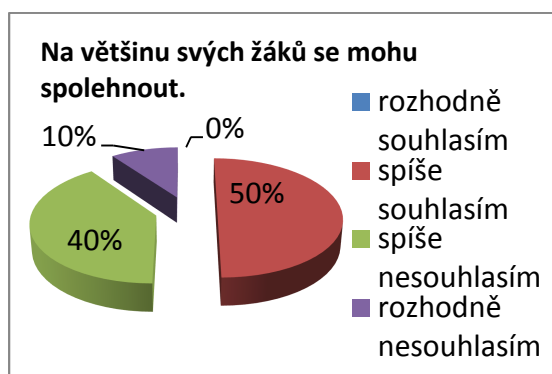
Graf č. 85 – Budova (učitelé)

Celkový průměrný koeficient oblasti se pohybuje na hranici pozitivního a negativního hodnocení, tzn. 2,0. Nejlépe byla hodnocena podpora vedení k inovacím ve výuce.

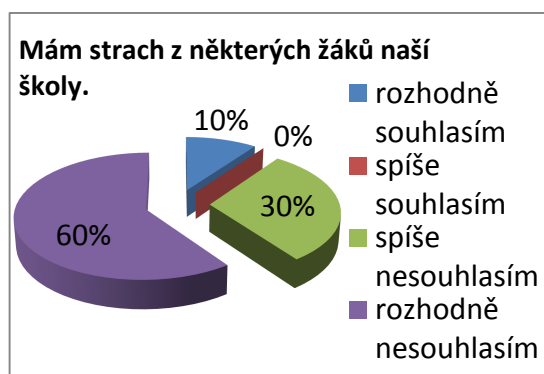
Komunikace s vedením a postoje vedení k záležitostem učitelů jsou vnímány mírně negativně.

- Vztahy se žáky

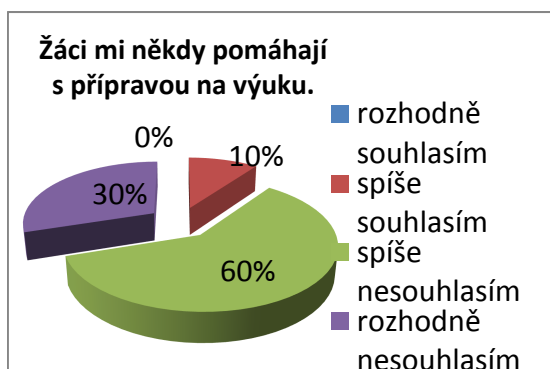
8 dotazníkových položek zjišťuje charakteristiky vzájemných vztahů učitelé – žáci, a to z pohledu učitelů. Učitelé posuzovali spoleh na žáky, strach ze žáků, ochotu žáků pomoci, spokojenost s výsledky učení, hodnocení snahy, možnost objevovat, dodržování pravidel a přiměřenost trestání.

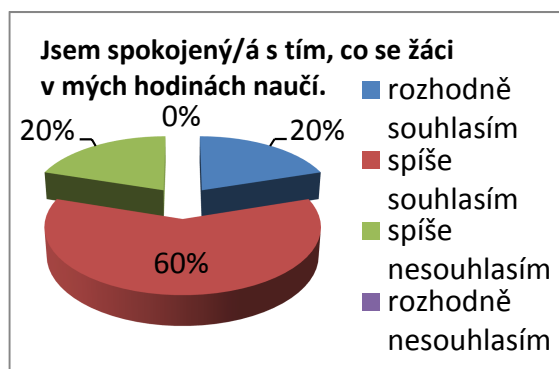
Graf č. 86 – spoleh na žáky (učitelé)

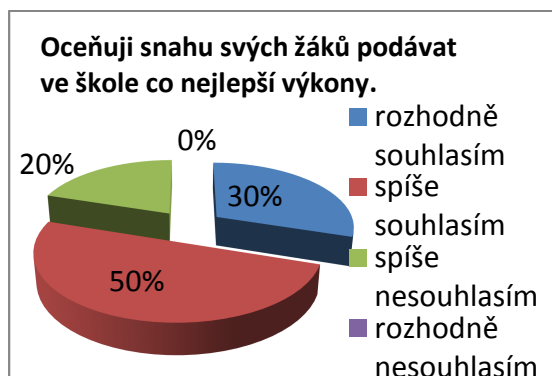
Graf č. 87 – Strach ze žáků (učitelé)

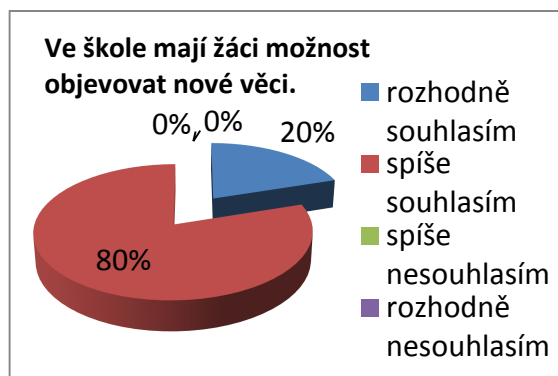
Graf č. 88 – Pomoc s přípravou (učitelé)

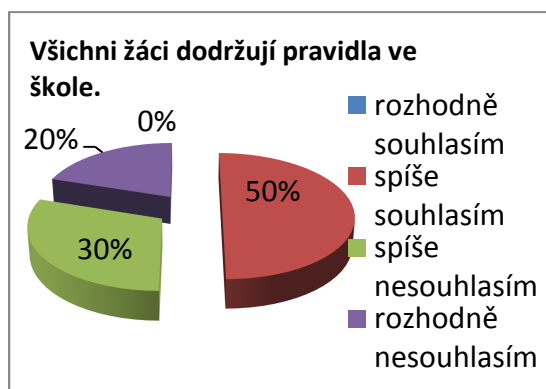
Graf č. 89 – Výsledky učení (učitelé)

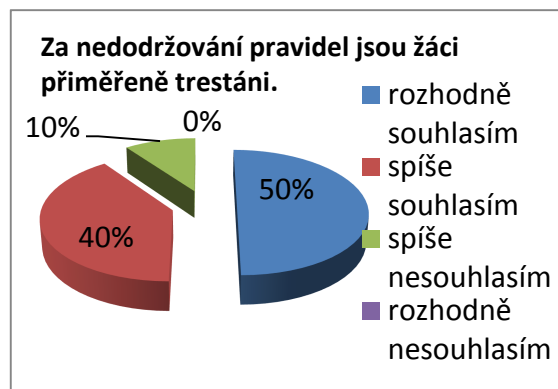
Graf č. 90 – Snaha žáků (učitelé)

Graf č. 91 – Nové věci (učitelé)

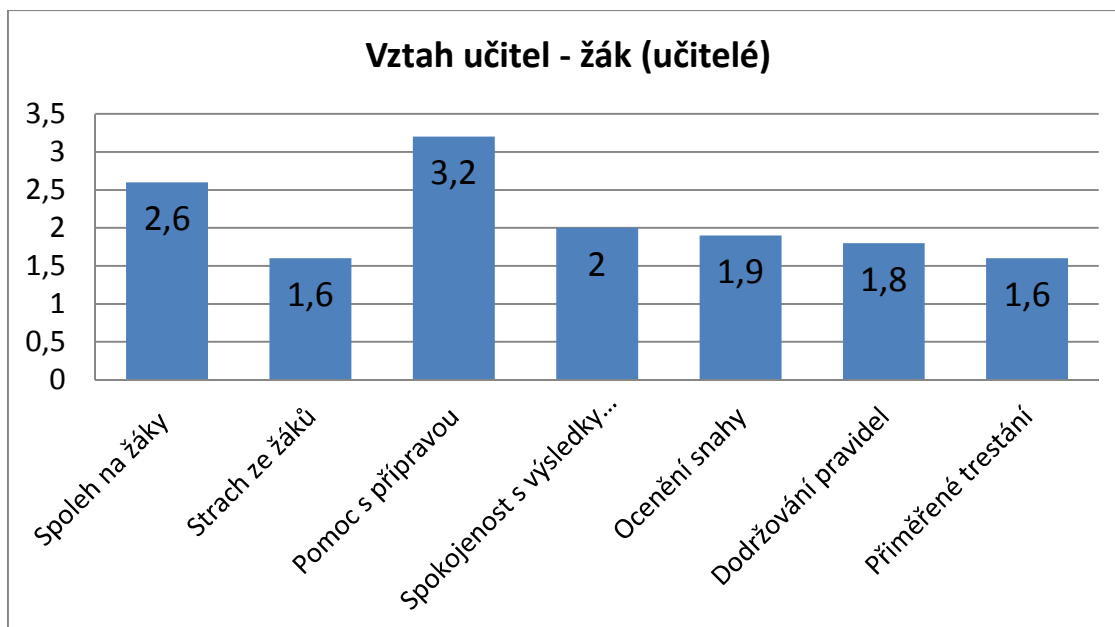
Graf č. 92 – Dodržování pravidel (učitelé)

Graf č. 93 – Přiměřené tresty (učitelé)

Přibližně polovina učitelů se domnívá, že se může na své žáky spolehnout, polovina nikoli. Přestože drtivá většina učitelů (90 %) nemá ze svých žáků strach, znepokojující je oněch 10 %, které se v tomto ohledu vyjádřilo jednoznačně.

Učitelé většinou nezapojují žáky do přípravy na výuku (90 %). Všichni učitelé se shodují v tom, že žáci mají možnost ve škole objevovat nové věci. 80 % učitelů je v zásadě spokojených s tím, co se žáci v hodinách naučí a oceňuje i snahu žáků. Podle poloviny učitelů někteří jejich žáci nedodržují pravidla, za což jsou přiměřeně trestáni.

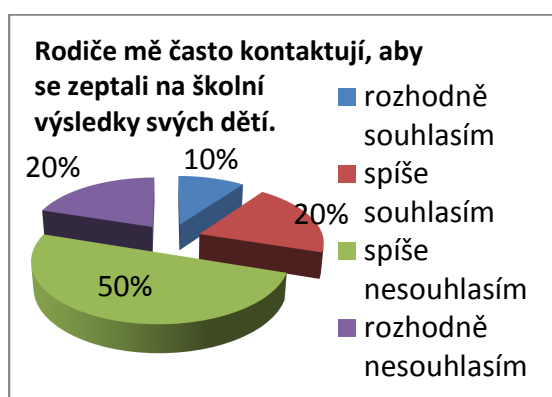

Graf č. 94 – Vztah učitel-žák (učitelé)

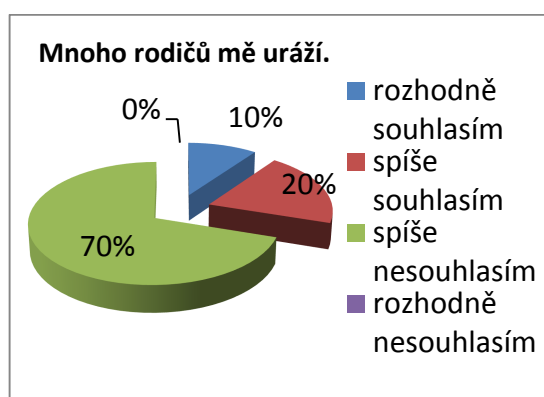
Dle váženého koeficientu položek učitelé příliš nevyužívají pomoc žáků s přípravou na vyučování. Kritickou oblastí je spoleh na žáky. Spokojenost s tím, co se žáci v hodinách naučí, je průměrná. Ostatní položky byly hodnoceny pozitivně. Celkový koeficient vztahu učitel – žák byl zjištěn 2, 1.

- Vztahy s rodiči

Na vztahy učitelů a rodičů žáků jsou orientovány 2 dotazníkové položky pro učitele: kontakt s rodiči a úcta rodičů.

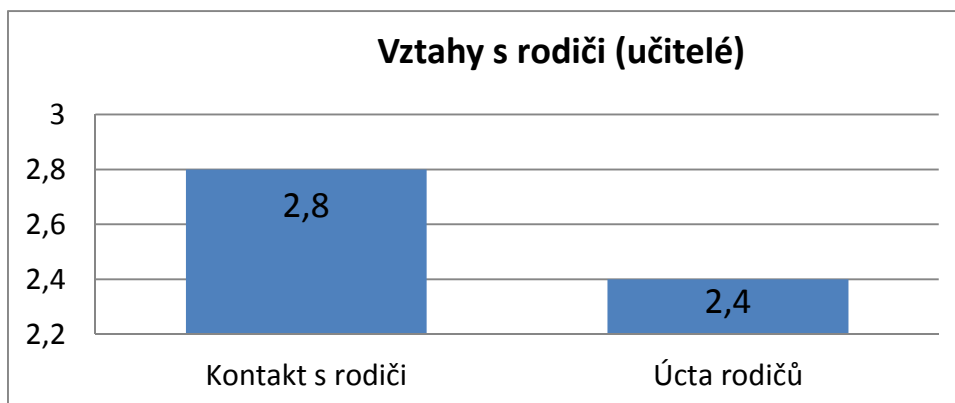

Graf č. 95 – KOnтакт s rodiči (učitelé)

Graf č. 96 – Úcta rodičů (učitelé)

Častý kontakt s rodiči žáků uvedlo pouze 30 % učitelů. 30 % učitelů se setkává s tím, že je rodiče uráží.

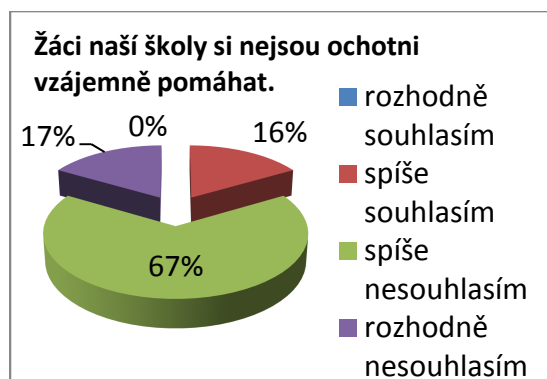

Graf č. 97 – Vztahy s rodiči (učitelé)

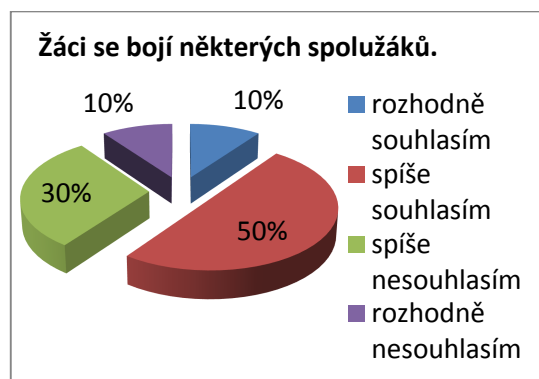
Dle celkového průměrného koeficientu za oblast (2,6) je vztah učitelů a rodičů hodnocen jako negativní. Problematická je zejména nízká frekvence kontaktování školy ze strany rodičů a vysoký koeficient má i úcta rodičů vůči učitelům.

- Vztahy žáků navzájem

Vztahy žáků navzájem byly sledovány dvěma otázkami, které zjišťovaly ochotu vzájemně si pomoci a strach.

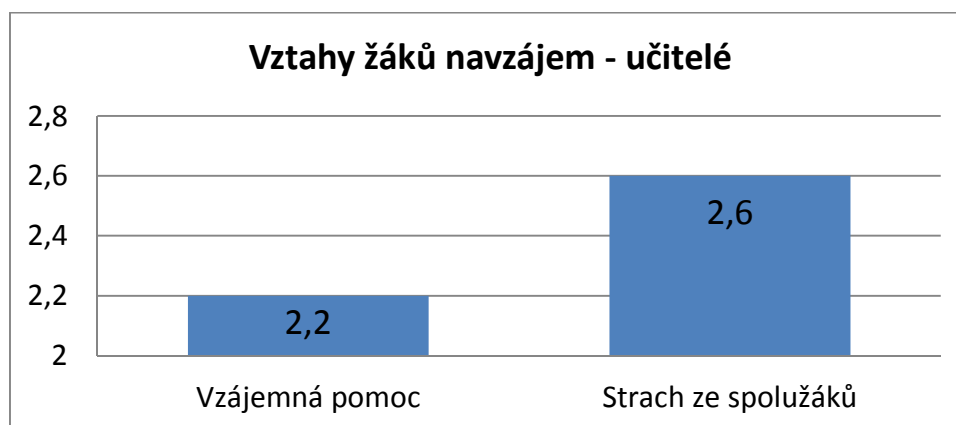

Graf č. 98 – Vzájemná pomoc (učitelé)

Graf č. 99 – Strach ze spolužáků (učitelé)

Většina učitelů se více méně domnívá (84 %), že žáci jsou ochotni si vzájemně pomáhat, 60 % si ale také všimlo, že žáci se některých spolužáků bojí.

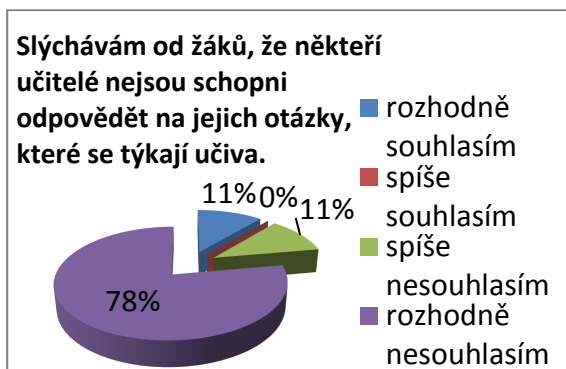

Graf č. 100 – Vztahy žáků navzájem (učitelé)

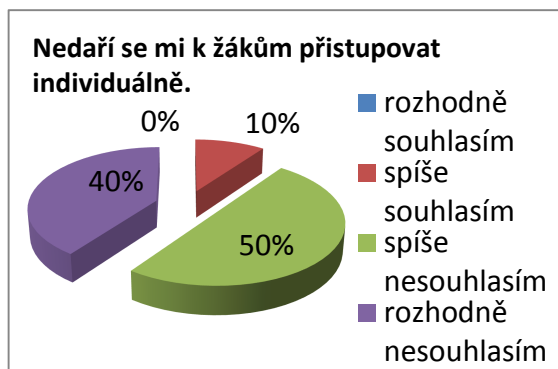
Celkově bylo učitelské hodnocení vztahu žáků navzájem záporné, koeficient = 2,4. Alarmující je zejména strach ze spolužáků, ale ani výše deklarovaná ochota si pomoci není dostatečná.

- Odbornost

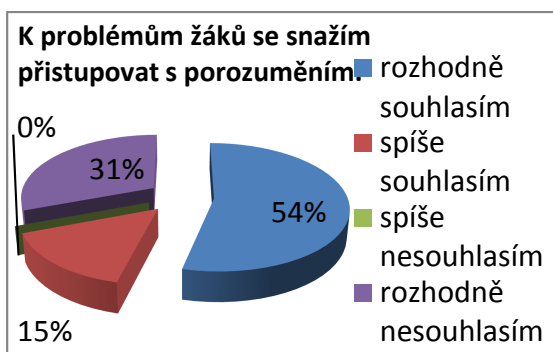
Učitelé hodnotili svoji odbornost a profesní připravenost učitelského sboru v rámci tří dotazníkových položek: znalosti, individuální přístup a porozumění.

Graf č. 101 – Odbornost (učitelé)

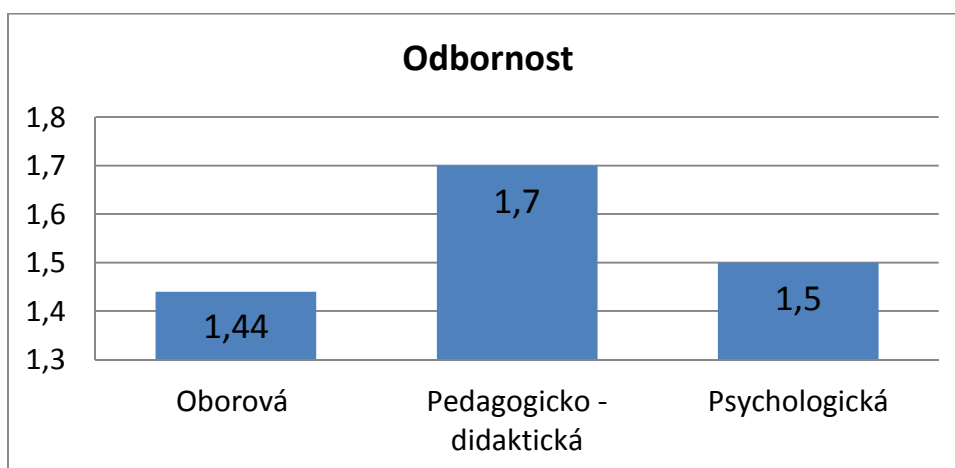

Graf č. 102 – Didaktika (učitelé)

Graf č. 103 – Porozumění

10 % učitelů otevřeně přiznalo, že se jim příliš nedaří přistupovat k žákům individuálně a kupodivu cca třetina jednoznačně negovala to, že se k problémům žáků snaží přistupovat s porozuměním. Jen 11 % od žáků slýchává, že někteří učitelé školy nejsou dostatečně odborně vybaveni.

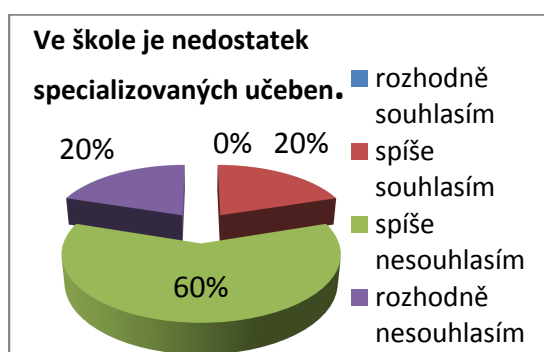

Graf č. 104 – Odbornost (učitelé)

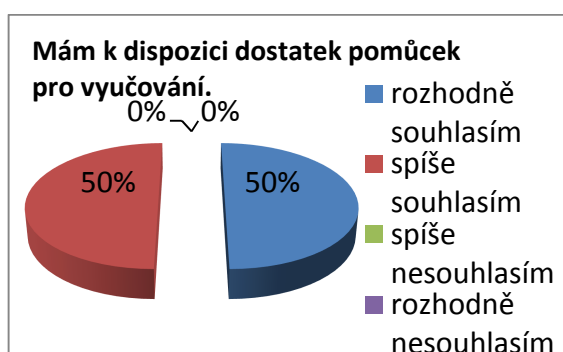
Průměrný koeficient za oblast je pozitivní, 1,55. Učitelé nejlépe hodnotili úroveň předmětové odbornosti, dále psychologickou odbornost. Nejhůře se vyjadřovali k pedagogicko-didaktické odbornosti, stále však v kladných hodnotách.

- Podmínky pro výuku

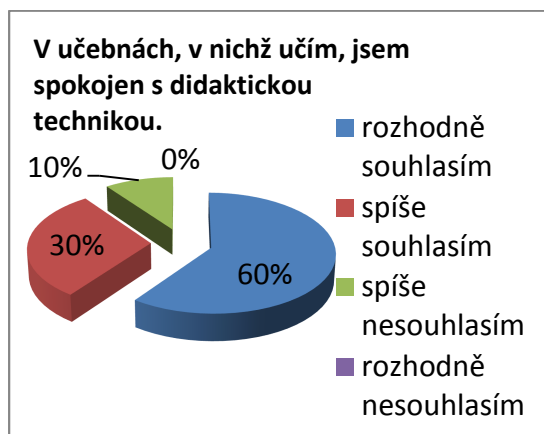
Materiální podmínky, které učitelé pro výuku mají, naplňuje celkem 5 položek dotazníku. Jedná se o dostatek specializovaných učeben, pomůcek, didaktické techniky, informačních zdrojů a funkčnost vybavení sborovny.

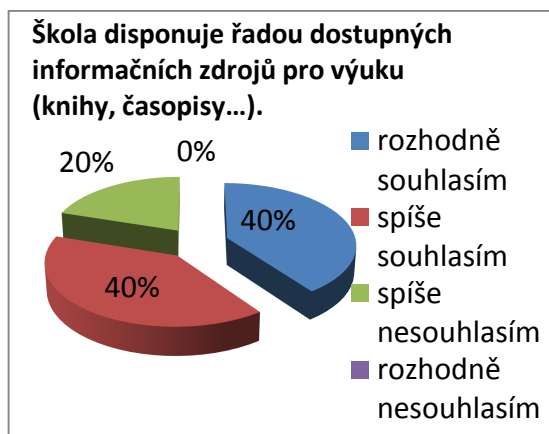
Graf č. 105 – Specializované učebny (učitelé)

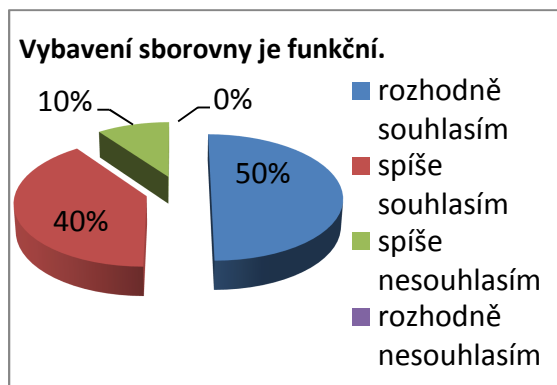
Graf č. 106 – Pomůcky (učitelé)

Graf č. 107 – Technika (učitelé)

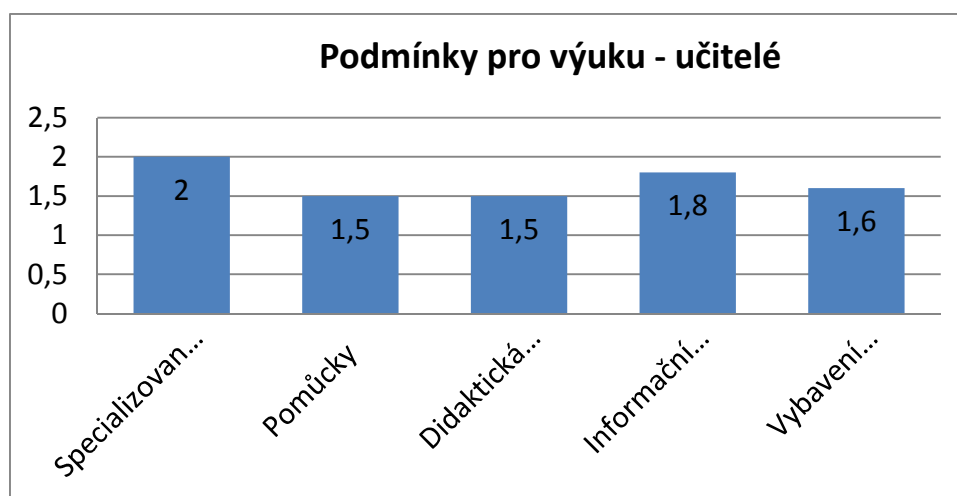

Graf č. 108 – Informační zdroje (učitelé)

Graf č. 109 – Sborovna (učitelé)

Velký podíl učitelů (80%) postrádá dostatek specializovaných učeben pro svoji výuku. Co se týká vyučovacích pomůcek je situace v zásadě příznivá, 100 % učitelů je více méně spokojených. Jen 10 % by potřebovalo lepší technické zázemí, pro zbylých 90 % je to stávající vyhovující. 20 % z oslovených pedagogů by potřebovalo širší spectrum informačních zdrojů pro výuku a 10 % má částečné výhrady k vybavení sborovny.

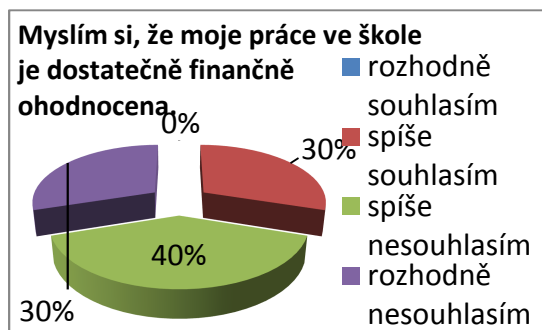

Graf č. 110 – Podmínky pro výuku (učitelé)

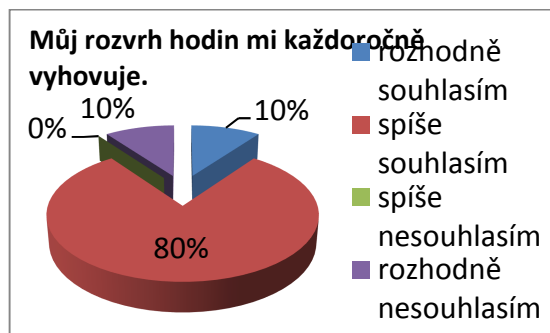
Celkový průměrný koeficient položek za oblast podmínek pro výuku je 1,68, což v souladu s výše uvedeným znamená, že jsou učitelé obecně spokojeni. Náměty na zlepšení se týkají především specializovaných učeben.

- Pracovní motivace

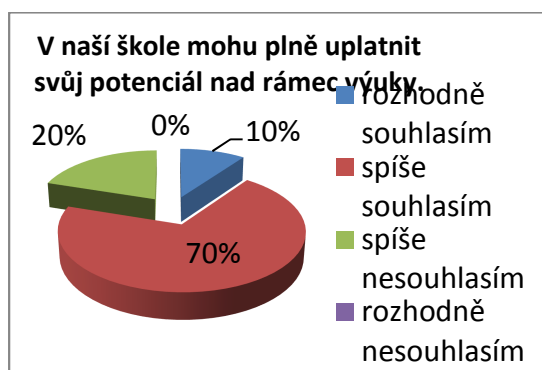
Pracovní motivace učitelů je zahrnuta ve třech položkách dotazníku, které se týkají platového ohodnocení, vyhovujícího rozvrhu a možností seberealizace.

Graf č. 111 – Ohodnocení (učitelé)

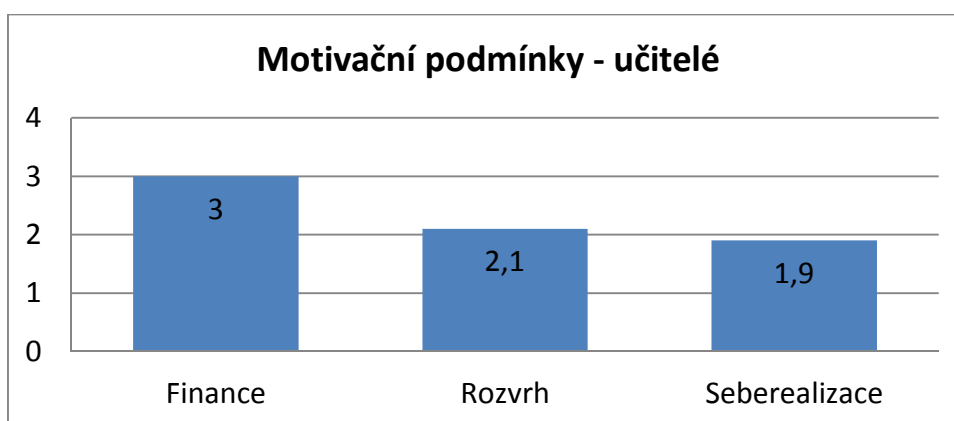

Graf č. 112 – Rozvrh (učitelé)

Graf č. 113 – Seberealizace (učitelé)

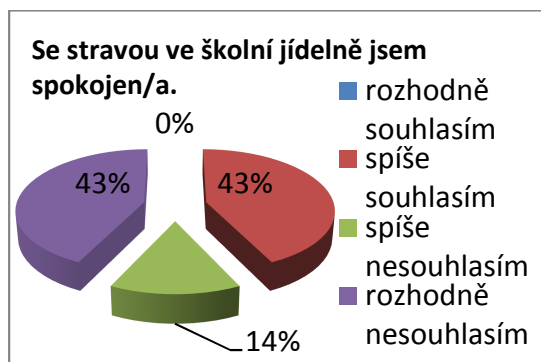
Pouze 30 % učitelů je v zásadě spokojeno s finančním ohodnocením své práce. 80 % má možnost plně uplatnit svůj potenciál nad rámec výuky a 90 % vyhovuje rozvrh.

Graf č. 114 – Motivační podmínky (učitelé)

Učitelé mají nedostatečné motivační podmínky pro práci. Průměrný koeficient za oblast = 2,33. Nejhuře je vnímáno platové ohodnocení. Mírně nevyhovující je také rozvrh. Kladně je hodnocena jen možnost seberealizace.

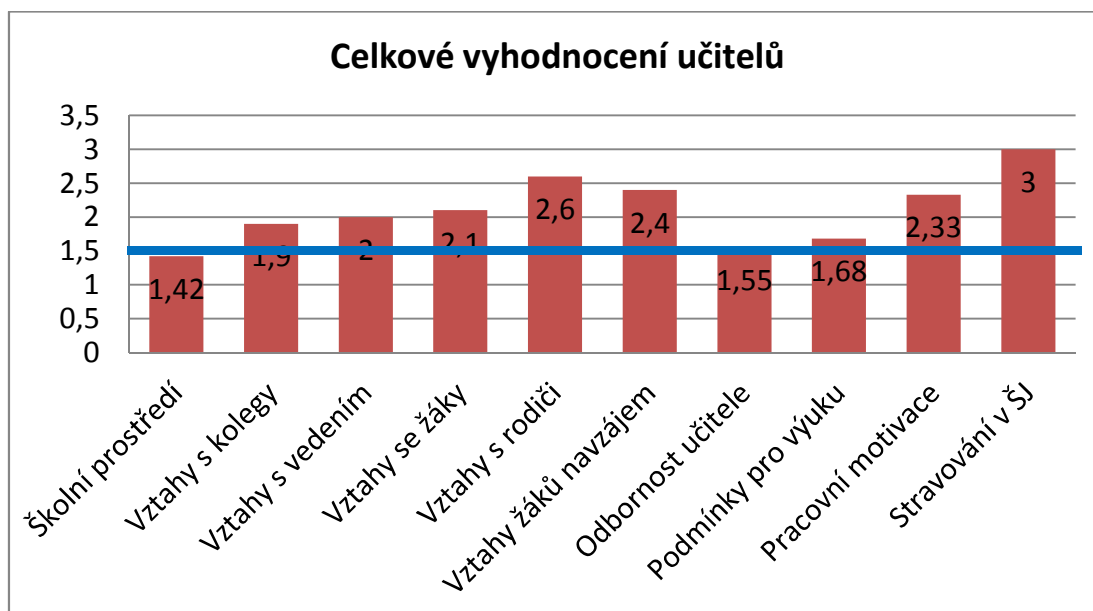
- Stravování ve školní jídelně

Graf č. 115 – Stravování (učitelé)

Celých 57 % učitelů není spokojeno se stravou ve školní jídelně a koeficient položky je 3,00.

- Sumarizace výsledků dotazníku pro učitele

Graf č. 116 – Celkové hodnocení učitelů

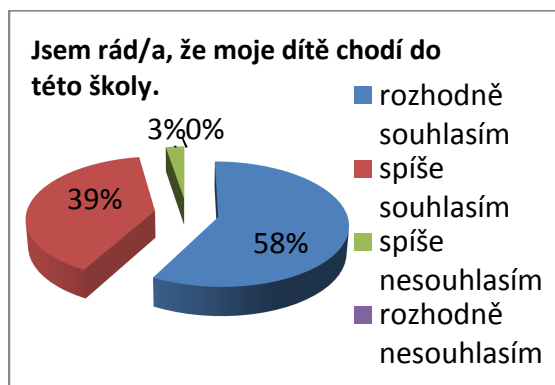
Z grafu je patrné, že učitelé jako nejkritičtější oblasti školního klimatu označili stravování ve školní jídelně, vztahy s rodiči žáků, vztahy žáků navzájem a vztahy učitelů k žákům. Negativní polaritu má také pracovní motivace učitelů. Pozitivně byly hodnoceny školní prostředí, odbornost učitelů, podmínky pro výuku, vztahy s kolegy

a vztahy s vedením školy. Silnými stránkami jsou z pohledu učitelů zejména školní prostředí, odbornost učitelů a podmínky pro výuku.

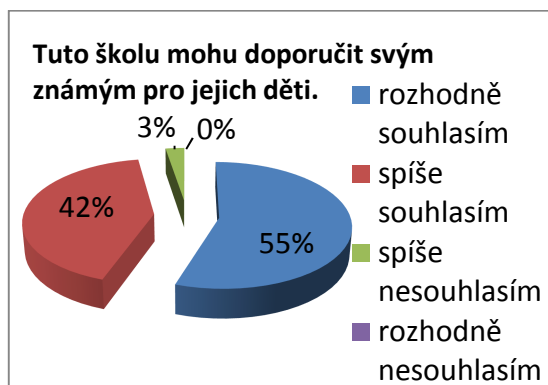
2. 4. 3 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU PRO RODIČE

- Celkový dojem

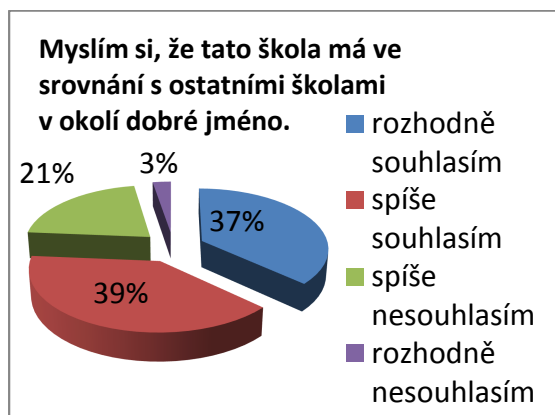
Celkový dojem rodičů ze školního klimatu vystihují tři položky dotazníku, v rámci kterých byl hodnocen vztah rodičů ke škole, intenzita tohoto vztahu a vnímaná pověst školy.

Graf č. 117 – Vztah ke škole (rodiče)

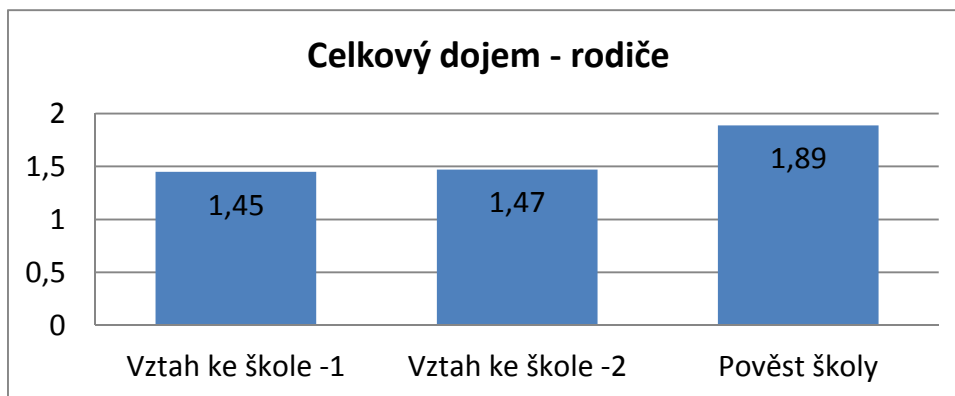

Graf č. 118 – Vztah ke škole 2 (rodiče)

Graf č. 119 – Pověst školy (rodiče)

Výsledky ukazují pozitivní postoje rodičů. Pouze 3 % z dotázaných má výhrady k tomu, že jejich dítě navštěvuje právě tuto školu, proto by ji ani nedoporučili svým známým. Čtvrtina rodičů ale vnímá pověst školy v rámci regionu jako negativní.

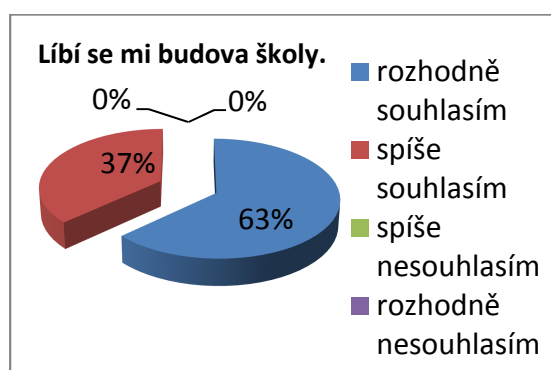

Graf č. 120 – Celkový dojem (rodiče)

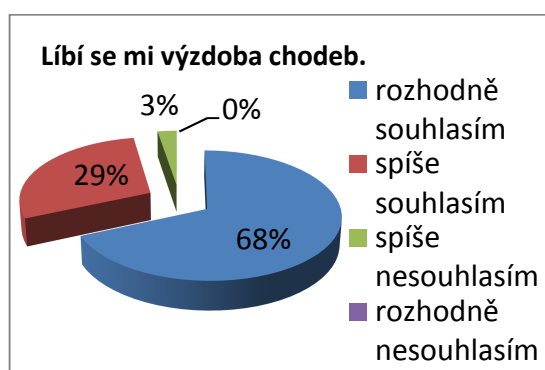
Průměrný koeficient položek oblasti: 1,60, což celkově považujeme za velmi pozitivní zjištění. Je však viditelná mírná disproporce mezi hodnocením na základě osobních zkušeností rodičů a pověstí školy.

- Školní prostředí

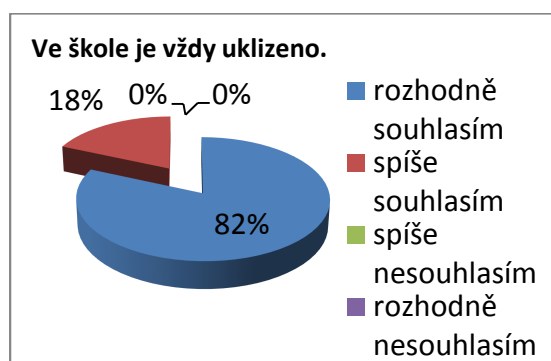
Rodiče se ke školnímu prostředí vyjadřovali v rámci 5 dotazníkových položek. Zvažovali, jak se jim líbí budova školy, výzdoba, úklid, hygienické zařízení a nábytek.

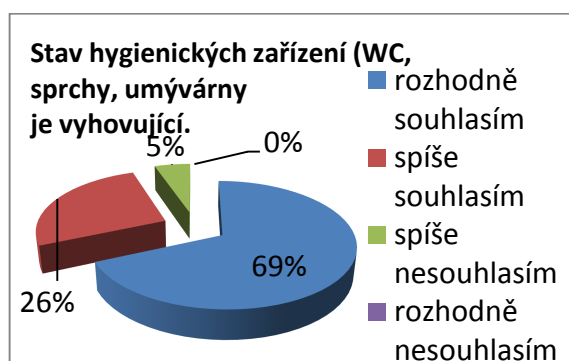
Graf č. 121 – Budova školy(rodiče)

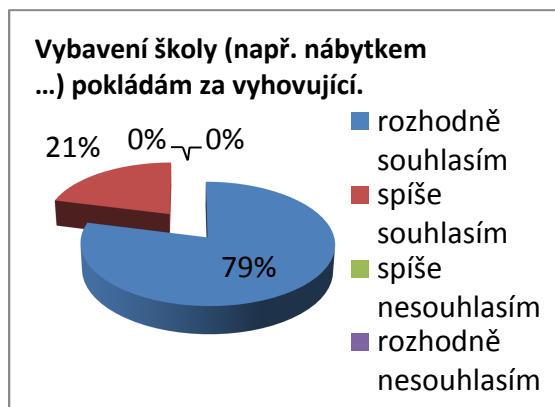
Graf č. 122 – Výzdoba (rodiče)

Graf č. 123 – Úklid (rodiče)

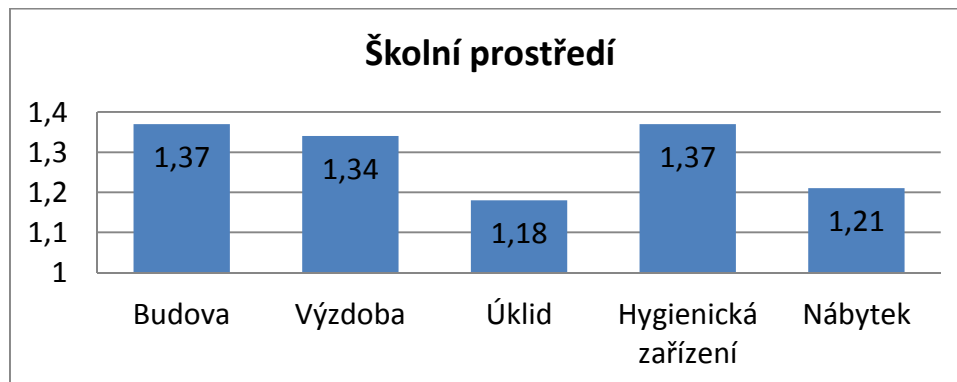

Graf č. 124 – Hygienická zařízení (rodiče)

Graf č. 125 – Nábytek (rodiče)

Všem rodičům se líbí budova školy a spokojeni jsou i s jejím úklidem a vybavením. 3 % rodičů žáků má mírné výhrady k výzdobě chodeb a 5 % ke stavu hygienických zařízení.

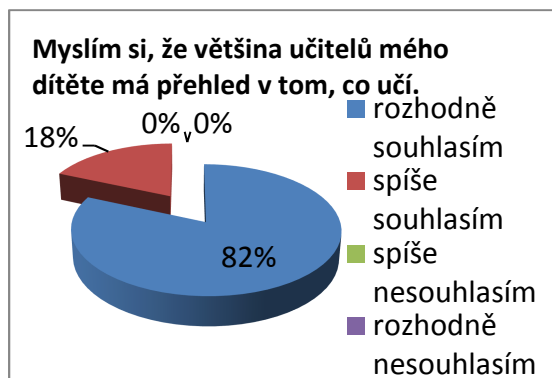

Graf č. 126 – Školní prostředí (rodiče)

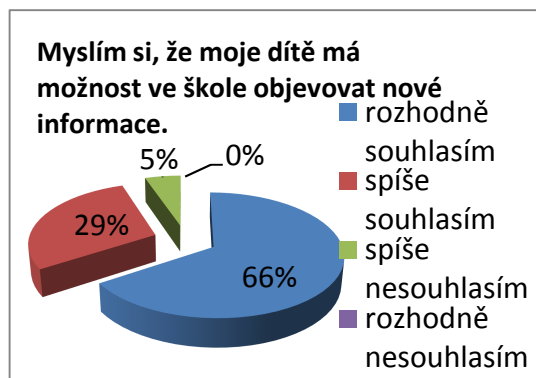
Podle rodičů se jejich děti vyučují ve výborném školním prostředí, průměrný koeficient položek za oblast = 1,29. Oceňují zejména úklid a nábytek.

- Odbornost učitelů

Odbornost učitelů byla rodiči hodnocena v 5 položkách dotazníku zaměřených na úroveň předmětových znalostí, a možnost objevovat nové informace. Pedagogicko – didaktická odbornost učitelů byla rodiči posuzována na základě míry individuálního přístupu k jejich dítěti, učitelově dovednosti vysvětlovat učivo a rozvíjet myšlení jejich dítěte.

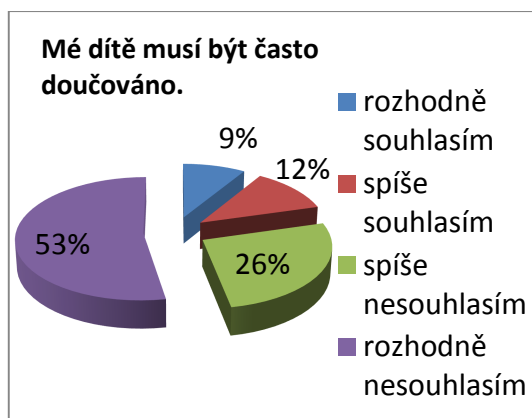
Graf č. 127 – Předmětová odbornost (rodiče)

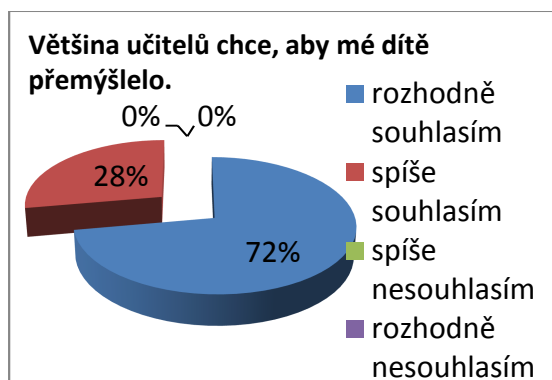
Graf č. 128 – Nové informace (rodiče)

Graf č. 129 – Ochota vysvětlit (rodiče)

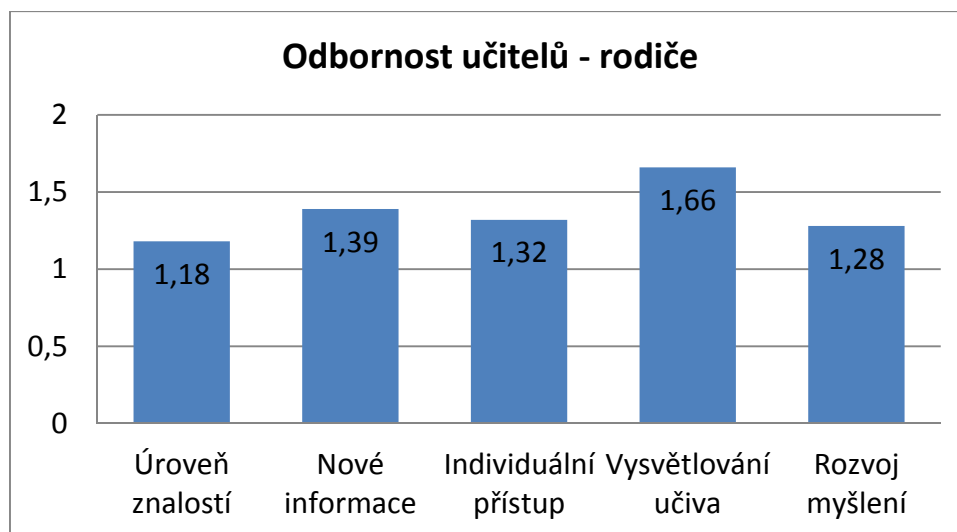
Graf č. 130 – Doučování (rodiče)

Graf č. 131 – Rozvoj myšlení (rodiče)

Všichni rodiče se zásadě shodli na tom, že většina učitelů chce, aby jejich dítě ve škole přemýšlelo, souhlasí také s tím, že učitelé dobře znají předmět, který učí. Jako bezproblémová se jeví také ochota učitelů látku znovu vysvětlit v případě nepochopení. Tu částečně připomínkovali pouze 3 % rodičů. K možnosti dítěte ve škole objevovat nové informace se mírně negativně vyjádřilo 5 % rodičů. 21 % rodičů se však setkává s tím, že jejich dítě musí být často doučováno. Z dotazů však není

zcela zřejmé, zda to zajišťují přímo rodiče, nebo se tím myslí doučovací kroužky ve škole.

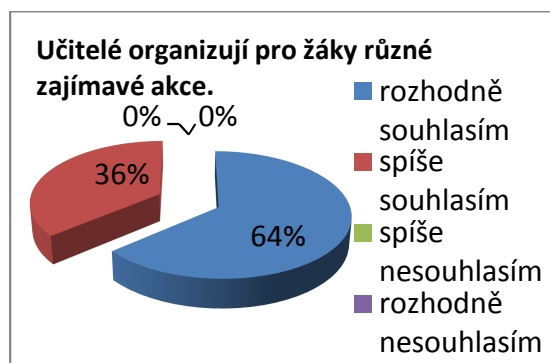

Graf č. 132 – Odbornost učitelů (rodiče)

Rodiče hodnotí odbornost učitelů svých dětí velmi pozitivně. Průměrný vážený koeficient za oblast je 1,36. U učitelů oceňují zejména úroveň předmětových znalostí a orientaci na rozvoj myšlení jejich dítěte. Občas se ale potýkají s potřebou doučování.

- Smysluplnost výuky

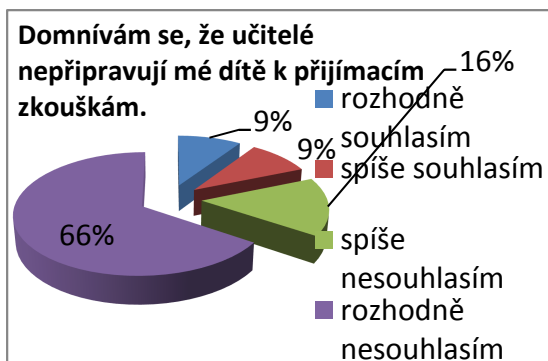
To, zda rodiče hodnotí výuku jako smysluplnou, postihuje 5 otázek. Rodiče se v nich vyjadřovali k tomu, zda škola pořádá zajímavé akce pro děti, zda je připravuje na život a na přijímací zkoušky, zda jsou viditelné výsledky učení a zda škola dětem pomáhá s představou budoucnosti.

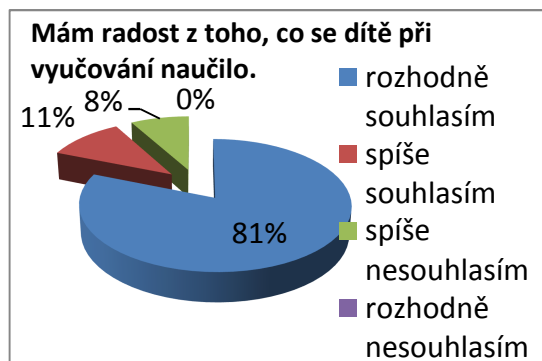
Graf č. 133 – Zajímavé akce (rodiče)

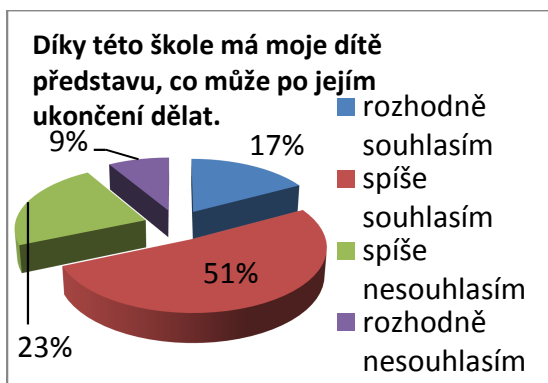
Graf č. 134 – Příprava na život (rodiče)

Graf č. 135 – Příprava na přij, zkoušky (rodiče)

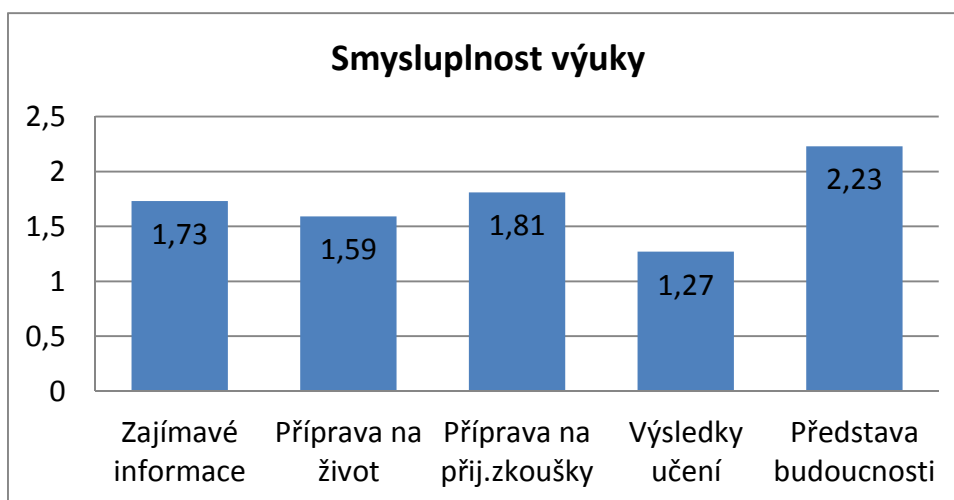

Graf č. 136 – Výsledky učení (rodiče)

Graf č. 137 – Představa budoucnosti (rodiče)

Všichni ví, že škola pro jejich děti připravuje různé zajímavé akce. Většina rodičů (85 %) také vnímá, že škola jejich dítě připravuje na život a k přijímacím zkouškám na střední školu (82 %). 92 % rodičů pociťuje radost z toho, co se jejich dítě naučilo. Necelá třetina však registruje, že jejich dítě nemá ze školy utvořenou představu o tom, co může v budoucnu dělat.

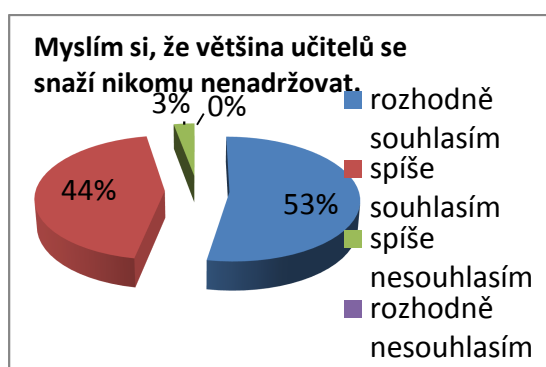

Graf č. 138 – Smysluplnost výuky (rodiče)

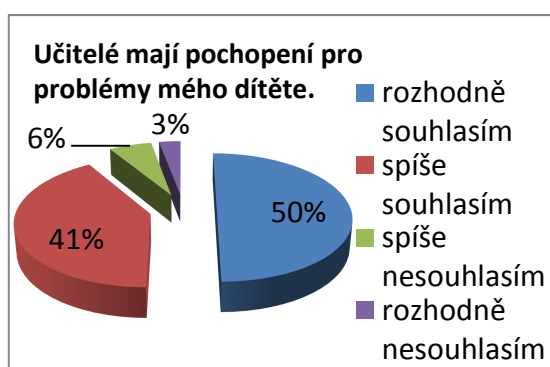
Průměrný koeficient za oblast smyslupnosti výuky je 1,73, což znamená kladné hodnocení. Jako kritické téma se jeví představa budoucnosti, která však může být ovlivněna i věkem žáků.

- Přístup učitelů k žákům

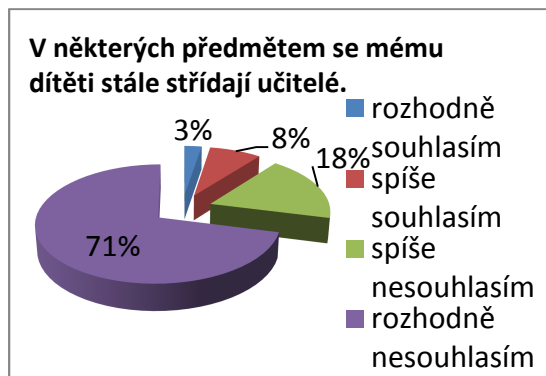
Přístup učitelů k žákům zachycuje celkem 5 položek dotazníku pro rodiče, které sledují favoritismus, míru pochopení dětí, střídání učitelů, střídání třídních učitelů, strach z učitelů.

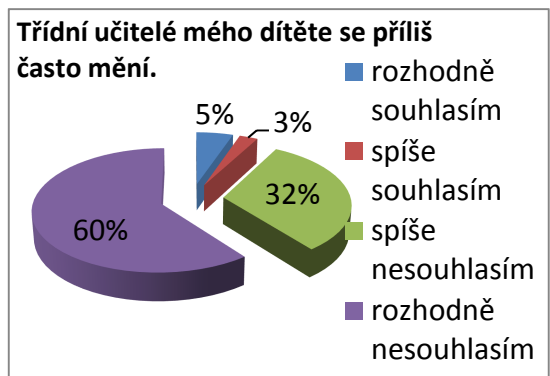
Graf č. 139 – Favoritismus (rodiče)

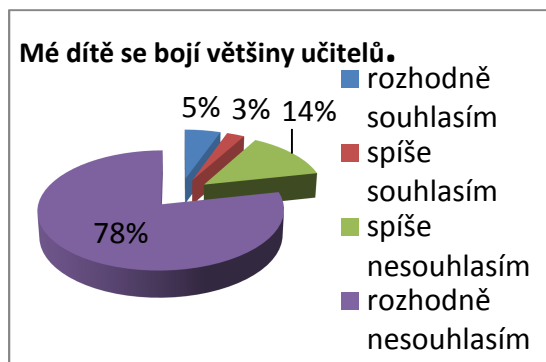
Graf č. 140 – Pochopení (rodiče)

Graf č. 141 – Střídání učitelů (rodiče)

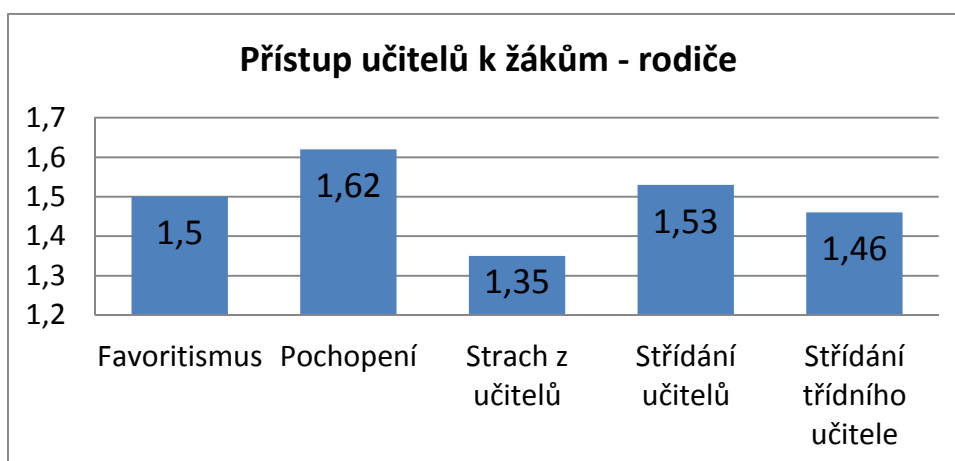

Graf č. 142 – Střídání třídních učitelů (rodiče)

Graf č. 143 – Strach z učitelů (rodiče)

Přestože jsou rodiče většinově spokojeni s přístupem učitelů k jejich dětem, 9 % se domnívá, že učitelé nemají pro problémy jejich dítěte dostatečné pochopení a 3 % rodičů si myslí, že učitelé některým dětem ve třídě nadřžují. 11 % rodičů znepokojuje, že se jejich dítěti střídají učitelé a u 8 % se jedná o třídního učitele. Dalším negativním zjištěním je to, že podle 8 % rodičů se jejich dítě většiny učitelů bojí.

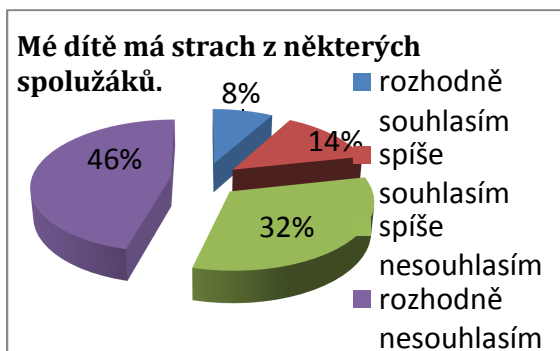

Graf č. 144 – Přístup učitelů k žákům (rodiče)

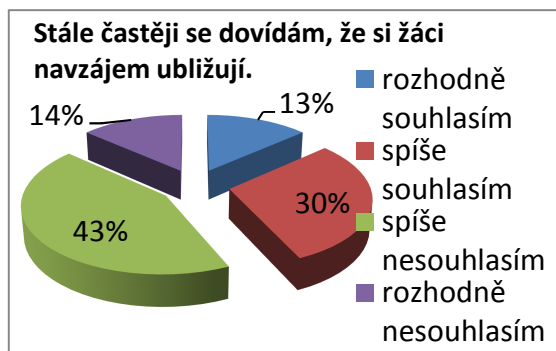
Vážený průměrný koeficient za oblast dosahuje hodnoty 1,49. Vypovídá to o tom, že rodiče poměrně dobře akceptují přístup učitelů školy k jejich dětem. Jisté rezervy někteří rodiče spatřují zejména v pochopení pro problémy jejich dítěte. Výše zmíněný strach z učitelů celkově nedosahuje problematických hodnot.

- Vztahy se spolužáky

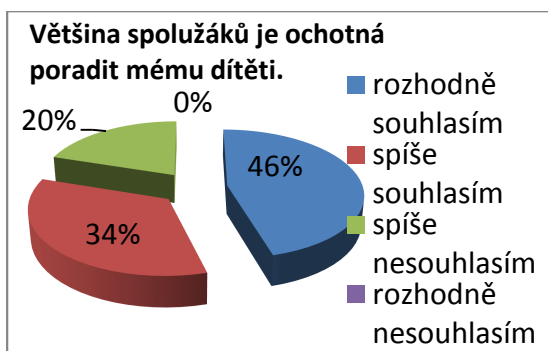
Na vztahy dítěte se spolužáky z pohledu rodičů jsou orientovány 4 položky: strach ze spolužáků, vzájemné ubližování, ochota poradit, donáška úkolů a poskytování informací.

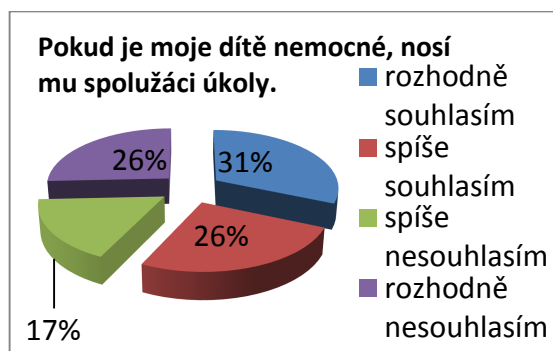
Graf č. 145 – Strach ze spolužáků (rodiče)

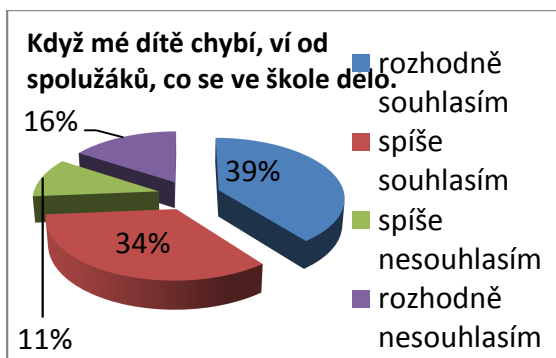
Graf č. 146 – Vzájemné ubližování (rodiče)

Graf č. 147 – Ochota poradit (rodiče)

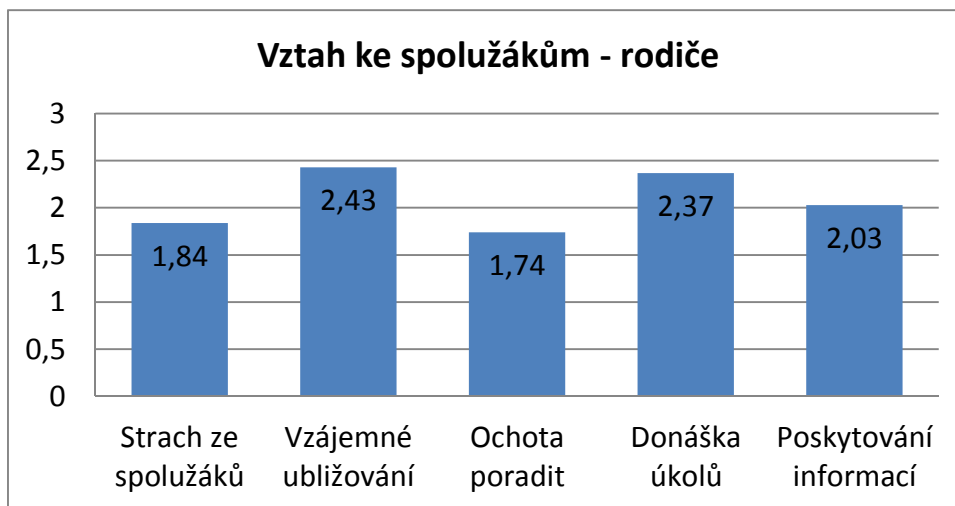

Graf č. 148 – Donáška úkolů (rodiče)

Graf č. 149 – Předávání informací (rodiče)

Podle rodičů si většina žáků předává informace o dění ve škole (73 %) a žáci jsou ochotni si poradit (80 %). V případě, že je jejich dítě nemocné, nosí mu spolužáci úkoly. Takto se vyjádřilo 57 % rodičů. Vedle těchto zjištění, má ale téměř polovina rodičů (43 %) informace o tom, že si žáci navzájem ubližují a 22 % rodičů si všimlo, že jejich dítě má z některých spolužáků dokonce strach.

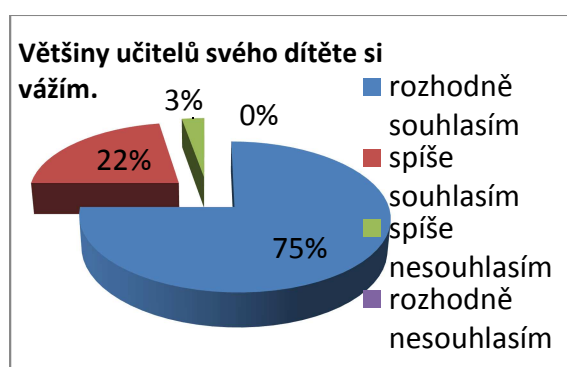

Graf č. 150 – Vztah ke spolužákům (rodiče)

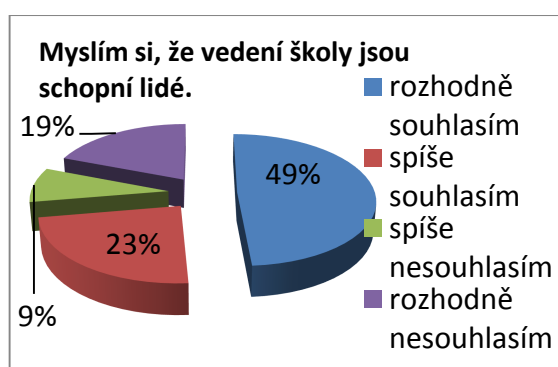
Rodičovské hodnocení vzájemných vztahů mezi žáky není zcela příznivé, průměrný koeficient sledované oblasti: 2,08. Největším problémem je vzájemné ubližování a donáška úkolů, popř. poskytování informací v případě nemoci žáka.

- Vztah rodičů a školy

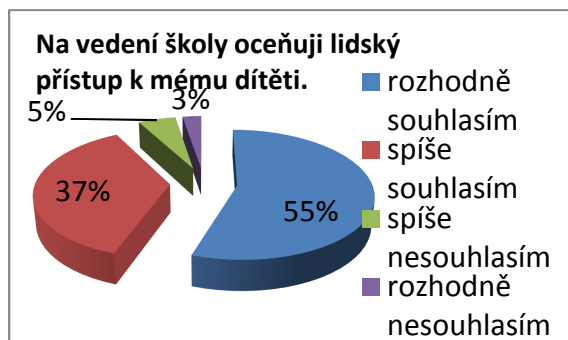
Co se týká vztahu rodičů a školy, dotazník jej měří prostřednictvím 7 položek, které vyjadřují úctu rodičů k učitelům, schopnosti vedení školy, přístup vedení k dítěti, komunikace s vedením, jednání učitelů, informace od třídního učitele a celkovou znalost plánů školy.

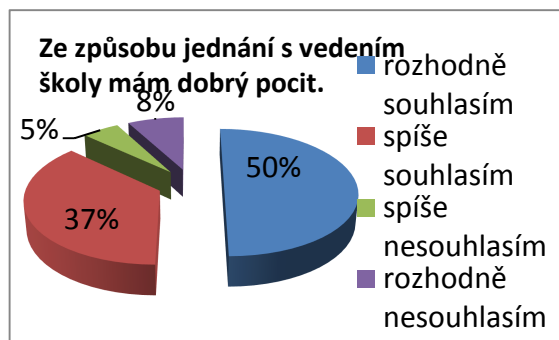
Graf č. 151 – Úcta k učitelům (rodiče)

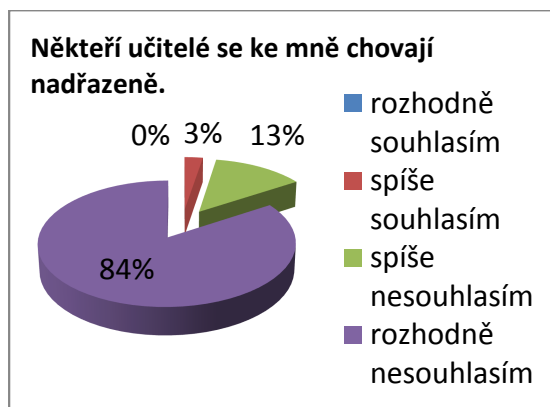
Graf č. 152 – Šchopnosti vedení (rodiče)

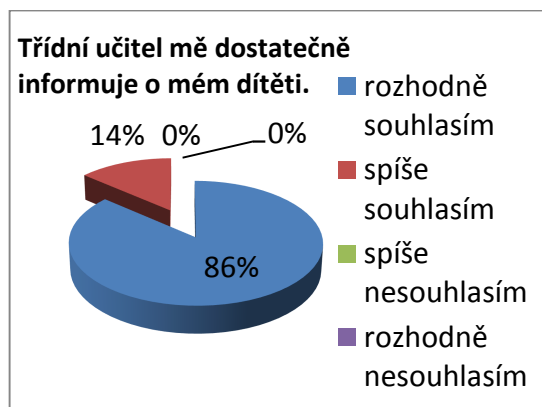
Graf č. 153 – Lidský přístup vedení (rodiče)

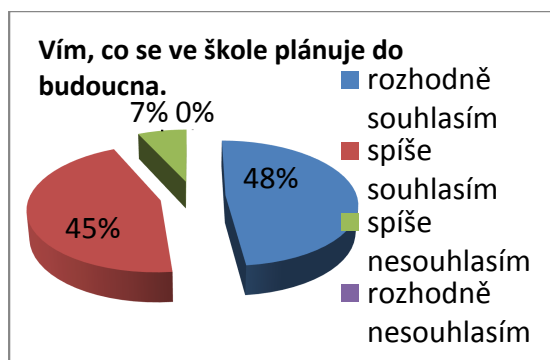
Graf č. 154 – Jednání s vedením (rodiče)

Graf č. 155 – Nadřazené chování (rodiče)

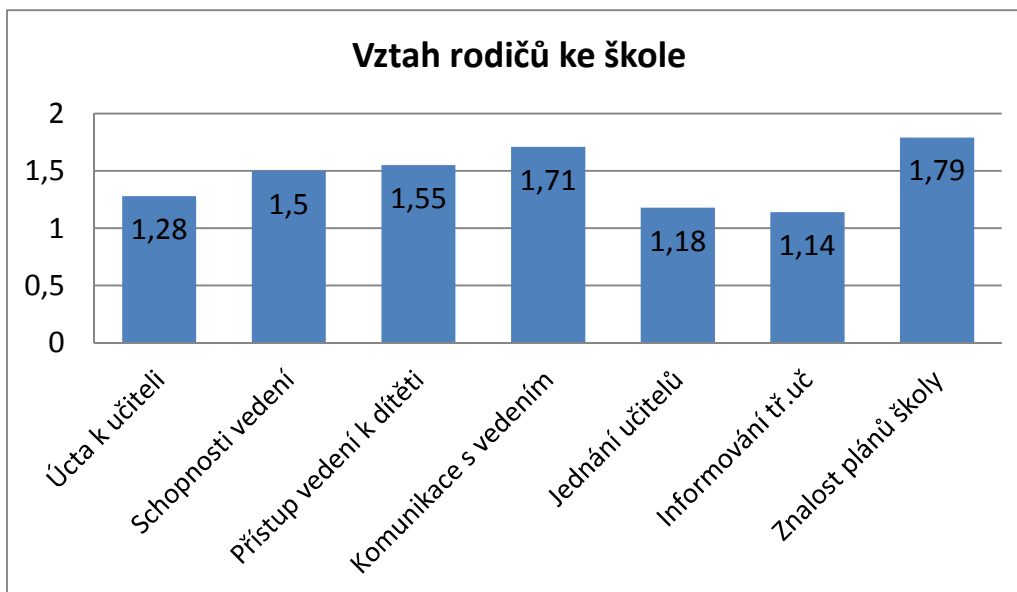

Graf č. 156 – Informování (rodiče)

Graf č. 157 – Plány školy (rodiče)

Valná většina rodičů si učitelů svého dítěte váží, 3 % spíše ne a vnímají vůči sobě nadřazené chování od některých učitelů. Informování rodičů ze strany třídního učitele funguje dobře (100 % souhlas). Více než čtvrtina rodičů (28 %) má ale výhrady ke schopnostem vedení školy, 13 % rodičů nemá dobrý pocit ze způsobu jednání s vedením a 8 % by od vedení ocenilo lidštější přístup k jejich dítěti. 7 % rodičům nejsou příliš jasné budoucí plány školy.

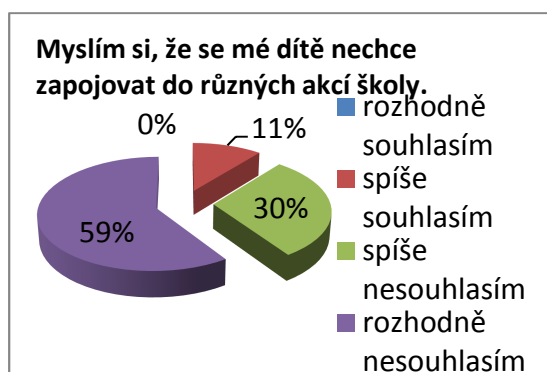

Graf č. 158 – Vztah rodičů ke škole (rodiče)

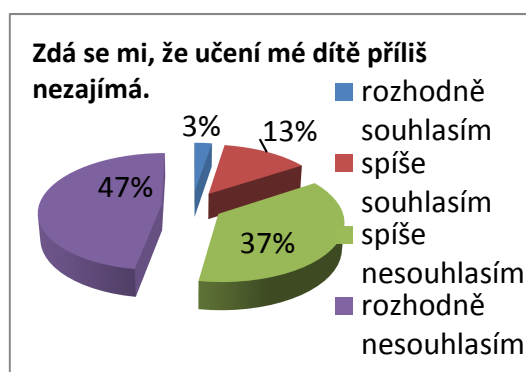
Vztah rodičů a školy je z pohledu rodičů celkově pozitivní, průměrný koeficient: 1,45. Rodiče nejvíce oceňují informování ze strany třídního učitele a jednání učitelů školy, kterých si váží. Jisté rezervy lze spatřovat v dostatečné znalosti plánů školy a v komunikaci s vedením.

- Postoj žáka ke škole

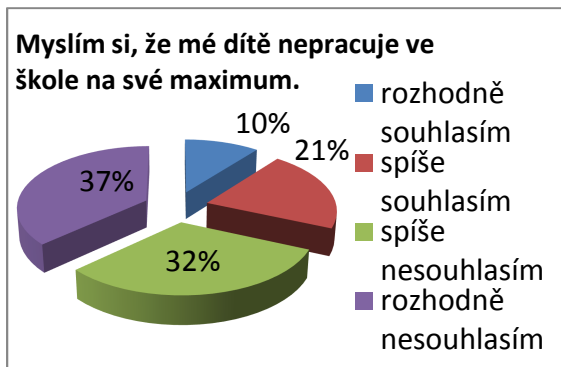
9 položek dotazníku pro rodiče se věnuje postoji žáka ke škole. Zahrnují vztah ke škole, zájem o učení, ochotu se zapojit, školní pracovitost, prožívání úspěchu, snahu žáka, míru přetěžování, otevřenost komunikace a možnosti se prezentovat.

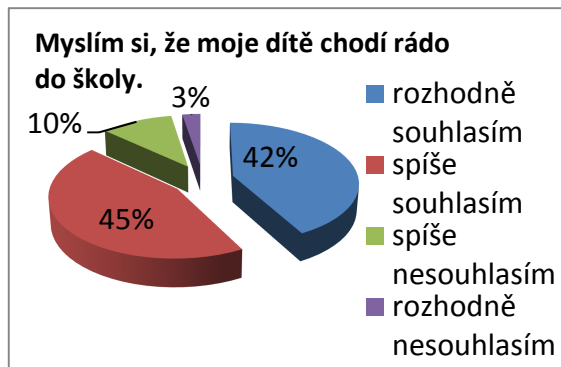
Graf č. 159 – Akce školy (rodiče)

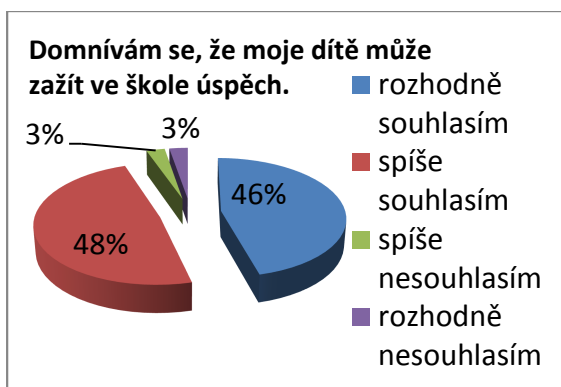
Graf č. 160 – Zájem o učení (rodiče)

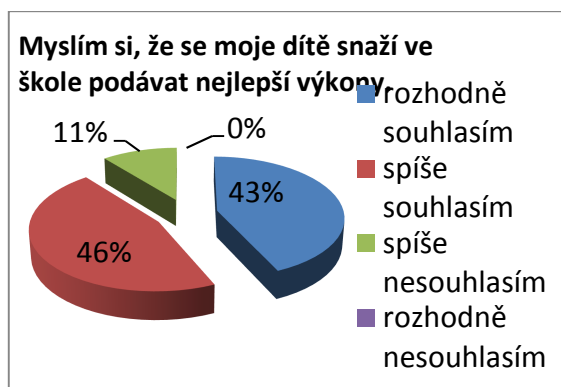
Graf č. 161 – Školní práce (rodiče)

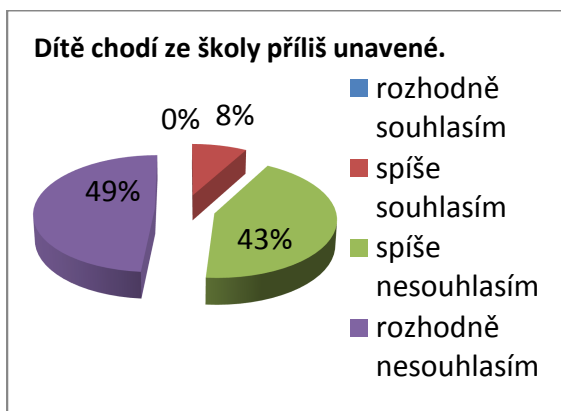
Graf č. 162 – Vztah dítěte ke škole (rodiče)

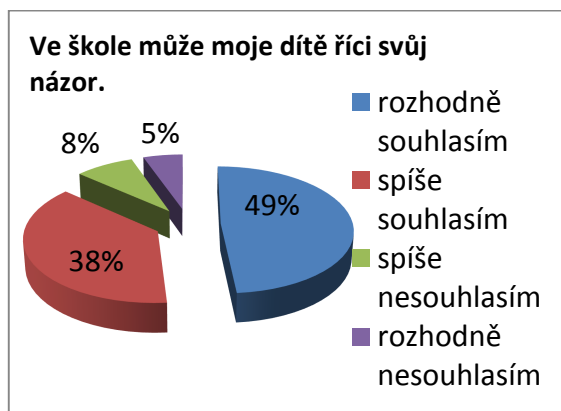
Graf č. 163 – Úspěch (rodiče)

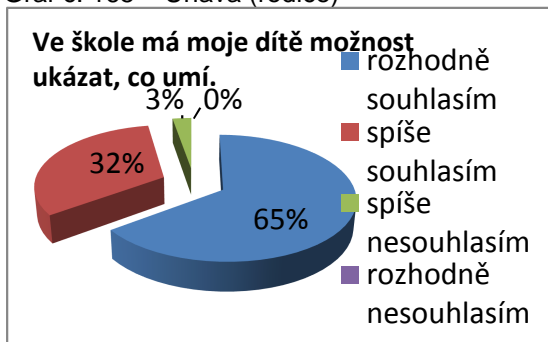
Graf č. 164 – Snaha dítěte (rodiče)

Graf č. 165 – Únava (rodiče)

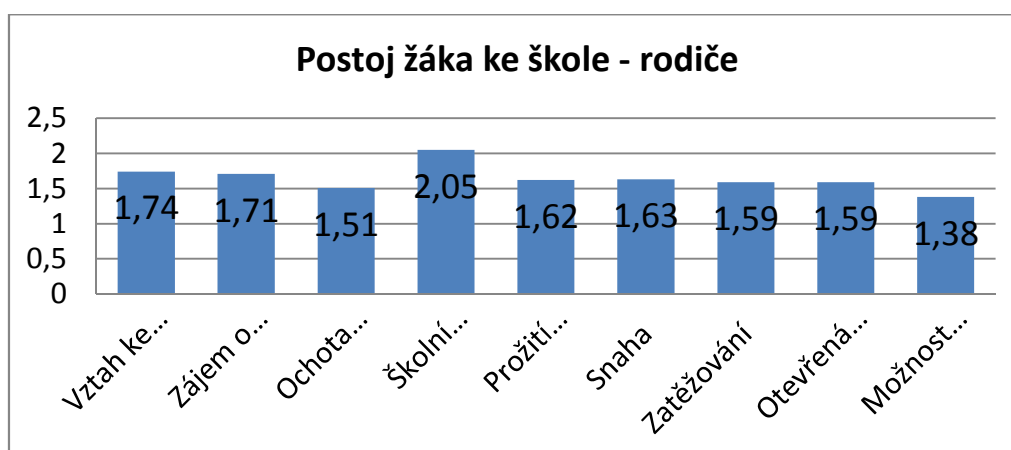

Graf č. 166 – Otevřená komunikace (rodiče)

Graf č. 167 – Možnost se ukázat (rodiče)

Téměř všichni rodiče (97 %) jsou přesvědčeni o tom, že žáci mají ve škole možnost ukázat, co umí a mohou zažívat úspěchy (94 %). 89 % rodičů se domnívá, že děti mají také snahu podávat nejlepší výkony. Podle většiny rodičů (87 %) chodí jejich dítě do školy v zásadě rádo. To, že žáci mají ve škole možnost otevřeně sdělit vlastní názor, kvituje také 87 % rodičů. 31 % rodičů však připouští, že jejich dítě nepracuje ve škole na své maximum a 16 % se přímo vyjádřilo v tom smyslu, že učení jejich dítě příliš nezajímá. U 11 % rodičů se setkáváme s tím, že se jejich dítě nechce zapojovat do akcí školy a 8 % si všimlo, že jejich dítě chodí ze školy příliš unavené.

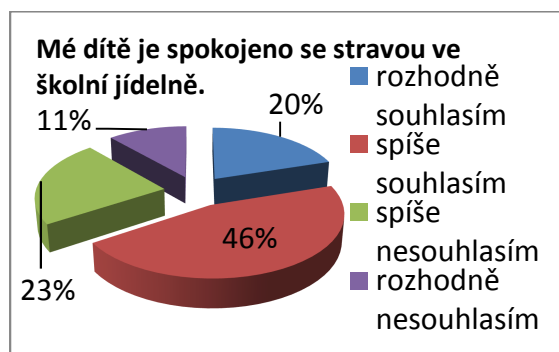

Graf č. 168 – Postoj žáka ke škole (rodiče)

Také postoj žáka ke škole hodnotí rodiče dle průměrného váženého koeficientu (1,65) kladně. Jako problémovou oblast rodiče spatřují zejména školní pracovitost svých dětí.

- Stravování ve školní jídelně

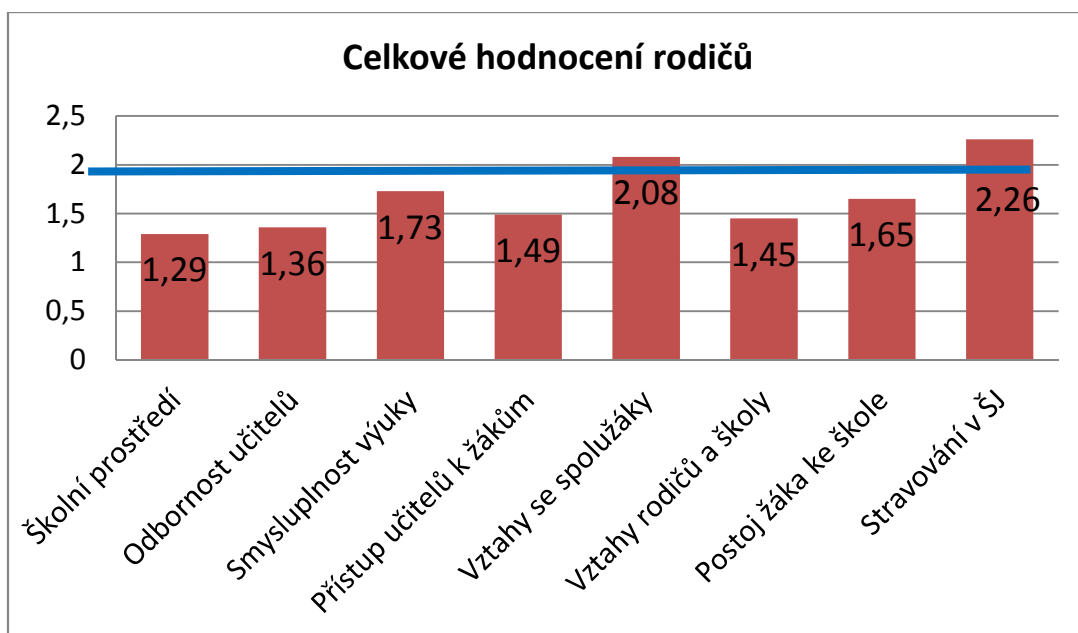
Na stravování ve školní jídelně se přímo dotazuje 1 položka.

Graf č. 169 – Stravování v ŠJ

Podle rodičů je 66 % žáků spokojeno se stravou ve školní jídelně.

- Sumarizace výsledků dotazníku pro rodiče

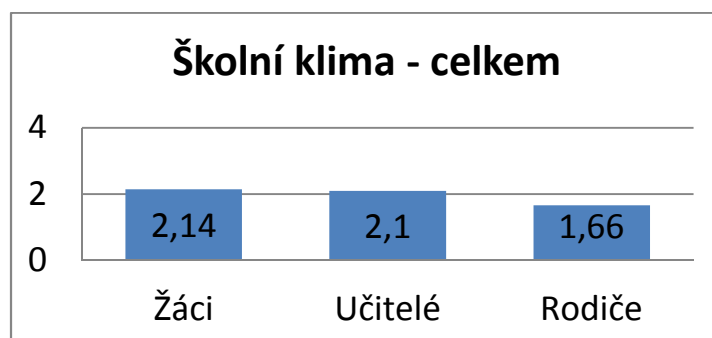
Graf č. 170 – Celkové hodnocení rodičů

Rodiče se k jednotlivým složkám školního klimatu vyjadřovali následující způsobem. Negativně je vnímáno především stravování ve školní jídelně a vzájemné vztahy mezi žáky. Velmi pozitivně na rodiče působí školní prostředí, odbornost učitelů, vztahy rodičů a školy a přístup učitelů k žákům.

2. 4. 4 CELKOVÉ POROVNÁNÍ NÁZORŮ CÍLOVÝCH SKUPIN

- Školní klima celkem

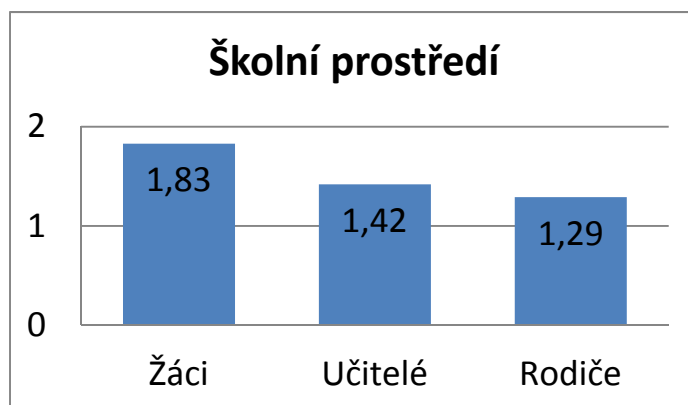
Rozdíly mezi cílovými skupinami v celkovém hodnocení školního klimatu znázorňuje následující graf.

Graf č. 171 – Školní klima (srovnání)

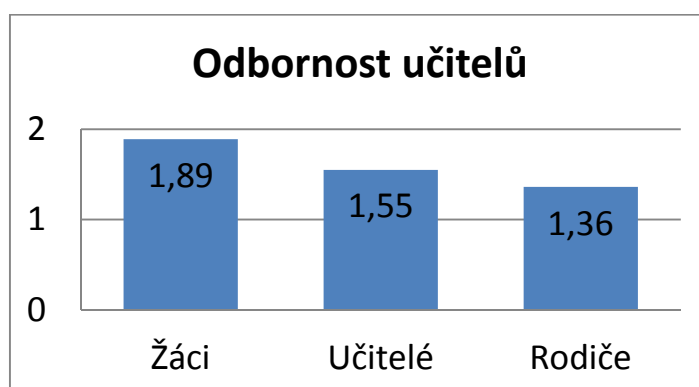
Z grafu je patrné, že žáci a učitelé vnímají školní klima mírně negativně, přičemž rozdíly jsou minimální. Z pohledu rodičů je však celkové klima školy, kterou jejich dítě navštěvuje, pozitivní. Podle kritéria, které jsme si zvolili, tzn. rozdíl průměrného váženého skóre $\geq 0,4$, sledujeme významné rozdíly vnímání klimatu školy mezi žáky a rodiči a učiteli a rodiči. ($|Ž-U| = 0,04$, $|Ž-R| = 0,48$, $|U-R| = 0,44$).

- Porovnání jednotlivých oblastí klimatu

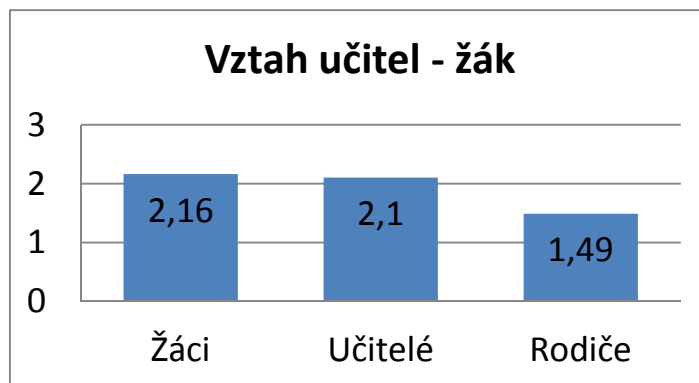
Graf č. 172 – Školní prostředí (srovnání)

Všechny oslovené skupiny hodnotí školní prostředí kladně. Nejvíce jsou s ním spokojeni rodiče žáků. Velmi pozitivně jej vnímají také učitelé a v zásadě se líbí i žákům. Rozdílně vnímají školní prostředí žáci oproti rodičům a žáci ve srovnání s učiteli. ($|Ž-U| = 0,41$, $|Ž-R| = 0,54$, $|U-R| = 0,13$).

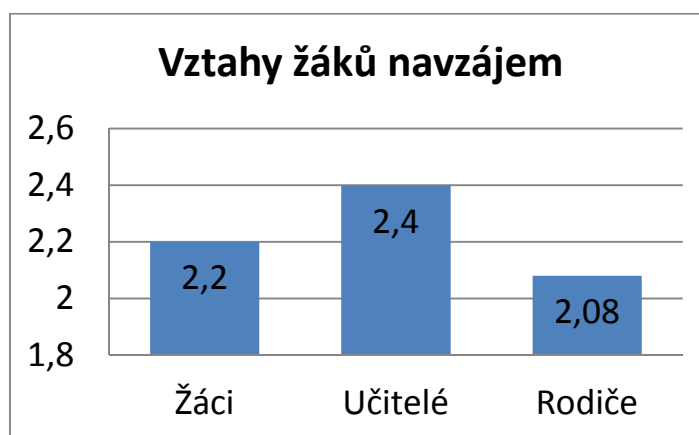
Graf č. 173 – Odbornost učitelů (srovnání)

K odbornosti učitelů, která zahrnuje jak předmětové, tak i pedagogicko-didaktické znalosti a dovednosti, se kladně vyjádřili rodiče, učitelé i žáci. Nejspokojenější jsou již tradičně rodiče. Viditelný rozdíl je mezi žáky a rodiči. ($|Ž-U| = 0,34$, $|Ž-R| = 0,53$, $|U-R| = 0,19$).

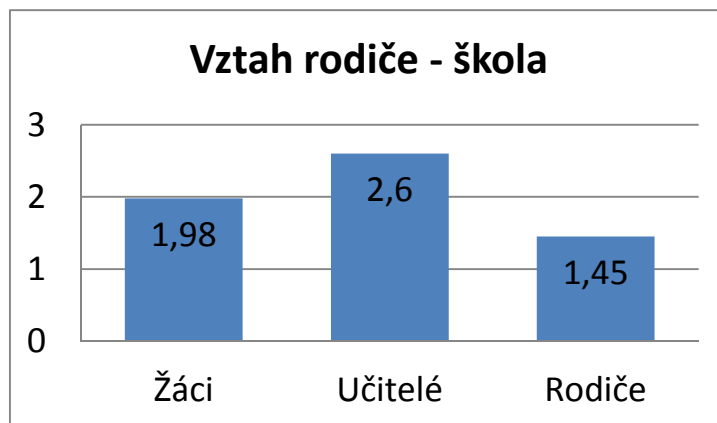
Graf č. 174 – Vztah učitel-žák (srovnání)

Hodnocení vzájemného vztahu učitelů a žáků není u cílových skupin jednotné. Rodiče jej vnímají poměrně pozitivně, učitelé a žáci negativně, přičemž rozdíly mezi učiteli a žáky jsou minimální. Největší rozdíly jsou mezi žáky a rodiči, velmi výrazný rozdíl byl shledán mezi učiteli a rodiči. ($|\text{Ž-U}| = 0,06$, $|\text{Ž-R}| = 0,67$, $|\text{U-R}| = 0,61$).

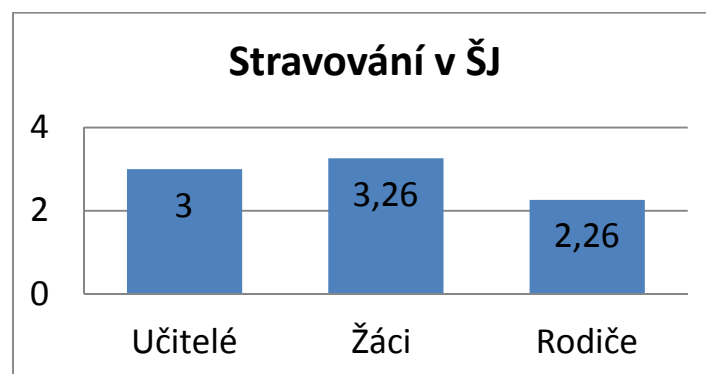
Graf č. 175 – Vztahy žáků navzájem (srovnání)

Všechny tři dotazované skupiny jako slabou stránku vnímají vztahy žáků navzájem. V zásadě se tyto skupiny shodnou i na intenzitě tohoto problému. Mírně kritičtější pohled mají učitelé. ($|\text{Ž-U}| = -0,2$, $|\text{Ž-R}| = 0,12$, $|\text{U-R}| = 0,32$.)

Graf č. 176 – Vztah rodiče-škola (srovnání)

Zajímavé výsledky nabízí schéma znázorňující vzájemné vztahy rodiny a školy. Žáci a zejména rodiče je hodnotí kladně, učitelé negativně. Vysoký rozdíl registrujeme v porovnání učitelů a rodičů a výrazné rozpory jsou také mezi učitely-žáky a žáky-rodiči. ($|\check{Z}-U| = 0,62$, $|\check{Z}-R| = 0,53$, $|U-R| = 1,15$).

Graf č. 177 – Stravování v ŠJ

Vyjádření všech tří cílových skupin ke stravování ve školní jídelně vyznělo velmi negativně. Nejkritičtěji se vyjádřili žáci a učitelé. Kritickou hodnotu překročilo porovnání názorů žáků a rodičů a učitelů a rodičů. ($|\check{Z}-R| = 1$, $|U-R| = 0,74$, $|\check{Z}-U| = 0,26$).

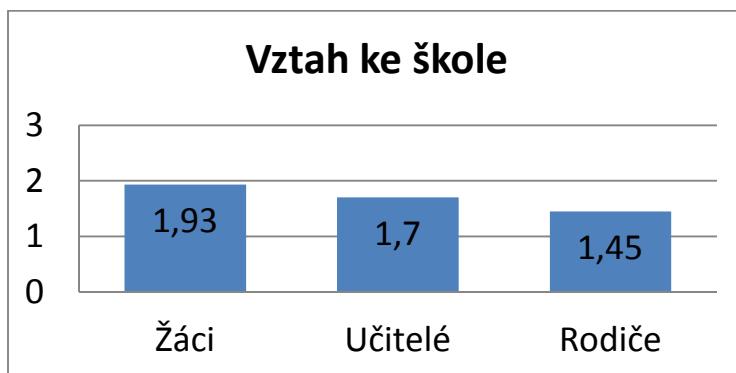
2. 4. 5 POROVNÁNÍ ODPOVĚDÍ NA VYBRANÉ POLOŽKY

- Vztah ke škole

Žáci: Jsem rád/a, že chodím do této školy.

Učitelé: Jsem ráda, že pracuji na této škole.

Rodiče: Jsem rád/a, že moje dítě chodí do této školy.

Graf č. 178 – Vztah ke škole (srovnání)

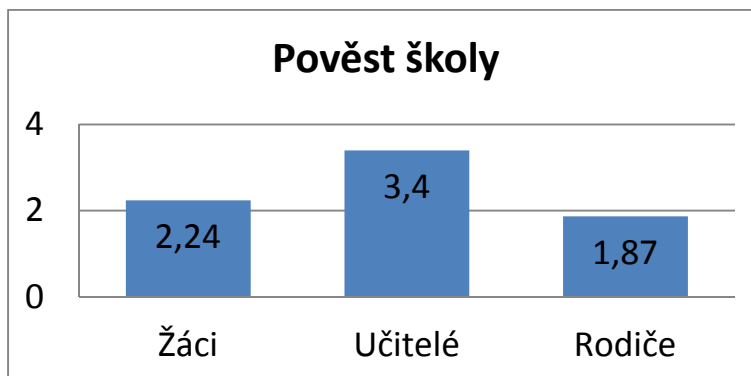
Největší oblibu ke škole vyjádřili rodiče, dále učitelé a nejmenší intenzita kladného vztahu vyplývá z odpovědí žáků. Vztah ke škole je rozdílně hodnocený pouze mezi žáky a rodiči. ($|Ž-U| = 0,23$, $|Ž-R| = 0,48$, $|U-R| = 0,25$).

- Pověst školy

Žáci: Myslím si, že naše škola má ve srovnání s ostatními školami v okolí dobré jméno.

Učitelé: Myslím si, že naše škola má ve srovnání s ostatními školami v okolí dobré jméno.

Rodiče: Myslím si, že tato škola má ve srovnání s ostatními školami v okolí dobré jméno.

Graf č. 179 – Pověst školy (srovnání)

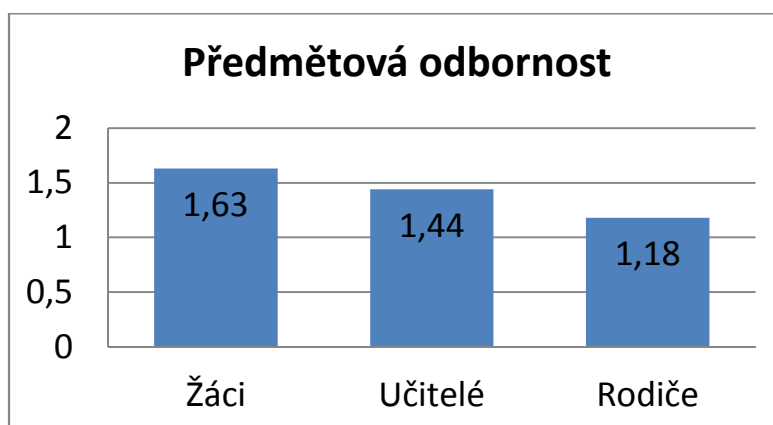
Velmi zajímavým zjištěním je to, že nejhůře registrují pověst školy učitelé, a to jako výrazně negativní. Výhrady k pověsti mají také žáci, ale rodiče ji vnímají pozitivně. Vysoce odlišné je vnímání pověsti školy mezi učiteli a rodiči a žáky a učiteli. ($|\check{Z}-U| = 1,16$, $|\check{Z}-R| = 0,37$, $|U-R| = 1,53$).

- Odbornost učitelů

Žáci: Všichni učitelé mají přehled o tom, co učí.

Učitelé: Slýchávám od žáků, že někteří učitelé nejsou schopni odpovědět na jejich otázky, které se týkají učiva.

Rodiče: Myslím si, že většina učitelů mého dítěte má přehled v tom, co učí.

Graf č. 180 – Předmětová odbornost učitelů (srovnání)

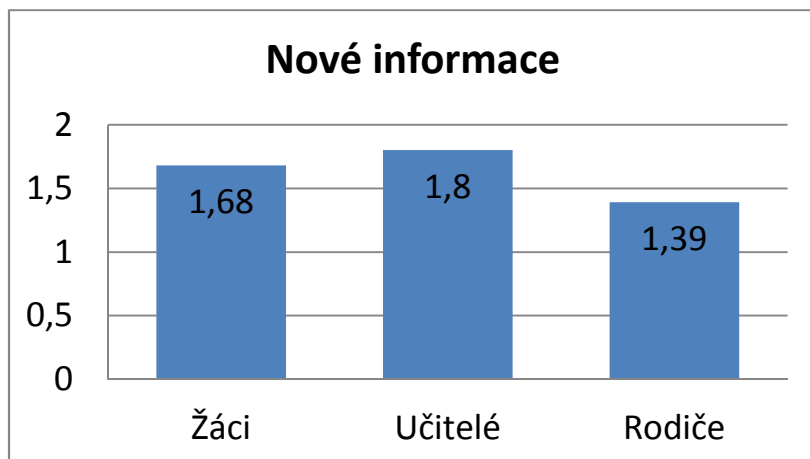
Všechny cílové skupiny reagovali v zásadě kladně. Nejlépe oborovou odbornost učitelů školy hodnotí rodiče, učitelé za své kolegy a dobrý koeficient je i v rámci hodnocení žáků. Dostatečně velký rozdíl je pouze mezi žáky a rodiči. ($|\check{Z}-U| = 0,19$, $|\check{Z}-R| = 0,45$, $|U-R| = 0,26$).

- Nové informace

Žáci: Ve škole mám možnost objevovat nové informace.

Učitelé: Ve škole mají žáci možnost objevovat nové věci.

Rodiče: Myslím si, že moje dítě má možnost ve škole objevovat nové informace.

Graf č. 181 – Nové informace (srovnání)

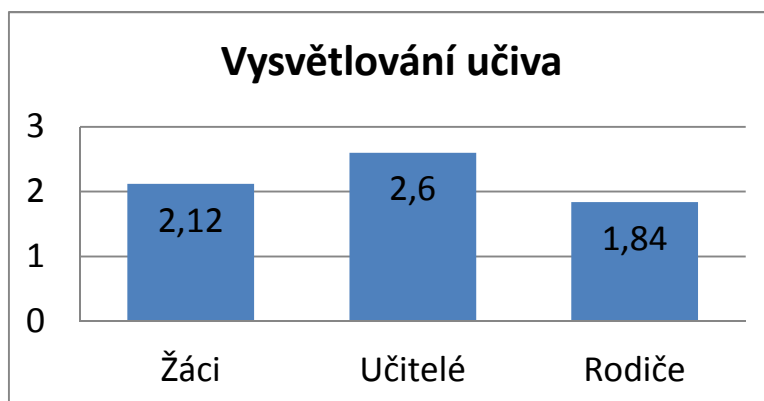
Žáci, učitelé i rodiče si uvědomují, že ve škole mohou objevovat nové věci, přičemž příliš velké rozdíly mezi dotazovanými skupinami nejsou. Rodiče byli opět nejvíce pozitivní. Nesrovnalosti v hodnocení jsou významné jen mezi učiteli a rodiči. ($|\check{Z}-U| = 0,12$, $|\check{Z}-R| = 0,29$, $|U-R| = 0,41$).

- Vysvětlování učiva

Žáci: Učitelé mi špatně vysvětlují učivo.

Učitelé: Nedaří se mi při vyučování k žákům přistupovat individuálně.

Rodiče: Pokud mé dítě něčemu nerozumí, většina učitelů se mu to snaží znovu vysvětlit.

Graf č. 182 – Vysvětlování učiva (srovnání)

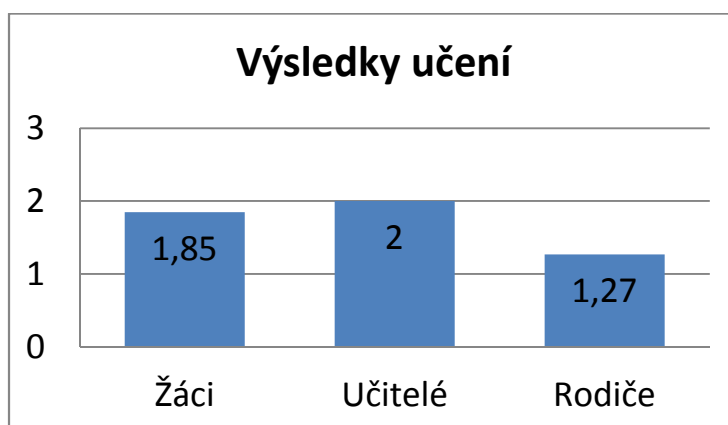
Rodiče žáků jsou s přístupem učitelů k vysvětlování učiva jejich dětem většinou spokojeni. Mírně nespokojeně se vyjádřili žáci, ale překvapujícím je sebekritický názor učitelů. Vysoké rozdíly byly zaznamenány mezi skupinou učitelů a skupinou rodičů, dále u žáků v porovnání s učiteli. ($|\check{Z}-U| = -0,48$, $|\check{Z}-R| = 0,28$, $|U-R| = 0,76$).

- Výsledky učení

Žáci: V hodinách se hodně naučím.

Učitelé: Jsem spokojený/á s tím, co se žáci v mých hodinách naučí.

Rodiče: Mám radost z toho, co se dítě při vyučování naučilo.

Graf č. 183 – Výsledky učení (srovnání)

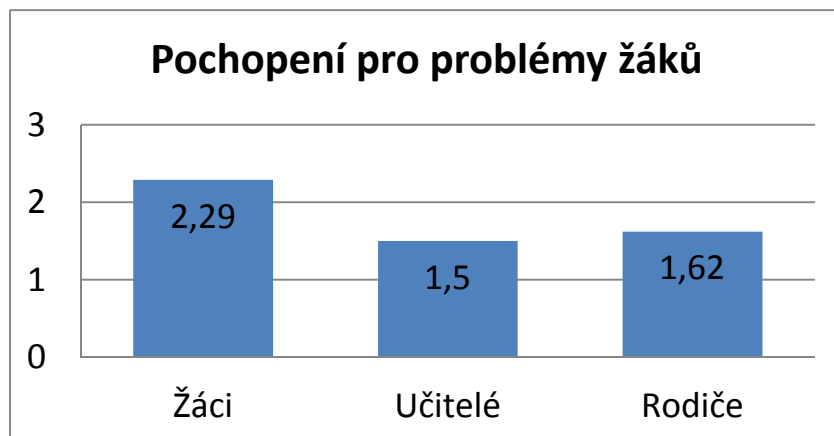
Co se týká postojů k výsledkům učení, výrazně spokojeni jsou rodiče. V zásadě pozitivně se vyjádřili žáci. Učitelé by však měli ještě větší očekávání. Také zde sledujeme velké rozdíly mezi učiteli a rodiči a žáky a rodiči. ($|Ž-U| = 0,15$, $|Ž-R| = 0,58$, $|U-R| = 0,73$).

- Pochopení pro problémy žáků

Žáci: Všichni učitelé mají pochopení pro moje problémy.

Učitelé: K problémům žáků se snažím přistupovat s porozuměním.

Rodiče: Učitelé mají pochopení pro problémy mého dítěte.

Graf č. 184 – Pochopení pro žáky (srovnání)

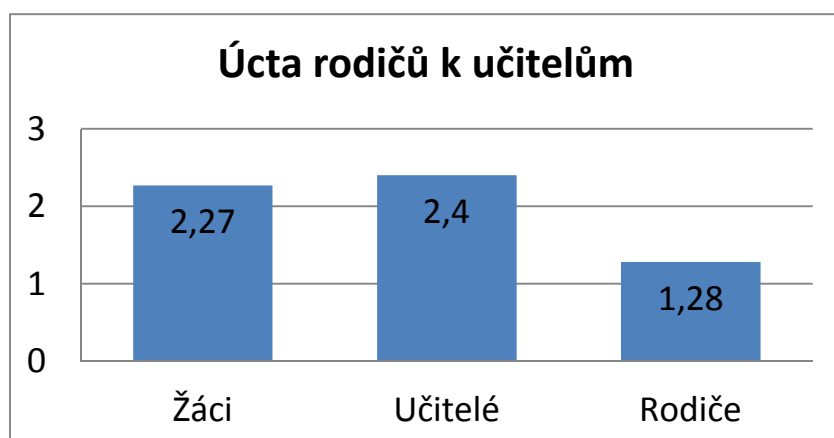
Rodiče a učitelé se téměř shodli na tom, že učitelé mají pro problémy žáků pochopení. Žáci si však připadají svými učiteli pochopeni nedostatečně, rozdíly v hodnocení jsou výrazné. Nejednotní jsou také žáci a jejich rodiče. ($|Ž-U| = 0,79$, $|Ž-R| = 0,67$, $|U-R| = 0,12$).

- Úcta rodičů k učitelům

Žáci: Rodiče si neváží učitelů naší školy.

Učitelé: Mnoho rodičů mě uráží.

Rodiče: Většiny učitelů svého dítěte si vážím.

Graf č. 185 – Úcta rodičů k učitelům (srovnání)

Rodiče poměrně jednoznačně vyjádřili, že si učitelů svých žáků vážím. Žáci se však s tímto tvrzením rodičů příliš neztotožňují a učitelé projevy neúcty ze strany rodičů

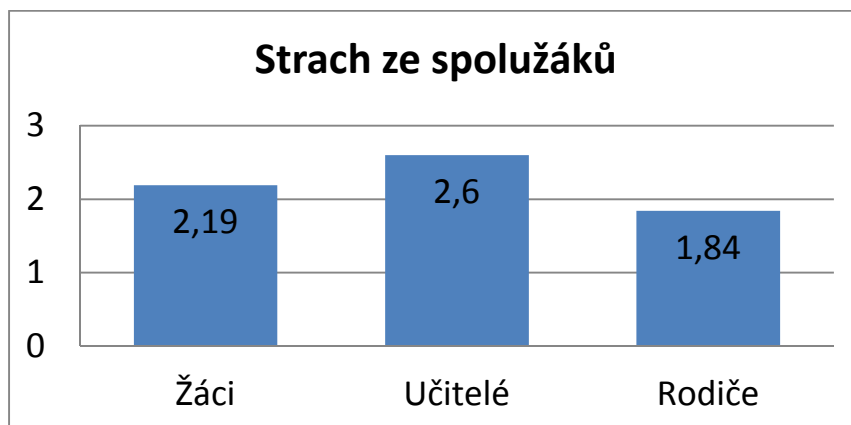
pocitují nejvýrazněji, zde byl shledán největší rozdíl. ($|\check{Z}-U| = 0,13$, $|\check{Z}-R| = 0,99$, $|U-R| = 1,12$).

- Strach ze spolužáků

Žáci: Mám strach z některých spolužáků.

Učitelé: Žáci se bojí některých spolužáků.

Rodiče: Mé dítě má strach z některých spolužáků.

Graf č. 186 – Strach ze spolužáků (srovnání)

Jako poslední významově shodnou dotazníkovou položku uvádíme strach ze spolužáků. Rodiče jej hodnotí jako vyskytující se, ale stále v menší míře, tzn. pozitivní polaritě. Žáci to za častější fenomén považují, ale jako výrazný problém školy to vnímají především učitelé. Největší rozdíl byl shledán mezi učiteli a rodiči, znatelný je také při porovnání žáků a učitelů. ($|\check{Z}-U| = 0,41$, $|\check{Z}-R| = 0,35$, $|U-R| = 0,76$).

- Shrnutí

Mezi žáky a učiteli v zásadě panovala shoda v názorech na celkové vnímání školního klimatu, na odbornost učitelů, na vzájemný vztah učitel-žák, na vztahy žáků navzájem a na stravování ve školní jídelně. Učitelé a rodiče se shodují v hodnocení školního prostředí a vztahů žáků navzájem. Žáci a rodiče mají obdobné názory především na vztahy žáků navzájem.

Mírné názorové rozdíly evidujeme mezi žáky a učiteli v posuzování školního prostředí a mezi žáky a rodiči ohledně celkového vnímání školního klimatu, školního prostředí,

odbornosti učitelů a vztahů rodičů a školy. Učitelé a rodiče se mírně neshodují v celkovém vnímání školního klimatu.

- Středně velké názorové rozdíly registrujeme u učitelů a žáků při hodnocení vztahu rodičů ke škole, přičemž rodiče jej hodnotí podstatně pozitivněji.
- Žáci a rodiče se neshodují v hodnocení vztahu učitel-žák. Rodiče se vyjadřovali kladně, žáci spíše neutrálně.
- Učitelé a rodiče odlišně vnímají vztah učitel-žák a stravování ve školní jídelně. Rodiče mají kladný názor učitelé negativní.
- Vysoké názorové rozdíly panují mezi učiteli a rodiči ohledně vztahu rodičů a školy a mezi žáky a rodiči se jedná o rozpor v názorech na stravování ve školní jídelně. V obou případech je postoj rodičů výrazně pozitivnější.

Co se týká významově shodných položek, shoda mezi žáky a učiteli panuje v případě hodnocení vztahu ke škole, předmětové/oborové odbornosti učitelů, možnostech objevovat nové informace, spokojenosti s výsledky učení a úcty rodičů k učitelům. Žáci a rodiče se shodují v názorech na pověst školy, možnosti objevovat nové informace, vysvětlování učiva a strach ze spolužáků. Učitelé a rodiče mají obdobný pohled na vztah ke škole, předmětovou odbornost učitelů a pochopení pro problémy žáků.

- Nejvýraznější rozdíly byli zaznamenány v postojích učitelů a žáků k pověsti školy, kterou vnímají negativněji učitelé, a k pochopení pro problémy žáků, což z pohledu učitelů vyznívá velmi pozitivně.
- Žáci a rodiče výrazně odlišně hodnotí úctu rodičů k učitelům a pochopení pro problémy žáků, přičemž u obojího je postoj rodičů znatelně pozitivnější.
- Učitelé a rodiče se neshodují především ve vnímání úcty rodičů k učitelům, způsobu vysvětlování učiva, spokojenosti s výsledky učení a strachu ze spolužáků. Ve všech případech se rodiče vyjadřovali pozitivněji než učitelé.

3 ZÁVĚR

Diplomová práce se zabývá percepcí školního klimatu. Jejím cílem je zmapovat klima vybrané školy z pohledu žáků, učitelů a rodičů. Diplomová práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. V rámci teoretických východisek jsou charakterizovány klima školy, klima školní třídy a klima učitelského sboru. Následující části jsou věnovány jednotlivým aktérům, školního klimatu, jako jsou žáci, učitelé a rodiče. Teoretickou část uzavírají kapitoly, které se zaměřují na zkoumání a hodnocení školního klimatu a na současné výzkumy.

V praktické části je realizováno výzkumné šetření na základní škole, ve kterém je porovnávána shoda a rozdílnost v hodnocení školního klimatu žáky, učiteli a rodiči.

Na základě studia odborné literatury byly stanoveny následující předpoklady:

- Percepce a hodnocení školního klimatu je u žáků, učitelů a rodičů odlišná.
- Nejhůře klima školy hodnotí žáci.
- Nejlépe klima školy hodnotí učitelé.
- Rozdíly ve vnímání žáky, učiteli a rodiči se vyskytují ve všech sledovaných složkách školního klimatu.

Do výzkumného souboru bylo zahrnuto celkem 473 osob, z toho 261 žáků, 18 učitelů a 194 rodičů. Pro sběr dat byla použita evaluační metodika Grecmanové, Dopity, Vaštatkové a Skopalové, která zahrnuje tři dotazníky komplexně mapující základní oblasti školního klimatu: dotazník pro žáky, dotazník pro učitele, dotazník pro rodiče. Data byla vyhodnocována dle příručky nástroje a prezentována v podobě realitní četností a průměrných vážených skóre.

Na základě provedených analýz docházíme k následujícím závěrům.

Celkově nejlépe bylo všemi cílovými skupinami hodnoceno školní prostředí, odbornost učitelů a vzájemné vztahy učitelů a žáků. Negativně je vnímána úroveň stravování, kvalita vrstevnických vztahů a vztahů školy a rodičů žáků.

Předpoklad, že „*percepce a hodnocení školního klimatu je u žáků, učitelů a rodičů odlišná*“, se potvrdil jen ve vztazích žáci-rodiče a učitelé-rodiče, kde rozdíl průměrného váženého skóre přesáhl stanovenou kritickou hodnotu. Žáci a učitelé

vnímají celkové školní klima v zásadě shodně, a to mírně negativně. Z pohledu rodičů je však celkové klima školy, kterou jejich dítě navštěvuje, pozitivní.

Odhad, že „*nejhůře klima školy vnímají žáci*“, nelze považovat za prokázaný, neboť rozdíly v celkovém hodnocení školního klimatu z pohledu žáků a učitelů jsou minimální.

Z výše uvedeného důvodu nedošlo ani k potvrzení předpokladu č. 3, tzn., že „*nejlépe klima školy hodnotí učitelé*“.

Ani poslední předpoklad, „*Rozdíly ve vnímání žáky, učiteli a rodiči se vyskytují ve všech sledovaných složkách školního klimatu*“, se bezezbytku nepotvrdil, neboť na oblasti vztahů žáků navzájem se shodli všichni hodnotitelé. Ve všech dalších sledovaných oblastech se sice určité rozpory vyskytovaly, ale většinou se netýkaly všech tří skupin posuzovatelů.

Mezi žáky a učiteli v zásadě panovala shoda v názorech na celkové vnímání školního klimatu, na odbornost učitelů, na vzájemný vztah učitel-žák, na vztahy žáků navzájem a na stravování ve školní jídelně. Učitelé a rodiče se shodují v hodnocení školního prostředí a vztahů žáků navzájem. Žáci a rodiče mají obdobné názory především na vztahy žáků navzájem.

Mírné názorové rozdíly evidujeme mezi žáky a učiteli v posuzování školního prostředí a mezi žáky a rodiči ohledně celkového vnímání školního klimatu, školního prostředí, odbornosti učitelů a vztahů rodičů a školy. Učitelé a rodiče se mírně neshodují v celkovém vnímání školního klimatu.

Středně velké názorové rozdíly registrujeme u učitelů a žáků při hodnocení vztahu rodičů ke škole, přičemž rodiče jej hodnotí podstatně pozitivněji. Žáci a rodiče se neshodují v hodnocení vztahu učitel-žák. Rodiče se vyjadřovali kladně, žáci spíše neutrálně. Učitelé a rodiče odlišně vnímají vztah učitel-žák a stravování ve školní jídelně. Rodiče mají kladný názor učitelé negativní.

Velké názorové rozdíly panují mezi učiteli a rodiči ohledně vztahu rodičů a školy a mezi žáky a rodiči se jedná o rozpor v názorech na stravování ve školní jídelně. V obou případech je postoj rodičů výrazně pozitivnější.

SEZNAM LITERATURY

- ANDERSON, Robert, GREENE, Myrna, LOEWEN, Pamela. Relationships among teachers' and students' thinking skills, sense of efficacy, and student achievement. *Alberta Journal of Educational Research*, 34, 1988, 148-165.
- BENDL, Stanislav. *Školní kázeň: metody a strategie*. ISV nakladatelství, 2001. ISBN 80-85866-80-3.
- ČAPEK, Robert. *Třídní klima a školní klima*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80 247-2742-4.
- GRECMANOVÁ, Helena. Klima školy v německé pedagogické literatuře. In *Psychosociální klima školy I*. Brno, 2003. ISBN 80-86633-13-6.
- GRECMANOVÁ, Helena. *Klima školy*. Olomouc: Hanex, 2008. ISBN 978-80-7409-010-3.
- GRECMANOVÁ, Helena, DOPITA, Miroslav, POLÁCHOVÁ VAŠŤATKOVÁ, Jana, SKOPALOVÁ, Jitka. *Klima školy. Soubor dotazníků pro učitele, žáky a rodiče*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2012. ISBN 978-80-87063-80-4.
- HELUS, Zdeněk, PIŤHA, Petr. *Návrh pojetí obecné školy*. Praha: Portál, 1993. ISBN 80-852-8296-8.
- HAVLÍNOVÁ, Miluše, KOLÁŘ, Michal. *Sociální klima v prostředí základních škol ČR*. Praha: MŠMT ČR, 2001.
- HAVLÍNOVÁ, Miluše, SCHNEIDROVÁ, Dagmar, TOMÁŠEK, Ladislav. Školy s různou kvalitou sociálních podmínek ke školní práci a psychologické indikátory rizika stresu u žáků. *Pedagogika*, 1998, 396-407.
- JEŽEK, Stanislav. Možnosti konceptualizace školního klimatu. In *Psychosociální klima školy I*. Brno: MSD, 2003. ISBN 80-86633-13-6.
- JEŽEK, Stanislav. Vývoj metodiky pro diagnostiku psychosociálního klimatu školy. In *Psychosociální klima školy II*. Brno: MSD, 2004. ISBN 80-86633-45-4.
- KAŠPÁRKOVÁ, Jana. (2007). *Výzkumný nástroj pro evaluaci školního klimatu*. Olomouc: UP, 2007. ISBN 978-80-244-1852-0.
- KOŤÁTKOVÁ, Soňa. (2006). Učitelé vytvářejí školní klima. *Informatorium 3-8*, 13(3), 2006, 8-9.
- KLUSÁK, Miroslav. Vědět, jak zacházet s klimatem ve třídě. *Pedagogika*, 44(1), 1994, 61-67.
- KRAUS, Bedřich. Škola jako sociální instituce na konci 20. století. *Pedagogická orientace*, 12–13, 1994, 75-79.
- LAŠEK, Jan. Prvé zkušenosti s meráním klímy v škole a v učitelském sbore. *Pedagogická revue* 47, 1995, 43-49.
- LAŠEK, Jan. *Sociálně psychologické klima školních tříd a školy*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2001. ISBN 80-7041-088-4.
- LAŠEK, Jan. *Sociálně psychologické klima školních tříd a školy*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2007, ISBN 978-80-7041-980-9.
- LAŠEK, Jan, WIESENBERGOVÁ, Šárka. Prospective teachers' attitudes to their profession. *The New Educational Review*, 2007, 13.3-4, 129-138.

- MAREŠ, Jiří. Zamyšlení nad pojmem klima školy. In *Psychosociální klima školy I*. Brno: MSD, 2003. ISBN 80-86633-13-6.
- MAREŠ, JIŘÍ., LAŠEK, Jan. Známe sociální klima ve výuce? *Výchova a vzdělávání*, 1(4), 1990, 173-176.30.
- MAREŠ, Jiří. *Sociální klima školní třídy*. Praha: Asociace školní psychologie ČR a SR, Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR, 1998.
- MAREŠ, Jiří. Sociální klima školy. In ČÁP, J., MAREŠ, Jiří. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-463- X.
- MAREŠ, Jiří. Intervence ovlivňující psychosociální klima školy. In *Psychosociální klima školy III*. Brno: MSD, 2005. ISBN 80-86633-45-4.
- MAREŠ, Jiří. Diagnostika sociálního klimatu školy. In *Psychosociální klima školy I*. Brno: MSD, 2003. ISBN 80-86633-13-6.
- MAREŠ, Jiří. Přehled kvantitativních metod pro diagnostiku psychosociálního klimatu školy II. In *Psychosociální klima školy III*. Brno: MSD, 2005. ISBN 80-86633-45-4.
- MAREŠ, Jiří, JEŽEK, Stanislav. Kvalitativní metody pro diagnostiku psychosociálního klimatu školy. *Pedagogická revue*, 58(1), 2006, 30-45.
- MAREŠ, Jiří, JEŽEK, Stanislav. *Klima školní třídy. Dotazník pro žáky*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2012. ISBN: 978-80-87063-79-8.
- MAREŠ, Jiří. *Pedagogická psychologie*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0174-8.
- OSWALD, Friedrich et al. *Schulklima. Die Wirkungen der persönlichen Beziehungen in der Schule*. Wien: Universitätsverlag, 1989.
- PROKOP, Jiří. *Škola jako sociální útvar*. Praha: PF UK, 1996. ISBN 80-86039-01-3.
- PRŮCHA, Jan. Učitel: současné poznatky o profesi. *Praha: Portál*, 2002. ISBN 80-7178-621-7.
- PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška, MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8
- SVĚTLÍK, Jaroslav. *Marketing školy*. Zlín: Ekka, 1996. ISBN 80-902200-8-8.
- THAPA, Amrit, et al. A review of school climate research. *Review of Educational Research*, 2013, 83.3: 357-385.
- URBÁNEK, Petr, CHVÁL, Martin. *Klima učitelského sboru. Dotazník pro učitele*, Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2012. ISBN 978-80-87063-59-0.

RESUMÉ

Diplomová práce se zabývá percepcí školního klimatu. Jejím cílem je zmapovat klima vybrané školy z pohledu žáků, učitelů a rodičů. Diplomová práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. V rámci teoretických východisek jsou charakterizovány klima školy, klima školní třídy a klima učitelského sboru. Následující části jsou věnovány jednotlivým aktérům, školního klimatu, jako jsou žáci, učitelé a rodiče. Teoretickou část uzavírají kapitoly, které se zaměřují na zkoumání a hodnocení školního klimatu a na současné výzkumy.

V praktické části je realizováno výzkumné šetření na základní škole, ve kterém je porovnávána shoda a rozdílnost v hodnocení školního klimatu žáky, učiteli a rodiči.

SUMMARY

The thesis deals with perceptions of school climate. Its aim is to map the climate of our schools from the perspective of students, teachers and parents. The thesis is divided into theoretical and practical parts. Within the theoretical bases are characterized by a school climate and the climate in the classroom and teaching staff. The following sections are devoted to individual actors of school climate, such as students, teachers and parents. The final chapters of theoretical part focus on the evaluation of school climate and current research. In the practical part is realized survey in elementary school, which is compared to consensus and divergence in the assessment of school climate by pupils, teachers and parents.

PŘÍLOHY

Dotazník pro žáky

Když se řekne škola Vybaví se prostředí, které velmi dobře znáš. Také tvoje informace mohou přispět ke zjištění případných nedostatků a ke zlepšení života ve škole. Zamysli se nad uvedenými tvrzeními, která souvisejí s tvou školou a s tím, co se v ní děje. Posuzuj celou svoji školu, všechny svoje učitele i spolužáky, které znáš. Přemýšlej, jak to vnímáš ty. Zvaž a rozhodni se, zda s určitým názorem nebo situací můžeš rozhodně souhlasit, spíše souhlasit, spíše nesouhlasit anebo rozhodně nesouhlasit.

Zakřížkuj příslušné políčko. Je důležité, aby ses vyjádřil/a na každém řádku. Veškeré dotazování je anonymní. Vyplňování dotazníku trvá přibližně 20 minut.

Tvrzení	Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím
1) Budova školy je v dobrém stavu.	1	2	3	4
2) V prostorách školy se špatně orientuji.	4	3	2	1
3) Líbí se mi výzdoba školy.	1	2	3	4
4) Prostory školy na mě působí stísněně.	4	3	2	1
5) Okolí školy se mi zdá upravené.	1	2	3	4
6) Ve škole je vždy uklizeno.	1	2	3	4
7) Nevyhovuje mi prostor k ukládání vlastních věcí ve škole.	4	3	2	1
8) Stav hygienických zařízení (WC, sprchy, umývárny, ...) je vyhovující.	1	2	3	4
9) Jsem spokojen s nábytkem naší školy (s lavicemi, židlemi, ...).	1	2	3	4
10) Ve škole využívám při vyučování mnoho pomůcek (např. počítače, ...).	1	2	3	4
11) Jsem spokojen s vybavením naší tělocvičny.	1	2	3	4
12) Jídlo ve školní jídelně mi vždy chutná.	1	2	3	4
13) Všichni učitelé mají pochopení pro moje problémy.	1	2	3	4
14) Myslím si, že učitelé nadřezují některým spolužákům.	4	3	2	1
15) Učitelé dodržují vše, co nám slíbí.	1	2	3	4
16) Někteří učitelé připravují žáky na různé soutěže.	1	2	3	4
17) Někteří učitelé pro nás připravují školní projekty.	1	2	3	4
18) Učitelé mi špatně vysvětlují učivo.	4	3	2	1
19) Všichni učitelé vyžadují, abychom v hodině spolupracovali.	1	2	3	4

20) Všichni učitelé mají přehled o tom, co učí.	1	2	3	4
21) Při vyučování se vždy nudím.	4	3	2	1
22) Zapojuji se do různých akcí školy.	1	2	3	4
23) Jsem pyšný na své školní úspěchy.	1	2	3	4
24) Rodiče se často ptají na mé výsledky ve škole.	1	2	3	4
25) Rodiče nechodí na třídní schůzky.	4	3	2	1
26) Rodiče si neváží učitelů naší školy.	4	3	2	1
27) Ve škole mám spolužáka, kterému se můžu s čímkoliv svěřit.	1	2	3	4
28) Na všechny spolužáky se můžu spolehnout.	1	2	3	4
29) Se spolužáky se navzájem uznáváme.	1	2	3	4
30) Před spolužáky můžu přiznat každou svoji chybu.	1	2	3	4
31) Mám strach z některých spolužáků.	4	3	2	1
32) Myslím si, že nás učitelé respektují.	1	2	3	4
33) Bojím se některých učitelů.	4	3	2	1
34) Půjčujeme si sešity na dopsání učiva.	1	2	3	4
35) Když potřebuji, tak mi spolužáci poradí.	1	2	3	4
36) Učitelé mi pomáhají při řešení problémů ve škole.	1	2	3	4
37) U učitelů můžu hledat pomoc při řešení problémů spojených s učením.	1	2	3	4
38) U učitelů můžu hledat pomoc při řešení osobních problémů.	1	2	3	4
39) V hodinách se hodně naučím.	1	2	3	4
40) Ve škole se snažím podávat co nejlepší výkony.	1	2	3	4
41) Učitelé oceňují jen mé znalosti, ale ne moji snahu.	4	3	2	1
42) Učitelé učí jednotvárně.	4	3	2	1
43) Ve vyučování se můžu zapojit do diskuze.	1	2	3	4
44) Myslím si, že nás učitelé vedou k samostatnosti.	1	2	3	4
45) Ve škole mám možnost ukázat, co umím.	1	2	3	4
46) Ve škole mám možnost objevovat nové informace.	1	2	3	4
48) Za nedodržení školního řádu jsou žáci přiměřeně trestáni.	1	2	3	4

49) Všichni učitelé nám říkají, co od nás očekávají.	1	2	3	4
50) Jsem rád/ráda, že chodím do této školy.	1	2	3	4
51) Myslím si, že akce školy jsou důležitou součástí jejího života.	1	2	3	4
52) Myslím si, že naše škola má ve srovnání s ostatními školami v okolí dobré jméno.	1	2	3	4
53) Jsi	Chlapec			1
	Dívka			2

Děkujeme za čas, který jsi věnoval/a vyplnění dotazníku.

Chceš-li něco dodat k tématu dotazníku nebo k uvedeným tvrzením, tak tady je prostor pro tvé sdělení:

Dotazník pro učitele

Škola je prostředí, které všichni znáte jako bývalí žáci a dnes i jako učitelé. Vaše informace mohou přispět ke zjištění případných nedostatků a ke zlepšení života ve škole. Zamyslete se nad uvedenými tvrzeními, která souvisejí se školou, kde pracujete. Posuzujte celou školu, všechny učitele i žáky, které vyučujete. Zvažte a rozhodněte se, zda s určitým názorem nebo situací můžete rozhodně souhlasit, spíše souhlasit, spíše nesouhlasit nebo rozhodně nesouhlasit.

Zakřížkujte příslušné políčko. Je důležité, abyste se vyjádřil/a ke každému tvrzení. Vyplňte prosím také údaje na konci dotazníku. Zde zakřížkujte příslušnou číslici. Veškeré dotazování je anonymní. Vyplňování dotazníku trvá přibližně 15 minut.

Tvrzení	Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím
1) Budova školy se mi líbí.	1	2	3	4
2) Líbí se mi výzdoba školy.	1	2	3	4
3) Vyhovuje mi moje pracovní zázemí ve škole (stůl, židle....).	1	2	3	4
4) Ve škole je nedostatek specializovaných učeben.	4	3	2	1
5) Ve škole je vždy uklizeno.	1	2	3	4
6) Stav hygienických zařízení (WC, sprchy, umývárny, ...) je vyhovující.	1	2	3	4
7) Mám k dispozici dostatek pomůcek pro vyučování.	1	2	3	4
8) V učebnách, v nichž učím, jsem spokojen s didaktickou technikou.	1	2	3	4
9) Škola disponuje řadou dostupných informačních zdrojů pro výuku (knihy, časopisy ...)	1	2	3	4
10) Se stravou ve školní jídelně jsem spokojen.	1	2	3	4
11) Vybavení sborovny je funkční.	1	2	3	4
12) Slýchávám od žáků, že někteří učitelé nejsou schopni odpovědět na jejich otázky, které se týkají učiva.	4	3	2	1
13) Nedaří se mi k žákům přistupovat individuálně.	4	3	2	1
14) K problémům žáků se snažím přistupovat s porozuměním.	1	2	3	4
15) Myslím si, že řada mých kolegů chce ze školy odejít.	4	3	2	1
16) Mezi učiteli nejsou velké konflikty.	1	2	3	4
17) Rodiče mě často kontaktují, aby se zeptali na školní výsledky svých dětí.	1	2	3	4
18) Mnoho rodičů mě uráží.	4	3	2	1
19) Komunikace mezi vedením školy a učiteli je bezproblémová.	1	2	3	4

20) Myslím si, že moje práce ve škole je dostatečně finančně ohodnocena.	1	2	3	4
21) Vedení školy mě již několikrát zklamalo svým postojem k záležitostem týkajícím se učitelů.	4	3	2	1
22) Ve škole je někdo, komu se mohu svěřit.	1	2	3	4
23) Žáci naší školy si nejsou ochotni vzájemně pomáhat.	4	3	2	1
24) Na většinu svých žáků se mohu spolehnout.	1	2	3	4
25) Mám strach z některých žáků naší školy.	4	3	2	1
26) Mezi kolegy mám několik velmi dobrých přátel.	1	2	3	4
27) Bojím se některých kolegů ve škole.	4	3	2	1
28) Žáci se bojí některých spolužáků.	4	3	2	1
29) Žáci mi někdy pomáhají s přípravou výuky.	1	2	3	4
30) Jsem spokojený s tím, co se žáci v mých hodinách naučí.	1	2	3	4
31) Oceňuji snahu svých žáků podávat ve škole co nejlepší výkony.	1	2	3	4
32) Někteří kolegové mě svými požadavky omezují.	4	3	2	1
33) V naší škole mohu plně uplatnit svůj potenciál nad rámec výuky.	1	2	3	4
34) V naší škole se nic zajímavého neděje.	4	3	2	1
35) Ve škole mají žáci možnost objevovat nové věci.	1	2	3	4
36) Vedení školy podporuje, když učitelé uplatňují ve výuce různé inovace.	1	2	3	4
37) Zním plány školy do budoucna.	1	2	3	4
38) Všichni žáci dodržují pravidla ve škole.	1	2	3	4
39) Někteří učitelé pravidla nedodržují.	4	3	2	1
40) Za nedodržování pravidel jsou žáci přiměřeně potrestáni.	1	2	3	4
41) Můj rozvrh hodin mi každoročně vyhovuje.	1	2	3	4
42) Jsem rád/ráda, že pracuji na této škole.	1	2	3	4

43) Líbí se mi znak (logo) školy.	1	2	3	4
44) Myslím si, že naše škola má ve srovnání s ostatními školami v okolí dobré jméno.	1	2	3	4
45) Jste	Muž			1
	Žena			2
46) Jak dlouho pracujete na této škole	0-2 roky			1
	3-10 let			2
	11-18 let			3
	19-26 let			4
	27 a více let			5

Děkujeme za čas, který jste věnovali vyplnění dotazníku.

Chcete-li něco dodat k tématu dotazníku nebo k uvedeným tvrzením, tak tady je prostor pro vaše sdělení:

Dotazník pro rodiče

Škola je prostředí, které všichni znáte. Vaše informace mohou přispět ke zjištění případných nedostatků a ke zlepšení života ve škole. Zamyslete se tedy nad uvedenými tvrzeními, která souvisejí se školou, kam dochází Vaše dítě, v případě více dětí starší dítě. Posuzujte celou školu, všechny učitele i spolužáky svého dítěte. Zvažte a rozhodněte se, zda s určitým názorem nebo situací můžete rozhodně souhlasit, spíše souhlasit, spíše nesouhlasit nebo rozhodně nesouhlasit.

Zakřížkujte příslušné políčko. Je důležité, abyste se vyjádřil/a ke každému tvrzení. Vyplňte prosím také údaje na konci dotazníku. Zde zakřížkujte příslušnou číslici nebo dopište požadovaný údaj. Vyplňování dotazníku trvá přibližně 15 minut. Veškeré dotazování je anonymní.

Tvrzení	Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím
1) Líbí se mi výzdoba školy.	1	2	3	4
2) Líbí se mi výzdoba chodeb.	1	2	3	4
3) Ve škole je vždy uklizeno.	1	2	3	4
4) Stav hygienických zařízení (WC, sprchy, umývárny, ...) je vyhovující.	1	2	3	4
5) Vybavení školy (např. nábytkem,...) pokládám za vyhovující.	1	2	3	4
6) Mé dítě je spokojeno se stravou ve školní jídelně.	1	2	3	4
7) Myslím si, že většina učitelů mého dítěte má přehled v tom, co učí.	1	2	3	4
8) Pokud mé dítě něčemu nerozumí, většina učitelů se mu to snaží ještě jednou vysvětlit.	1	2	3	4
9) Mé dítě musí být často doučováno.	4	3	2	1
10) Učitelé organizují pro žáky různé zajímavé akce.	1	2	3	4
11) Domnívám se, že učitelé nepřipravují mé dítě do života.	4	3	2	1
12) Domnívám se, že učitelé nepřipravují mé dítě k přijímacím zkouškám.	4	3	2	1
13) Myslím si, že většina učitelů se snaží nikomu nenadržovat.	1	2	3	4
14) Učitelé mají pochopení pro problémy mého dítěte.	1	2	3	4
15) V některých předmětech se mému dítěti stále střídají učitelé.	4	3	2	1
16) Třídí učitelé mého dítěte se příliš často mění.	4	3	2	1
17) Myslím si, že moje dítě chodí rádo do školy.	1	2	3	4
18) Zdá se mi, že učení mé dítě příliš nezajímá.	4	3	2	1

19) Myslím si, že se mé dítě nechce zapojovat do různých akcí školy.	4	3	2	1
20) Myslím si, že mé dítě nepracuje ve škole na své maximum.	4	3	2	1
21) Většiny učitelů svého dítěte si vážím.	1	2	3	4
22) Myslím si, že ve vedení této školy jsou schopní lidé.	1	2	3	4
23) Na vedení školy oceňuji lidský přístup k mému dítěti.	1	2	3	4
24) Ze způsobu jednání s vedením školy mám dobrý pocit.	1	2	3	4
25) Mé dítě má strach z některých spolužáků.	4	3	2	1
26) Stále častěji se dovídám, že si žáci navzájem ubližují.	4	3	2	1
27) Mé dítě se bojí většiny učitelů.	4	3	2	1
28) Někteří učitelé se ke mně chovají nadřazeně.	4	3	2	1
29) Většina spolužáků je ochotna poradit mému dítěti.	1	2	3	4
30) Pokud je moje dítě nemocné, nosí mu spolužáci úkoly.	1	2	3	4
31) Když mé dítě chybí, ví od spolužáků, co se ve škole dělo.	1	2	3	4
32) Třídní učitel mě dostatečně informuje o mém dítěti.	1	2	3	4
33) Většina učitelů chce, aby mé dítě přemýšlelo.	1	2	3	4
34) Domnívám se, že moje dítě může zažít ve škole úspěch.	1	2	3	4
35) Mám radost z toho, co se dítě ve vyučování naučilo.	1	2	3	4
36) Myslím si, že se moje dcera/můj syn snaží podávat ve škole co nejlepší výkony.	1	2	3	4
37) Dítě chodí ze školy příliš unavené.	4	3	2	1
38) Ve škole může moje dítě říct svůj názor.	1	2	3	4
39) Ve škole má moje dítě možnost ukázat, co umí.	1	2	3	4
40) Myslím si, že moje dítě má ve škole možnost objevovat nové informace.	1	2	3	4
41) Víím, co se ve škole plánuje do budoucna.	1	2	3	4
42) Díky této škole má moje dítě představu, co může po jejím ukončení dělat.	1	2	3	4

43) Jsem rád/ráda, že moje dítě chodí do této školy.	1	2	3	4
44) Tuto školu mohu doporučit svým známým pro jejich děti.	1	2	3	4
45) Myslím si, že tato škola má ve srovnání s ostatními školami v okolí dobré jméno.	1	2	3	4
46) Jste	Muž			1
	Žena			2
47) Školu navštěvuje	1 naše dítě			1
	2 naše děti			2
	3 a více našich dětí			3
48) Vaše dítě (v případě více dětí starší) navštěvuje nyní třídu				

Děkujeme za čas, který jste věnovali vyplnění dotazníku.

Chcete-li něco dodat k tématu dotazníku nebo k uvedeným tvrzením, tak tady je prostor pro vaše sdělení: